

ԹԱԳԱԽՈՐՆԵՐՈՒՆ Գ. ԳԻՐՔԸ

ԹԱԳԱԽՈՐՆԵՐՈՒՆ ԵՐՐՈՐԴ ԳԻՐՔԸ

1

Դաւիթ թագաւորը ծերացած ու Բտարիքը յառաջացած՝ ըլլալով, զինք հագուստներով կը ծածկէին, բայց չէր տաքնար: 2 Ուստի անոր ծառաները իրեն ըսին. «Մեր տիրոջ՝ թագաւորին համար կոյս երիտասարդուհի մը թող փնտռուի, որ թագաւորին առջեւ կայնի, զայն խնամէ եւ անոր ծոցը պառկի, որպէսզի մեր տէրը՝ թագաւորը տաքնայ»: 3 Ուստի Իսրայէլի ամբողջ հողամասին մէջ գեղեցիկ երիտասարդուհի մը փնտռեցին, ու Սունամացի Աբիսակը գտնելով՝ զայն թագաւորին բերին: 4 Այդ երիտասարդուհին շատ գեղեցիկ էր. ան թագաւորը կը խնամէր եւ անոր կը սպասարկէր, բայց թագաւորը զայն չգիտցաւ:

ԱՂՈՆԻԱ ԿԸ ԳՐԱԻԷ ԳԱՆԸ

5 Այն ատեն Ագգիթի որդին՝ Ադոնիա Դպարտանալով ըսաւ. «Ե՛ս թագաւոր պիտի ըլլամ»: Իրեն համար կառքեր ու ձիաւորներ պատրաստեց, նաեւ յիսուն մարդ՝ որ իր առջեւէն վազեն: 6 Անոր հայրը անոր կեանքին մէջ բնաւ չյանդիմանած չէր զինք, եւ ըսած չէր. «Ինչո՞ւ այսպէս կ'ընես»: Ան շատ վայելչագեղ էր, ու իր մայրը զինք Աբիսողոմէ ետք ծներ էր: 7 Կ'Ան բանակցեցաւ՝ Ծարուհեայի որդիին՝ Յովաբի եւ Աբիաթար քահանային հետ, որոնք Ադոնիայի հետեւելով՝ անոր օգնեցին: 8 Բայց Սադովկ քահանան, Յովիադայի որդին՝ Բանեա, Նաթան մարգարէն, Սեմէի, Ռէի, ու Դաւիթի զօրաւոր մարդիկը Ադոնիայի հետ չէին: 9 Ադոնիա Ռովգէլի աղբիւրին մօտ եղող Ջոհողէթի քարին քով՝ ոչխարներ, արջառներ ու պարարտ գուարակներ՝ զոհեց, եւ իր բոլոր եղբայրները – թագաւորին որդիները – ու Յուդայի բոլոր մարդիկը – թագաւորին ծառաները – հրաւիրեց: 10 Բայց Նաթան մարգարէն, Բանեան, զօրաւորները եւ իր Սողոմոն եղբայրը չհրաւիրեց:

ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԱԳԱԻՈՐ Կ'ԸԼԼԱՅ

11 Հետեւաբար Նաթան Սողոմոնի մօր՝ Բեթսաբէի ըսաւ. «Չլսեցի՞ր թէ Ագգիթի որդին՝ Ադոնիա թագաւոր եղաւ, բայց մեր տէրը՝ Դաւիթ չի գիտեր: 12 Ուրեմն հիմա եկո՛ւր, կ'աղերսեմ, եւ քեզի խրատ մը տամ, որպէսզի քու կեանքդ ու որդիիդ՝ Սողոմոնի կեանքը ազատես: 13 Գնա՛, Դաւիթ թագաւորին քով մտի՛ր եւ անոր ըսէ՛. “Ո՛վ թագաւոր, իմ տէ՛րս. դուն քու աղախինիդ երդում չըրի՞ր ու չըսի՞ր. “Ընու որդիդ՝ Սողոմոն՝ թագաւոր պիտի ըլլայ

^բ Եբբ.՝ օրերը գացած
^գ Եբբ.՝ Իմ
^դ Եբբ.՝ ինքզինք բարձրացնելով
^ե Եբբ.՝ օրերուն
^զ Եբբ.՝ վշտացուցած
^է Եբբ.՝ Անոր խօսքը եղաւ
^ը Կամ՝ մորթեց

ինձմէ ետք, եւ անհկա՛ պիտի բազմի իմ գահիս վրայ»: Ուրեմն ինչո՞ւ Ադոնիա թագաւոր եղաւ: 14 Ահա՛ ես ալ ետեւէդ կու գամ, մինչ ղուն տակաւին կը խօսիս հոն՝ թագաւորին հետ, ու խօսքերդ կը ՞հաստատեմ»:

15 Բեթսաբէ ներքին սենեակը մտաւ՝ թագաւորին քով. թագաւորը շատ ծերացած էր, եւ Սոււնամացի Աբիսակ թագաւորին կը սպասարկէր: 16 Բեթսաբէ խոնարհեցաւ ու թագաւորին երկրպագեց: 17 Թագաւորը ըսաւ. «Ի՞նչ կ'ուզես»: Ինք ալ անոր ըսաւ. «Իմ տէ՛րս, դուն աղախինիդ երդում ըրիր, ժ՛Տէրոջ՝ քու Աստուծոյդ անունով, **ըսելով**. “Զու որդիդ՝ Սողոմոն՝ թագաւոր պիտի ըլլայ ինձմէ ետք, եւ անհկա՛ պիտի բազմի իմ գահիս վրայ»: 18 Բայց ահա՛ հիմա Ադոնիա թագաւոր եղած է, ու դուն չես գիտեր, ո՛վ թագաւոր, իմ տէ՛րս: 19 Ան բազմաթիւ արջառներ, պարարտ **գուարակներ** եւ ոչխարներ զոհեց, ու թագաւորին բոլոր որդիները, Աբիաթար քահանան ու Յովաբ սպարապետը հրաւիրեց. բայց քու ծառայ՝ Սողոմոնը չհրաւիրեց: 20 Ուրեմն ո՛վ թագաւոր, իմ տէ՛րս, ամբողջ Իսրայէլի աչքերը քու վրայ են, որպէսզի անոնց իմացնես թէ իմ տիրոջս՝ թագաւորին գահին վրայ իրմէ ետք ո՛վ պիտի բազմի: 21 Թէ ոչ, երբ իմ տէրս՝ թագաւորը իր հայրերուն հետ քնանայ, ես ու իմ որդիս՝ Սողոմոն մեղաւոր պիտի **սեպուինք**»:

22 Մինչ ան տակաւին թագաւորին հետ կը խօսէր, ահա՛ Նաթան մարգարէն հասաւ: 23 Թագաւորին իմացուցին՝ ըսելով. «Ահա՛ Նաթան մարգարէն **եկաւ**»: Երբ ան թագաւորին առջեւ եկաւ, դէմքը մինչեւ գետին **խոնարհեցնելով՝** թագաւորին երկրպագեց: 24 Յետոյ Նաթան ըսաւ. «Ո՛վ թագաւոր, իմ տէ՛րս, միթէ դուն ըսի՞ր. “Ադոնիա՛ թագաւոր պիտի ըլլայ ինձմէ ետք, եւ անհկա՛ պիտի բազմի իմ գահիս վրայ»: 25 Զանի որ ան այսօր իջաւ, բազմաթիւ արջառներ, պարարտ **գուարակներ** ու ոչխարներ զոհեց, եւ թագաւորին բոլոր որդիները, սպարապետներն ու Աբիաթար քահանան հրաւիրեց. եւ ահա՛ անոնք անոր առջեւ կ'ուտեն, կը խմեն ու կ'ըսեն. “Ապրի՛ Ադոնիա թագաւորը»: 26 Բայց զիս՝ քու ծառայ, Սադովկ քահանան, Յովիադայի որդին՝ Բանեան եւ քու ծառայ՝ Սողոմոնը չհրաւիրեց: 27 Այս բանը արդեօք իմ տիրոջս՝ թագաւորին **հրամանո՞վ** եղաւ. բայց դուն ծառայիդ չգիտցուցիր թէ քեզմէ ետք ո՛վ պիտի բազմի իմ տիրոջս՝ թագաւորին գահին վրայ»:

28 Դաւիթ թագաւորը պատասխանեց. «Ինձի՛ կանչեցէք Բեթսաբէն»: Ան ալ թագաւորին առջեւ եկաւ ու թագաւորին ներկայացաւ: 29 Թագաւորը երդում ըրաւ եւ ըսաւ. «Իմ անձս ամէն տագնապէ ազատող Տէրը կ'ապրի՛. 30 ինչպէս քեզի Տէրոջմով՝ Իսրայէլի Աստուծմով երդում ըրի՛ ըսելով. “Զու որդիդ՝ Սողոմոն՝ թագաւոր պիտի ըլլայ ինձմէ ետք, եւ անհկա՛ պիտի բազմի իմ տէղս՝ իմ գահիս վրայ», ահա՛ այսօր այնպէս պիտի ընեմ»: 31 Այն ատեն Բեթսաբէ դէմքը մինչեւ գետին խոնարհեցուց, թագաւորին երկրպագեց եւ ըսաւ. «Իմ տէրս՝ Դաւիթ թագաւորը յաւիտեան՝ ապրի»:

32 Ապա Դաւիթ թագաւորը ըսաւ. «Ինձի՛ կանչեցէք Սադովկ քահանան, Նաթան մարգարէն ու Յովիադայի որդին՝ Բանեան»: Անոնք ալ թագաւորին առջեւ եկան: 33 Թագաւորը անոնց ըսաւ. «Ձեր տիրոջ ծառաները ձեզի՛ հետ առէք, իմ որդիս՝ Սողոմոնը մատա՛կ ջորիիս վրայ հեծցուցէք, եւ զայն Գեհոն՝ իջեցուցէք: 34 Սադովկ քահանան ու Նաթան մարգարէն զայն հոն թագաւոր թող օծեն Իսրայէլի վրայ. դուք ալ շեփո՛ր հնչեցուցէք եւ ըսէ՛ք. “Ապրի՛ Սողոմոն թագաւորը»: 35 Իր ետեւէն դո՛ւք ալ բարձրացէք, ու ինք թող գայ եւ իմ գահիս վրայ բազմի. իմ տէղս ի՛նք թագաւոր պիտի ըլլայ, քանի որ ես զի՛նք առաջնորդ ինչանակեցի Իսրայէլի վրայ ու Յուդայի վրայ»: 36 Այն ատեն

^բ Եբր.՝ լրացնեմ

^գ Եբր.՝ Եհովայի

^հ Եբր.՝ պատուիրեցի

Յովիադայի որդին՝ Բանեա թագաւորին պատասխանեց. «Ամէ՛ն. Տէրը, իմ տիրոջս՝ թագաւորին Աստուածն ալ այդպէս ըսէ: **37** Ինչպէս Տէրը իմ տիրոջս՝ թագաւորին հետ էր, Սողոմոնի հետ ալ ըլլայ, եւ անոր գահը իմ տիրոջս՝ Դաւիթ թագաւորին գահէն աւելի լբարձրացնէ»: **38** Այն ատեն Սադովկ քահանան, Նաթան մարգարէն ու Յովիադայի որդին՝ Բանեա,¹ Զերեթիները եւ ²Փելեթիները իջան, Սողոմոնը Դաւիթ թագաւորին մատակ ջորիին վրայ հեծցուցին, ու զայն Գեհոն տարին: **39** Սադովկ քահանան **Հանդիպումի** վրանէն իւղին եղջիւրը առաւ ու Սողոմոնը օծեց. ապա շեփորը հնչեցուցին եւ ամբողջ ժողովուրդը ըսաւ. «Ապրի՛ Սողոմոն թագաւորը»: **40** Ամբողջ ժողովուրդը անոր ետեւէն բարձրացաւ. ժողովուրդը սրինգներ նուագելով մեծապէս կ'ուրախանար, այնպէս որ անոնց ձայնէն գետինը կը 'դղրդար:

41 Ադոնիա եւ անոր հետ եղող բոլոր հրաւիրեալները լսեցին, մինչ անոնք ճաշը կ'աւարտէին: Յովաբ շեփորին ձայնը լսելով՝ ըսաւ. «Ի՞նչ է այս դղրդիւնի աղմուկը, որ քաղաքէն կ'ելլէ»: **42** Մինչ ան տակաւին կը խօսէր, ահա՛ Աբիաթար քահանային որդին՝ Յովնաթան եկաւ: Ադոնիա անոր ըսաւ. «Եկո՛ւր, քանի որ դուն քաջ մարդ մըն ես, ու բարի աւետիս կը բերես»: **43** Յովնաթան Ադոնիայի պատասխանեց. «Իրաւ է թէ մեր տէրը՝ Դաւիթ թագաւորը՝ Սողոմոնը թագաւոր նշանակեց: **44** Թագաւորը Սադովկ քահանան, Նաթան մարգարէն եւ Յովիադայի որդին՝ Բանեան, Զերեթիներն ու Փելեթիները անոր հետ ղրկեց, եւ զայն թագաւորին մատակ ջորիին վրայ հեծցուցին: **45** Սադովկ քահանան ու Նաթան մարգարէն զինք Գեհոնի մէջ թագաւոր օծեցին եւ անկէ ուրախութեամբ բարձրացան, ու քաղաքը դղրդաց: Ա՛յս է ձեր լսած աղմուկը: **46** Նաեւ Սողոմոն թագաւորութեան գահին վրայ բազմեցաւ, **47** եւ թագաւորին ծառաներն ալ մեր տէրը՝ Դաւիթ թագաւորը օրհնելու եկան, ու ըսին. “Զու Աստուածդ Սողոմոնի անունը քու անունէդ աւելի մեծցնէ, եւ անոր գահը քու գահէդ աւելի բարձրացնէ”: Թագաւորն ալ իր անկողինին վրայ երկրպագեց: **48** Նաեւ թագաւորը սա՛ ըսաւ. “Օրհնեա՛լ ըլլայ Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը, որ այսօր իմ գահիս վրայ բազմող մը տուաւ, ու իմ աչքերս տեսան»: **49** Ադոնիայի բոլոր հրաւիրեալները սարսուացին, եւ կանգնելով՝ իւրաքանչիւրը իր ճամբան գնաց:

50 Ադոնիա ՚Սողոմոնէն վախցաւ. ուստի կանգնելով՝ գնաց ու զոհասեղանին եղջիւրները բռնեց: **51** Սողոմոնի պատմեցին. «Ահա՛ Ադոնիա Սողոմոն թագաւորէն վախցաւ. ահա՛ ան զոհասեղանին եղջիւրները բռնած է՝ ըսելով. “Սողոմոն թագաւորը այսօր ինծի երդում թող ընէ թէ իր ծառան սուրով պիտի չմեռցնէ»: **52** Սողոմոն ըսաւ. «Եթէ ան ³առաքինի ըլլայ, իրմէ ո՛չ մէկ մազ գետին պիտի իյնայ. բայց եթէ անոր վրայ չարութիւն գտնուի, այն ատեն պիտի մեռնի»: **53** Սողոմոն թագաւորը **մարդ** ղրկեց, եւ զայն զոհասեղանէն իջեցուցին: Ան ալ եկաւ ու Սողոմոն թագաւորին երկրպագեց: Սողոմոն անոր ըսաւ. «Տո՛ւնդ գնա»:

¹ Եբր.՝ մեծ ընէ

² Այսինքն՝ Ընտիր զինուորներու գունդը

³ Այսինքն՝ Պահապան զինուորներու գունդը

⁴ Եբր.՝ կը ճեղքուէր

⁵ Եբր.՝ Սողոմոնի երեսէն

⁶ Եբր.՝ կտրիճի որդի

ԴԱԻԻԹԻ ՎԵՐՋԻՆ ՇՐԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

2

Երբ Դաւիթի մեռնելու օրերը մօտեցան, իր որդիին՝ Սողոմոնի պատուէր տուաւ՝ ըսելով. **2** «Ահա՛ ես ամբողջ երկրի ճամբան կ'երթամ, իսկ դուն ուժովցի՛ր ու «քաջասի՛րտ եղի՛ր: **3** Տէրոջ՝ քու Աստուծոյդ հրահանգները պահէ, որպէսզի անոր ճամբաներէն ընթանաս եւ անոր կանոնները, պատուիրանները, ^բդատավճիռներն ու վկայութիւնները պահես, ինչպէս Սովսէսի Օրէնքի **գիրքի**ն մէջ գրուած է. որպէսզի ի՛նչ որ ընես եւ ո՛ւր որ **երեսդ** դարձնես՝ ^գյաջողիս. **4** որպէսզի Տէրը իր խօսքը իրագործէ, որ իմ մասիս խօսեցաւ՝ ըսելով. «Եթէ քու որդիներդ իրենց ճամբաներուն ուշադիր ըլլան, ու իմ առջեւ ճշմարտութեամբ ընթանան՝ ամբողջ սիրտով եւ ամբողջ անձով, Իսրայէլի գահին վրայէն քեզմէ մարդ պիտի չպակսի՛: **5** Դուն գիտես ինչ որ Շարուհեայի որդին՝ Յովաբ ինծի ըրաւ, **եւ** ինչ որ Իսրայէլի երկու սպարապետներուն՝ Ներեան Աբեցների ու Յեթերեան Ամեսայիի ըրաւ. արդարեւ զանոնք սպաննեց, խաղաղութեան ատեն պատերազմի արիւն թափեց, եւ իր մէջքի գօտիին ու ոտքի կօշիկներուն վրայ պատերազմի արիւն ^դսրսկեց: **6** Ուրեմն քու իմաստութեանդ համաձայն վարուէ, եւ անոր ճերմակ մազերը խաղաղութեամբ ^եդժոխքը մի՛ իջեցներ: **7** Բայց Գաղաադացի Բերզելիի որդիներուն հետ կարեկցութեամբ վարուէ, ու սեղանէդ ուտողներուն հետ թող ըլլան. որովհետեւ երբ եղբօրդ՝ Աբիսողոմի ^զպատճառով փախայ, ա՛յդպէս **կարեկցութեամբ** ^էինծի մօտեցան՝: **8** Ահա՛ Բաւորիմացի Բենիամինեան Գերայի որդին՝ Սեմէի քու քովդ է: Ան զիս սաստիկ անէծքով նզովեց այն օրը՝ երբ Մանայիմ կ'երթայի: Բայց երբ զիս դիմաւորելու համար Յորդանան իջաւ, Տէրոջմով երդում ըրի անոր եւ ըսի. «Քեզ սուրով պիտի չմեռցնեն՝: **9** Բայց հիմա զայն անմեղ մի՛ սեպեր, քանի որ դուն իմաստուն մարդ ես ու անոր ինչ ընելիքդ գիտես. անոր ճերմակ մազերը արիւնո՛վ դժոխքը իջեցուր»:

ԴԱԻԻԹԻ ՄԱՀԸ

10 Դաւիթ իր հայրերուն հետ քնացաւ, եւ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ: **11** ^աԴաւիթ քառասուն տարի թագաւորեց՝ Իսրայէլի վրայ. Զեբրոնի մէջ եօթը տարի թագաւորեց, ու Երուսաղէմի մէջ երեսուններեք տարի թագաւորեց:

12 Սողոմոն իր հօր՝ Դաւիթի գահին վրայ բազմեցաւ, եւ անոր թագաւորութիւնը

^ա Եբր.՝ այր մա՛րդ

^բ Կամ՝ սովորութիւններն

^գ Կամ՝ ուշիմ ըլլաս

^դ Եբր.՝ դրաւ

^ե Այսինքն՝ մեռած անձերու կայանը

^զ Եբր.՝ երեսէն

^է Եբր.՝ քովս եկան

^ը Եբր.՝ Դաւիթի թագաւորած օրերը քառասուն տարի եղան

մեծապէս հաստատուեցաւ:

ԱԴՈՆԻԱՅԻ ՄԱՆԸ

13 Ազգիթի որդին՝ Ադոնիա Սողոմոնի մօր՝ Բեթսաբէի գնաց: Բեթսաբէ անոր ըսաւ. «Արդեօք խաղաղութեամբ եկար»: Ան ալ պատասխանեց. «Խաղաղութեամբ»: 14 Ապա ըսաւ. «Զեզի խօսելիք մը ունիմ»: Բեթսաբէ ըսաւ. «Խօսէ՛»: 15 Ան ալ ըսաւ. «Դուն լա գիտես թէ թագաւորութիւնը իմա էր, եւ ամբողջ Իսրայէլի Քաջքերը իմ վրաս էին՝ որ ե՛ս թագաւոր ըլլամ. բայց թագաւորութիւնը դարձաւ ու եղբօրս եղաւ, քանի որ ի՛րն էր՝ Տէրոջմէն: 16 Հիմա քեզմէ մէկ ժբան կը խնդրեմ, ի՛գիս մի՛ մերժեր՝»: Բեթսաբէ անոր ըսաւ. «Խօսէ՛»: 17 Ան ալ ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, Սողոմոն թագաւորին ըսէ՛, (որովհետեւ ան 'քեզ չի մերժեր՝,) որ Սունամացի Աբիսակը ինծի տայ իբր կին»: 18 Բեթսաբէ պատասխանեց. «Լա՛ւ, քու մասիդ թագաւորին կը խօսիմ»:

19 Բեթսաբէ Սողոմոն թագաւորին գնաց, որպէսզի Ադոնիայի մասին անոր խօսի: Թագաւորը զայն դիմաւորելու համար ոտքի ելաւ եւ անոր երկրպագեց: Երբ իր գահին վրայ բազմեցաւ, թագաւորին մօր համար ալ աթոռ մը դնել տուաւ, ու մայրը անոր աջ կողմը նստաւ, 20 եւ ըսաւ. «Զեզմէ պզտիկ բան մը պիտի խնդրեմ, ի՛գիս մի՛ մերժեր՝»: Թագաւորը անոր ըսաւ. «Խնդրէ՛, իմ մայրս, որովհետեւ 'քեզ պիտի չմերժեմ՝»: 21 Ան ալ ըսաւ. «Սունամացի Աբիսակը եղբօրդ՝ Ադոնիայի տուր իբր կին»: 22 Սողոմոն թագաւորը իր մօր պատասխանեց. «Դուն ինչո՞ւ Ադոնիայի համար Սունամացի Աբիսակը կը խնդրես. թագաւորութիւնն ալ խնդրէ անոր համար, (քանի որ ան իմ մեծ եղբայրս է,) անոր, Աբիաթար քահանային ու Շարուհեան Յովաբի համար»: 23 Սողոմոն թագաւորը Տէրոջմով երդում ըրաւ եւ ըսաւ. «Աստուած ինծի այսպէս ու ասկէ աւելին ընէ, որովհետեւ Ադոնիա այդ խօսքը իր կեանքին դէմ արտասաներ է: 24 Ուստի հիմա, զիս հաստատողը, զիս իմ հօրս՝ Դաւիթի գահին վրայ բազմեցնողը, եւ իր խոստումին համաձայն ինծի տուն շինող Տէրը կ'ապրի՛. Ադոնիա ա՛յսօր պիտի մեռցուի»: 25 Սողոմոն թագաւորը Յովիադայի որդին՝ Բանեան ղրկեց. ան ալ յարձակեցաւ անոր վրայ, ու մեռցուց:

ԱԲԻԱԹԱՐԻ ԱԶՍՈՐԸ ԵՒ ՅՈՎԱԲԻ ՄԱՆԸ

26 Թագաւորը Աբիաթար քահանային ըսաւ. «Անաթո՛վթ գնա, քու ագարակդ, քանի որ մեռնելու արժանի ես. բայց այսօր քեզ չեմ մեռցնէր, որովհետեւ իմ հօրս՝ Դաւիթի առջեւ Տէր Եհովայի տապանակը կրեցիր, ու հօրս բոլոր տառապանքներուն ճմասնակից եղար՝»:

^բ Եբր.՝ երեսները

^գ Եբր.՝ խնդրանք

^դ Եբր.՝ ինձմէ երես մի՛ դարձներ

^է Եբր.՝ քեզի “ ո՛չՏ չ՛ըսեր

^զ Եբր.՝ ինծի “ ո՛չՏ մի՛ ըսեր

^ը Եբր.՝ քեզի “ ո՛չՏ պիտի չըսեմ

^կ Եբր.՝ մեռաւ

^ն Եբր.՝ տառապեցար

27 Սողոմոն Աբիաթարը Տէրոջ քահանայութենէն ձգրկեց, որպէսզի Սելովի մէջ Հեղիի տան համար Տէրոջ ըսած խօսքը ՚ի հրագործէ:

28 Այս լուրը Յովաբի հասաւ. (արդարեւ Յովաբ Ադոնիայի հակեցաւ, թէպէտ Աբիսողոմի հակած չէր.) ուստի Յովաբ Տէրոջ **Հանդիպումի** վրանը փախաւ ու զոհասեղանին եղջիրները բռնեց: 29 Սողոմոն թագաւորին իմացուցին՝ **ըսելով**. «Յովաբ Տէրոջ վրանը փախաւ, եւ ահա՛ ան զոհասեղանին քով է»: Սողոմոն Յովիադայի որդին՝ Բանեա ղրկեց ու ըսաւ. «Գնա՛, անոր վրայ յարձակէ՛»: 30 Բանեա Տէրոջ վրանը գնաց ու **Յովաբի** ըսաւ. «Թագաւորը սա՛ կը հրամայէ. “Դո՛ւրս ելիր»»: Ան ալ ըսաւ. «Ո՛չ, ես հոս պիտի մեռնիմ»: Բանեա թագաւորին պատմեց. «Յովաբ սա՛ ըսաւ, եւ ինծի սա՛պէս պատասխանեց»: 31 Թագաւորն ալ անոր ըսաւ. «Անոր ըսածին համաձայն ըրէ. անոր վրայ յարձակէ՛ ու զայն թաղէ՛, որպէսզի ինձմէ եւ հօրս տունէն հեռացնես Յովաբի թափած անմեղ արիւնը: 32 Տէրը անոր **թափած** արիւնը անոր գլուխը պիտի դարձնէ. որովհետեւ ան, առանց իմ հօրս՝ Դաւիթի գիտակցութեան, իրմէ աւելի արդար ու լաւ երկու մարդոց – Իսրայէլի սպարապետին՝ Ներեան Աբեցների, եւ Յուդայի սպարապետին՝ Յեթերեան Ամեսայիի – վրայ յարձակեցաւ ու զանոնք սուրով սպաննեց: 33 Ուստի անոնց արիւնը Յովաբի գլուխը եւ անոր զարմին գլուխը պիտի դառնայ յաւիտեան. իսկ Դաւիթի ու անոր զարմին, անոր տան եւ անոր գահին՝ Տէրոջմէն յաւիտեան խաղաղութիւն պիտի ըլլայ»: 34 Յովիադայի որդին՝ Բանեա բարձրացաւ, **Յովաբի** վրայ յարձակեցաւ ու զայն մեռցուց. եւ ան իր տունը թաղուեցաւ՝ անապատին մէջ: 35 Թագաւորը անոր տեղ Յովիադայի որդին՝ Բանեան կարգեց զօրքերուն վրայ. նաեւ թագաւորը Սադովկ քահանան կարգեց Աբիաթարի տեղ:

ՍԵՄԷԻԻ ՄԱՆԸ

36 Թագաւորը **մարդ** ղրկեց, Սեմէին կանչեց եւ անոր ըսաւ. «Քեզի տո՛ւն մը կառուցանէ երուսաղէմի մէջ, ու հո՛ն բնակէ. բայց անկէ դուրս մի՛ ելլեր՝ հոս-հոն **երթալու**: 37 Արդարեւ լա՛ւ գիտցիր թէ այն օրը երբ դուրս ելլես եւ Կեդրոն վտակէն անցնիս, անպատճառ պիտի մեռնիս. քու արիւնդ գլուխդ պիտի ըլլայ»: 38 Սեմէի թագաւորին ըսաւ. «Այս խօսքը **ճշմարտաւոր է ինձի**. իմ տէրս՝ թագաւորը ի՛նչպէս ըսաւ, քու ծառայ ա՛յնպէս պիտի ընէ»: Ուստի Սեմէի շատ օրեր երուսաղէմ բնակեցաւ:

39 Երեք տարիէն ետք, Սեմէիի երկու ծառաները Գէթի թագաւորին՝ Մաաքայի որդիին՝ Անքուսի քով փախան: Սեմէիի իմացուցին՝ **ըսելով**. «Ահա՛ քու ծառաներդ Գէթի մէջ են»: 40 Սեմէի կանգնեցաւ, իր էջը համետեց, ու ծառաները փնտռելու համար Գէթ գնաց՝ Անքուսի քով: Սեմէի գնաց եւ իր ծառաները Գէթէն բերաւ: 41 Երբ Սողոմոնի պատմեցին թէ Սեմէի երուսաղէմէն Գէթ գնաց ու վերադարձաւ, 42 թագաւորը **մարդ** ղրկեց, Սեմէին կանչեց ու անոր ըսաւ. «Քեզի Տէրոջմով երդում ընել չտուի՞ եւ քեզ չազդարարեցի՞» ըսելով. «Լա՛ւ գիտցիր թէ այն օրը երբ **երուսաղէմէն** ելլես ու հոս-հոն երթաս, անպատճառ պիտի մեռնիս. դուն ալ ինծի ըսիր. “Լսած խօսքս նպաստաւոր է **ինձի**»: 43 Ուրեմն ինչո՞ւ Տէրոջ երդումին եւ քեզի հրամայած պատուերիս ուշադիր չեղար»: 44 Նաեւ թագաւորը Սեմէիի ըսաւ. «Իմ հօրս՝ Դաւիթի դէմ քու ըրած ամբողջ չարիքդ գիտես, որուն

³ Եբբ.՝ վռնտեց
⁴ Եբբ.՝ լրացնէ
⁶ Եբբ.՝ լաւ

սիրտդ **ալ** գիտակից է. ուստի **Տէրը** քու չարութիւնդ գլուխդ պիտի դարձնէ: **45** Իսկ Սողոմոն թագաւորը պիտի օրհնուի, ու Դաւիթի գահը **Տէրոջ** առջեւ յաւիտեան հաստատուի»: **46** Թագաւորը Յովիադայի որդիին՝ Բանեայի պատուէր տուաւ. ան **ալ** դուրս ելաւ եւ անոր վրայ յարձակեցաւ, ու **մեռցուց**: Այսպէս՝ թագաւորութիւնը Սողոմոնի ձեռքին մէջ հաստատուեցաւ:

ՍՈՂՈՄՈՆ ԿԸ ԽՆԴՐԷ ԻՄԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

(Բ. Մնաց. 1. 3-12)

3

Սողոմոն Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին խնամի եղաւ. Փարաւոնի աղջիկը առաւ **իբր կին** եւ զայն Դաւիթի քաղաքը բերաւ, մինչեւ որ իր տան, **Տէրոջ** տան ու Երուսաղէմի շրջակայ պարիսպին կառուցումը ււարտեց: **2** Սակայն ժողովուրդը բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէր, քանի որ մինչեւ այդ օրերը **Տէրոջ** անունին տուն կառուցանուած չէր:

3 Սողոմոն **Տէրը** կը սիրէր, եւ իր հօր՝ Դաւիթի կանոններով կ'ընթանար. միայն թէ բարձր տեղերու վրայ զոհ կը մատուցանէր ու խունկ կը ծխէր: **4** Թագաւորը Գաբաւոն գնաց, որպէսզի հոն զոհ մատուցանէ. արդարեւ ա՛ն էր **«գլխաւոր բարձր տեղը**: Սողոմոն այդ զոհասեղանին վրայ հազար ողջակէզ զոհեց: **5** Գաբաւոնի մէջ՝ **Տէրը** գիշերը Սողոմոնի երեւցաւ, երազի մէջ: Աստուած ըսաւ. **«Բա՛ն մը խնդրէ՛ որ քեզի տամ»**: **6** Սողոմոն ըսաւ. **«Դուն քու ծառայիդ, իմ հօրս՝ Դաւիթի հետ մեծ կարեկցութեամբ վարուեցար, որովհետեւ ան քու առջեւ ճշմարտութեամբ, արդարութեամբ եւ քեզի հանդէպ ուղիղ սիրտով ընթացաւ: Անոր հանդէպ այս մեծ կարեկցութիւնը «պահեցիր» անոր որդի մը տալով, որ այսօր իր գահին վրայ կը բազմի**: **7** Հիմա, ո՛վ **Տէր**, իմ Աստուա՛ծս, դուն քու ծառայ իմ հօրս՝ Դաւիթի տեղ թագաւոր նշանակեցիր. բայց ես պզտիկ տղայ մըն եմ, ելլել ու մտնել չեմ գիտեր: **8** Քու ծառայ քու ընտրած ժողովուրդիդ մէջ է, բազմաթիւ ժողովուրդ մը՝ որ շատութենէն չի համրուիր եւ չի հաշուուիր: **9** Ուստի քու ծառայիդ իմաստուն սիրտ տուր, որպէսզի քու ժողովուրդդ դատէ, ու բարին եւ չարը հասկնայ. արդարեւ այս մեծ ժողովուրդդ ո՞վ կրնայ դատել»: **10** Այս խօսքը, **այսինքն՝** Սողոմոնի այս բանը խնդրելը, **Տէրոջ** **«հաճելի եղաւ**: **11** Ուստի Աստուած անոր ըսաւ. **«Քանի այս բանը խնդրեցիր, ու քեզի համար երկար օրեր չխնդրեցիր, քեզի համար հարստութիւն չխնդրեցիր եւ թշնամիներուդ կեանքը չխնդրեցիր, հապա իրաւունքը «հասկնալու խելք խնդրեցիր քեզի համար, 12** ահա՛ քու խօսքիդ համաձայն ըրի: Քեզի իմաստուն ու խելացի սիրտ մը տուի, այնպէս որ քեզմէ առաջ քեզի պէս ո՛չ մէկը եղած է,

¹ Եբր.՝ մեռաւ

² Եբր.՝ մեծ

³ Եբր.՝ Խնդրէ՛ ինչ որ քեզի պիտի տամ

⁴ Կամ՝ պահպանեցիր

⁵ Եբր.՝ լսող

⁶ Եբր.՝ աչքերուն լաւ

⁷ Եբր.՝ լսելու

ո՛չ ալ քեզմէ ետք քեզի նման մէկը պիտի ելլէ: **13** Նաեւ քու չխնդրածդ ալ քեզի տուի՝ թէ՛ հարստութիւն եւ թէ փառք, այնպէս որ քու **կեանքիդ** բոլոր օրերուն մէջ՝ թագաւորներուն մէջ քեզի պէս մէկը պիտի չըլլայ: **14** Եթէ իմ ճամբաներէս ընթանաս՝ հրամաններս ու պատուիրաններս պահելով, ինչպէս քու հայրդ՝ Դաւիթ ընթացաւ, քու օրերդ պիտի երկարեմ»: **15** Սողոմոն արթնցաւ, եւ ահա՛ երազ էր: Երուսաղէմ եկաւ, Տէրոջ ուխտի տապանակին առջեւ կայնեցաւ, ու ողջակէզներ մատուցանեց եւ խաղաղութեան **զոհեր** ընծայեց, ու իր բոլոր ծառաներուն խնճոյք սարքեց:

ՍՈՂՈՄՈՆ ԿԸ ԼՈՒԾԷ ԴԺՈՒԱՐ ՀԱՐՅ ՄԸ

16 Այն ատեն երկու պոռնիկ կիներ թագաւորին եկան եւ անոր ներկայացան: **17** Կիներէն մէկը ըսաւ. «Ո՛հ, իմ տէրս, ես ու այս կինը մէկ տան մէջ կը բնակինք, եւ **նոյն** տան մէջ՝ անոր քով **զաւակ մը** ծնայ: **18** Իմ ծնանելուս երրորդ օրը՝ այս կինն ալ **զաւակ մը** ծնաւ: Մենք միասին էինք. տան մէջ մեզի հետ ո՛չ մէկ օտար կար. **միայն** մենք երկուքս էինք տան մէջ: **19** Այս կնոջ որդին գիշերը մեռաւ, քանի որ ինք անոր վրայ պառկած էր: **20** Կէս գիշերին ելաւ, քու աղախիհիդ քնացած ատենը՝ իմ որդիս քովէս առաւ ու զայն իր ծոցը պառկեցուց, իսկ իր մեռած որդին իմ ծոցս պառկեցուց: **21** Երբ առտուն ելայ՝ որպէսզի որդիս դիեցնեմ, ահա՛ ան մեռած էր: Երբ առտուն է՛ուշադրութիւն դարձուցի անոր՝, ահա՛ ան իմ ծնած որդիս չէր»: **22** Իսկ միւս կինը ըսաւ. «Ո՛չ, հապա ողջը իմ որդիս է, իսկ մեռածը՝ քո՛ւ որդիդ»: Սակայն Բառաջինը կ'ըսէր. «Ո՛չ, հապա մեռածը քո՛ւ որդիդ է, իսկ ողջը իմ որդիս է»: Թագաւորին առջեւ **այսպէս** կը խօսէին: **23** Այն ատեն թագաւորը ըսաւ. «Ասիկա կ'ըսէ. “Իմ որդիս այս ողջն է, իսկ մեռածը քու որդիդ է՛. անիկա ալ կ'ըսէ. “Ո՛չ, հապա մեռածը քու որդիդ է, իսկ ողջը իմ որդիս է՛»: **24** Ուստի թագաւորը ըսաւ. «Ինձի տ'ըր մը բերէք». ու թագաւորին առջեւ սուր մը բերին: **25** Թագաւորը ըսաւ. «Ողջ զաւակը երկուքի՛ բաժնեցէք, եւ կէսը մէկո՛ւն տուէք, կէսն ալ՝ միւսին»: **26** Այն կինը՝ որունն էր ողջ որդին՝ թագաւորին խօսեցաւ, քանի որ իր ընդերքը բռնկեցաւ որդիին հանդէպ, եւ ըսաւ. «Ո՛հ, իմ տէրս, ողջ զաւակը անո՛ր տուէք, ու զայն **բնա՛ւ** մի՛ մեռցնէք»: Բայց միւսը ըսաւ. «Ո՛չ ինձի ըլլայ, ո՛չ ալ՝ քեզի. **զայն** բաժնեցէ՛ք»: **27** Այն ատեն թագաւորը պատասխանեց եւ ըսաւ. «Ողջ զաւակը ա՛յս կնոջ տուէք, ու զայն **բնա՛ւ** մի՛ մեռցնէք, **քանի որ** ասիկա՛ է անոր մայրը»: **28** Ամբողջ Իսրայէլը թագաւորին արձակած դատավճիռը լսեց, եւ թագաւորէն վախցան. արդարեւ տեսան թէ անոր վրայ Աստուծոյ իմաստութիւնը կար՝ թիրաւունքը պաշտպանելու՝ համար:

ՍՈՂՈՄՈՆԻ ՊԱՇՏՕՆԷՈՒԹԻՒՆԸ

4

Սողոմոն թագաւորը ամբողջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր էր: **2** Ահա՛ւասիկ անոր ունեցած իշխանաւորները.— Սաղովկի որդին՝ Ագարիա քահանայ էր. **3** Սիսայի որդիները՝

^է Եբբ.՝ զայն նկատեցի
^ը Եբբ.՝ ասիկա
^թ Եբբ.՝ դատաստան ընելու
^ւ Կամ՝ Սուսայի

Ելիքորէփ եւ Աքիա՝ ատենադպիր էին, Աքիղուդի որդին՝ Յովսափատ Բդիւանադպիր էր: **4** Յովիադայի որդին՝ Բանեա գօրքերուն վրայ **Գշանակուած** էր, իսկ Սադովկ եւ Աբիաթար՝ քահանայ էին: **5** Նաթանի որդին՝ Ազարիա վերակացուներուն վրայ **Գշանակուած** էր, իսկ Նաթանի որդին՝ Զաբուդ քահանաներու վերակացուն էր, ու թագաւորին բարեկամը: **6** Աքիսար՝ Կալատին վրայ **Գշանակուած** էր, իսկ Աբդայի որդին՝ Ադոնիրամ հարկերուն վրայ:

7 Սողոմոն ամբողջ Իսրայէլի վրայ տասներկու վերակացու ունէր, որոնք թագաւորն ու անոր տունը կը կերակրէին. իւրաքանչիւրը տարին մէկ ամիս կը կերակրէր: **8** Ահա՛ւասիկ անոնց անունները.– Եփրեմի լեռնակողմը՝ Բենոփր, **9** Մաքասի, Սադաբինի, Բեթսամիւսի ու Ելոն-Բեթանանի մէջ՝ Բենդակար, **10** Արաբովթի մէջ՝ Բենհեսեդ – որուն **կը վերաբերէին** Սոքով եւ Ոփերի ամբողջ երկիրը –, **11** Դովրի ամբողջ բարձունքը՝ Բենաբինադաբ – Սողոմոնի աղջիկը՝ Տափաթ՝ անոր կինն էր –, **12** Թանաքի ու Մակեդոնի մէջ, ամբողջ Բեթսանի մէջ՝ որ Սարթանի քով է, Յեզրայէլի ներքեւ, **եւ** Բեթսանէ մինչեւ Աբէլ-Մաուլա **ու** մինչեւ Յեկմամի միւս կողմը՝ Աքիղուդի որդին՝ Բաանա, **13** Ռամովթ-Գադաադի մէջ՝ Բենգաբեր – Գադաադի մէջ եղող Մանասեան Յայիրի գիւղաքաղաքները, եւ Բասանի մէջ եղող Արգովթի նահանգը՝ վաթսուն մեծ պարսպապատ ու պղնձանիգ քաղաքներ՝ անոր **կը վերաբերէին** –, **14** Մանայիմի մէջ՝ Ադոնի որդին՝ Աքինադաբ, **15** Նեփթադիմի մէջ՝ Աքիմասս – ինք ալ Սողոմոնի աղջիկը՝ Բասեմաթը առաւ իբր կին –, **16** Ասերի եւ Բաալոթի մէջ՝ Զուսի որդին՝ Բաանա, **17** Իսաքարի մէջ՝ Փարուայի որդին՝ Յովսափատ, **18** Բենիամինի մէջ՝ Էլայի որդին՝ Սեմէի, **19** Գադաադի երկիրը – Ամորհացիներու Սեհոն թագաւորին ու Բասանի Ովգ թագաւորին երկիրը – Ուրի որդին՝ Գաբեր. **այդ** երկրին մէջ **միայն** մէկ վերակացու կար:

ՍՈՂՈՄՈՆԻ ԲԱՐԳԱԻԱՃ ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

20 Յուդա եւ Իսրայէլ բազմաթիւ էին. շատութեամբ ծովուն եզերքը եղող աւազին չափ էին. կ'ուտէին, կը խմէին ու կ'ուրախանային: **21** Սողոմոն բոլոր թագաւորութիւններուն վրայ կը տիրէր՝, **Եփրատ** գետէն մինչեւ Փղշտացիներուն երկիրը, եւ մինչեւ Եգիպտոսի սահմանը. **անոր** ընծաներ կը բերէին ու Սողոմոնի հպատակեցան՝ իր կեանքին բոլոր օրերուն մէջ:

22 Սողոմոնի մէկ օրուան Կարէնը սա՛ էր.– երեսուն քոռ Ինաշիհ եւ վաթսուն քոռ

-
- ^բ Եբր.՝ յիշատակութիւններու դպիր
 - ^գ Եբր.՝ թագաւորին տան
 - ^դ Այսինքն՝ Ովրի որդին
 - ^ե Այսինքն՝ Դակարի որդին
 - ^զ Այսինքն՝ Հեսեդի որդին
 - ^է Այսինքն՝ Աբինադաբի որդին
 - ^ը Այսինքն՝ Գաբերի որդին
 - ^թ Եբր.՝ թագաւորութիւնները կը կառավարէր
 - ^ժ Եբր.՝ հացը

ալիւր, 23 տասը գէր արջառ, քսան արօտական արջառ ու հարիւր ոչխար, բացի եղջերուներէն, այծեամներէն, վիթերէն եւ գիրցուած թռչուններէն: 24 Արդարեւ ան Գետին ամբողջ այս կողմին կը տիրապետէր՝ Թափսայէն մինչեւ Գազա, Գետին այս կողմի բոլոր թագաւորներուն վրայ. ամէն կողմէ իր շուրջը եղողներուն հետ խաղաղութեան մէջ էր: 25 Սողոմոնի բոլոր օրերուն մէջ՝ Յուդա եւ Իսրայէլ ապահովութեամբ կը բնակէին, Դանէն մինչեւ Բերսաբէ, իւրաքանչիւրը իր որթատունկին տակ ու թգենիին տակ:

26 Սողոմոն իր կառքի ձիերուն համար քառասուն հազար ախոռ ունէր, եւ տասներկու հազար ձիաւոր: 27 Այդ վերակացուները, իւրաքանչիւրը իր ամսուան մէջ, Սողոմոն թագաւորն ու Սողոմոն թագաւորին սեղանին բոլոր մօտեցողները կը կերակրէին՝ ոչինչ պակսեցնելով: 28 Նաեւ գարի եւ յարդ կը բերէին ձիերուն ու նժոյգներուն համար՝ անոնց եղած տեղը, իւրաքանչիւրը իր վրայ դրուած հարկին չափով՝:

29 Աստուած Սողոմոնի իմաստութիւն, յոյժ շատ հանճար, եւ ծովուն եզերքը եղող աւազին չափ սիրտի օլիութիւն տուաւ: 30 Սողոմոնի իմաստութիւնը բոլոր արեւելքիներու իմաստութենէն ու Եգիպտոսի ամբողջ իմաստութենէն աւելի էր: 31 Ան բոլոր մարդոցմէ աւելի իմաստուն էր. Եզրահացի Եթանէն եւ Մաուկի որդիներէն՝ Եմանէն, Զալքուէն ու Դարդայէն աւելի իմաստուն էր, եւ բոլոր շրջակայ ազգերուն մէջ անուանի եղաւ: 32 Ան երեք հազար առակ գրեց, ու անոր շարադրած երգերը հազար հինգ հատ էին: 33 Ան ծառերուն վրայ խօսեցաւ, Լիբանանի մայրիէն մինչեւ պատի վրայ բուսնող զոպան: Նաեւ անասուններու վրայ, թռչուններու վրայ, սողուններու վրայ ու ձուկերու վրայ խօսեցաւ: 34 Բոլոր ժողովուրդներէն Սողոմոնի իմաստութիւնը մտիկ ընելու կու գային, երկրի բոլոր թագաւորներուն կողմէն՝ որ անոր իմաստութեան համբաւը լսած էին:

ՍՈՂՈՄՈՆ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ՏԱՃԱՐԸ ԾԻՆԵԼ
(Բ. Մնաց. 2. 1-18)

5

Տիրոսի Զիրամ թագաւորը իր ծառաները Սողոմոնի դրկեց, քանի որ լսեր էր թէ անոր հօր տեղ զինք թագաւոր օծեր են. արդարեւ Զիրամ միշտ Դաւիթը սիրեր էր: 2 Սողոմոն ալ Զիրամի մարդ դրկեց եւ ըսաւ. 3 «Դուն գիտես թէ իմ հայրս՝ Դաւիթ չկրցաւ Տէրոջ՝ իր Աստուծոյն անունին տուն կառուցանել, այն պատերազմներուն պատճառով՝ որ զինք շրջապատող թշնամիներուն դէմ մղեց, մինչեւ որ Տէրը զանոնք անոր ոտքերուն ներքաններուն տակ դրաւ: 4 Բայց հիմա Տէրը՝ իմ Աստուածս՝ զիս ամէն կողմէ հանգստացուց. ո՛չ թշնամի կայ, ո՛չ ալ ձախորդ պատահար: 5 Ահա՛ ես Քը մտածեմ՝

^Ի Այսինքն՝ նուրբ ալիւր

^Լ Կամ՝ գոմէշներէն

^Խ Եբր.՝ կանոնին համաձայն

^Ծ Եբր.՝ ընդարձակութիւն

^Կ Եբր.՝ արեւելքի որդիներու

^Գ Եբր.՝ խօսեցաւ

^Մ Եբր.՝ ընդդիմադիր

Տէրոջ՝ իմ Աստուծոյս անունին տուն մը կառուցանել, ինչպէս Տէրը իմ հօրս՝ Դաւիթի հաղորդեց, ըսելով. «Քու որդիդ, որ քու տեղդ՝ գահիդ վրայ պիտի դնեմ, անիկա՛ իմ անունին տուն պիտի կառուցանեմ»: 6 Ուստի հիմա պատուիրէ՛ որ ինծի համար Լիբանանի մէջ մայրիներ կտրեն. իմ ծառաներս քու ծառաներուդ հետ թող ըլլան, ու ծառաներուդ վարձքը քեզի կու տամ՝ բոլորովին քու Գորոշածիդ համաձայն. արդարեւ դուն գիտես թէ մեր մէջ Սիդոնացիներուն պէս ճարտար ծառ կտրող մէ՛կը չկայ»:

7 Երբ Զիրամ Սողոմոնի խօսքերը լսեց՝ մեծապէս ուրախացաւ, եւ ըսաւ. «Օրհնեա՛լ ըլլայ Տէրը այսօր, որ Դաւիթի իմաստուն որդի մը տուաւ՝ այս մեծ ժողովուրդին վրայ իջխելու»: 8 Զիրամ Սողոմոնի մարդ ղրկեց՝ ըսելով. «Ինծի ղրկած պատգամդ լսեցի: Ես մայրիի փայտի ու եղեւնափայտի վերաբերեալ քու ամբողջ բաղձանքդ պիտի գործադրեմ: 9 Իմ ծառաներս զանոնք Լիբանանէն ծովը պիտի իջեցնեն, ես ալ զանոնք՝ լաստեր շինելով՝ ծովուն վրայէն պիտի բերեմ մինչեւ այն տեղը որ ինծի պիտի Գուցնես. հոն զանոնք պիտի քակեմ, եւ դուն պիտի փոխադրես. դուն ալ իմ բաղձանքս պիտի գործադրես՝ տանս Կաշար տալով»: 10 Զիրամ Սողոմոնի բաղձանքին համաձայն մայրիի փայտ ու եղեւնափայտ տուաւ: 11 Իսկ Սողոմոն Զիրամի քսան հազար քոռ ցորեն տուաւ՝ անոր տան ուտելիքին համար, եւ Գերկու հարիւր մար մաքուր իւղ՝: Սողոմոն Զիրամի ասիկա՛ կու տար ամէն տարի: 12 Տէրը Սողոմոնի իմաստութիւն տուաւ, ինչպէս անոր խոստացեր էր. Զիրամի ու Սողոմոնի միջեւ խաղաղութիւն եղաւ, եւ երկուքը դաշինք կնքեցին:

13 Սողոմոն թագաւորը ամբողջ Իսրայէլէն մարդահարկ Կհաւաքեց. Երեսուն հազար մարդ հաւաքուեցաւ՝: 14 Ջանոնք յաջորդաբար Լիբանան ղրկեց, ամիսը տասը հազար հոգի. անոնք մէկ ամիս Լիբանան էին, ու երկու ամիս՝ իրենց տունը: Ադոնիրամ այս մարդահարկին վրայ նշանակուած էր: 15 Սողոմոն եօթանասուն հազար բեռնակիր ունէր, եւ լեռը՝ ութսուն հազար քար տաշող, 16 բացի Սողոմոնի երեք հազար երեք հարիւր վերակացուներու պետերէն, որոնք գործը կատարող ժողովուրդին վրայ կը տիրապետէին: 17 Թագաւորը հրամայեց որ մեծ ու հոյակապ քարեր կտրեն, որպէսզի տան հիմը տաշուած քարերով դրուի: 18 Սողոմոնի Քարհեստաւորները, Զիրամի արհեստաւորները եւ Գեբաղացիները փայտերն ու քարերը տաշեցին եւ պատրաստեցին՝ տունը կառուցանելու համար:

ՍՈՂՈՄՈՆ ԿԸ ՇԻՆԷ ՏԱՃԱՐԸ

^բ Եբբ.՝ կ'ըսեն, կամ՝ կը հրամայեմ
^գ Եբբ.՝ ըսածիդ
^դ Եբբ.՝ ղրկես
^ե Եբբ.՝ հաց
^զ Եբբ.՝ քսան քոռ ծեծուած իւղ
^է Եբբ.՝ հանեց
^ը Եբբ.՝ հարկը երեսուն հազար մարդ եղաւ
^թ Եբբ.՝ կառուցանողները

6

Իսրայելի որդիներուն եգիպտոսի երկրէն ելլելուն չորս հարիւր ութսուներորդ տարին, ու Սողոմոնի Իսրայելի վրայ թագաւորելուն չորրորդ տարին, Զիու ամսուան՝ այսինքն երկրորդ ամսուան մէջ, ան Տէրոջ տունը **«սկսաւ կառուցանել»**։

2 Սողոմոն թագաւորին՝ Տէրոջ համար կառուցանած տան երկայնքը վաթսուն կանգուն էր, լայնքը՝ քսան, ու բարձրութիւնը՝ երեսուն կանգուն։ **3** Տան տաճարին առջեւի ներքնագաւիթը քսան կանգուն երկայնք ունէր, որ տան լայնքին չափ էր, եւ անոր թխորութիւնը՝ տան առջեւէն տասը կանգուն էր։ **4** Տան **«վանդակապատ պատուհաններ շինեց»**։ **5** Տան պատին շուրջը՝ տան պատին կցուած յարկեր կառուցանեց, թէ՛ տաճարին եւ թէ՛ դարբիրին շուրջը. նաեւ շուրջը կողմնակի սենեակներ շինեց։ **6** Ստորին յարկին լայնքը հինգ կանգուն էր, ու միջին **յարկին** լայնքը՝ վեց կանգուն, իսկ երրորդին լայնքը՝ եօթը կանգուն. արդարեւ դուրսէն՝ տան շուրջը՝ միջոցներ ձգեց **գերանները հեծցնելու համար**, որպէսզի տան պատին մէջ **«չմտնեն»**։ **7** Երբ տունը կը կառուցանուէր, քարահանքին մէջ պատրաստուած քարերով կը կառուցանուէր. ուստի անոր կառուցանուած ատենը՝ մուրճի, տապարի, **եւ կամ** ուրիշ երկաթէ գործիքի մը **ձայնը** չլսուեցաւ տան մէջ։ **8** Միջին **յարկի** կողմնակի սենեակներուն մուտքը տան **«աջ կողմն էր**, ու դարձող սանդուխով՝ միջին **յարկը** կը բարձրանային, եւ միջին **յարկէն՝** երրորդ **յարկը**։ **9** Տունը կառուցանեց ու զայն անարտեց. տան ծածքը մայրիի **փայտէ** գերաններով եւ **տախտակի** շարքերով շինեց։ **10** Ամբողջ տան կցուած յարկերը հինգ կանգուն բարձրութեամբ կառուցանեց. անոնք մայրիի փայտերով տան **«կցուած էին»**։

11 **«Տէրը խօսեցաւ»** Սողոմոնի՝ ըսելով. **12** **«Դուն որ այս տունը կը կառուցանես, եթէ իմ կանոններովս ընթանաս, իմ **«դատավճիռներս գործադրես** ու իմ բոլոր պատուիրաններս պահես՝ անոնց մէջ ընթանալով, քու վրադ պիտի իրագործեմ այն խօսքը, որ քու հօրդ՝ Դաւիթի ըսի. **13** Իսրայելի որդիներուն մէջ պիտի բնակիմ, եւ իմ ժողովուրդս՝ Իսրայէլը պիտի չլքեմ»**։

ՏԱՃԱՐԻՆ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆԱԻՈՐՈՒՄԸ
(Բ. Մնաց. 3. 8-14)

- ^ա **Եբբ.**՝ կը կառուցանէր
- ^բ **Եբբ.**՝ լայնքը
- ^գ **Կամ**՝ ներսէն՝ լայն, դուրսէն՝ նեղ
- ^դ **Այսինքն**՝ սրբավայրին
- ^ե **Եբբ.**՝ չբռնուիմ
- ^զ **Այսինքն**՝ հարաւային
- ^է **Եբբ.**՝ բռնուած
- ^ը **Եբբ.**՝ Տէրոջ խօսքը եղաւ
- ^թ **Կամ**՝ սովորութիւններս

14 Սողոմոն տունը կառուցանեց ու զայն ավարտեց: 15 Տան ներքին պատերը մայրիի փայտե տախտակներով կառուցանեց. տան յատակէն մինչեւ ձեղունը՝ պատերը ներսէն փայտով ծածկեց, ու տան յատակը եղեւնափայտե տախտակներով պատեց: 16 Տան ետեւի կողմին քսան կանգունը՝ մայրիի փայտե տախտակներով կառուցանեց, յատակէն մինչեւ պատերուն վերելը. այդ ներքին վայրը կառուցանեց դաբիրին՝ ալսինքն Սրբութիւններու սրբութեան համար: 17 Իսկ տունը, ալսինքն դաբիրին առջեւի տաճարը, քառասուն կանգուն էր: 18 Տան ներսը եղող մայրիի փայտերուն վրայ իգնդակներ ու բացուած ծաղիկներ քանդակուած էին: Բոլորը մայրիի փայտե ըլլալով՝ ո՛չ մէկ քար կը տեսնուէր: 19 Դաբիրը տան մէջ պատրաստեց՝ ներսը, որպէսզի հոն Տէրոջ ուխտին տապանակը դնէ: 20 Դաբիրին առջելը – անոր երկայնքը քսան կանգուն էր, լայնքը՝ քսան կանգուն, ու բարձրութիւնը՝ քսան կանգուն, եւ զայն մաքուր ոսկիով պատեց – եղող մայրիի փայտե զոհասեղանն ալ ոսկիով պատեց: 21 Սողոմոն տան ներսի կողմը մաքուր ոսկիով պատեց. դաբիրին առջեւ ոսկի շղթաներով վարագոյր մը անցուց, ու զայն ալ ոսկիով պատեց: 22 Ամբողջ տունը ոսկիով պատեց, լման տունը՝ ամբողջութեամբ. դաբիրին քովի ամբողջ զոհասեղանն ալ ոսկիով պատեց:

23 Դաբիրին մէջ իւղալի փայտե՝ երկու քերովբէ շինեց, տասը կանգուն բարձրութեամբ: 24 Զերովբէին մէկ թելը հինգ կանգուն էր, ու քերովբէին միւս թելը՝ հինգ կանգուն. մէկ թելին ծայրէն մինչեւ միւս թելին ծայրը՝ տասը կանգուն էր: 25 Միւս քերովբէն ալ տասը կանգուն ունէր. երկու քերովբէներն ալ մէկ չափ եւ մէկ ձեւ ունէին: 26 Մէկ քերովբէին բարձրութիւնը տասը կանգուն էր, ու միւս քերովբէինն ալ նոյնչափ էր: 27 Զերովբէները ներքին տան մէջ դրաւ: Զերովբէները իրենց թելերը կը տարածէին. մէկուն թելը մէկ պատին կը դպչէր, եւ միւս քերովբէին թելը միւս պատին կը դպչէր. անոնց միւս թելերը տան մէջտեղը իրարու կը դպչէին, թեւ թեւի: 28 Զերովբէներն ալ ոսկիով պատեց:

29 Տան շրջակայ բոլոր պատերուն վրայ քերովբէներու, արմաւենիներու եւ բացուած ծաղիկներու փորագրութիւններ քանդակեց, թէ՛ ներսի կողմը, թէ՛ ալ դուրսի կողմը: 30 Տան յատակն ալ ոսկիով պատեց, թէ՛ ներսէն եւ թէ՛ դուրսէն:

31 Դաբիրին մուտքին համար՝ իւղալի փայտե փեղկեր շինեց. վերի սեմն ու դրանդիները՝ պատին մէկ հինգերորդն էին: 32 Իւղալի փայտե շինուած երկու փեղկերուն վրայ քերովբէներու, արմաւենիներու եւ բացուած ծաղիկներու ՝ փորագրութիւններ քանդակեց ու գանոնք ոսկիով պատեց, քերովբէներուն եւ արմաւենիներուն վրայ ալ ոսկի տարածելով:

33 Նոյնպէս ալ տաճարին մուտքին համար՝ իւղալի փայտե դրանդիներ շինեց, որոնք պատին մէկ քառորդն էին: 34 Դրան երկու փեղկերը եղեւնափայտե էին: Մէկ փեղկը երկու ծրեւէ ըլլալով կը ծալուէր. միւս փեղկն ալ երկու թեւէ ըլլալով կը ծալուէր: 35 Անոնց վրայ քերովբէներ, արմաւենիներ ու բացուած ծաղիկներ քանդակեց, եւ ՝ դրուագներուն վրայ յարմարցուած ոսկիով պատեց:

^ժ Եբր.՝ պատեց

^Ի Եբր.՝ դառն վարունգներ

^Լ Կամ՝ վայրենի ձիթենիէ, եւ կամ՝ նոճիէ

^Խ Եբր.՝ քանդակներ

^Ն Եբր.՝ վարագոյրէ

^Կ Ալսինքն՝ քանդակներուն

36 Նաեւ ներքին գաւիթը կառուցանեց՝ երեք կարգ տաշուած քարերով ու մէկ կարգ մայրիի փայտէ՝ ⁶հեծաններով:

37 Տէրոջ տան հիմը չորրորդ տարին՝ Զիու ամսուան մէջ դրուեցաւ, 38 ու տասնմէկերորդ տարին՝ Բուլ ամսուան, այսինքն՝ ութերորդ ամսուան մէջ տունը ււարտեցաւ, իր բոլոր ⁸մասերով եւ իրեն վերաբերեալ ամբողջ ձեւին համեմատ: Այսպէս՝ եօթը տարուան մէջ կառուցանեց զայն:

ՍՈՂՈՄՈՆԻ ՊԱԼԱՏԸ

7

Սողոմոն իր տունը տասներեք տարուան մէջ կառուցանեց եւ ամբողջովին ււարտեց:

2 Նախ Լիբանանի անտառին տունը կառուցանեց. անոր երկայնքը հարիւր կանգուն էր, լայնքը՝ յիսուն կանգուն, ու բարձրութիւնը՝ երեսուն կանգուն: Չորս կարգ մայրիի փայտէ սիւներու վրայ կառուցանեց, եւ սիւներուն վրայ մայրիի փայտէ հեծաններ դրաւ: 3 Նաեւ մայրիի փայտէ ծածք մը շինեց այն տախտակներուն վրայ՝ որոնք քառասունհինգ սիւներու վրայ էին, իւրաքանչիւր կարգի մէջ տասնհինգ հատ: 4 Երեք կարգ իրարու դիմաց շարուած վանդակաւոր պատուհաններ կային: 5 Բոլոր մուտքերն ու դրանդիները քառակուսի էին, եւ վանդակաւոր պատուհանները իրարու դիմաց՝ երեք կարգ էին:

6 Սիւներու դահլիճը շինեց. երկայնքը՝ յիսուն կանգուն, իսկ լայնքը՝ երեսուն կանգուն: Անոնց առջեւ դահլիճ մըն ալ կար՝ սիւներով, եւ ճակատին՝ ⁷ամպհովանի մը: 7 Նաեւ Գահի դահլիճը շինեց, ուր կը դատէր. ան Դատաստանի դահլիճ ալ կը կոչուէր: 8 Յատակէն մինչեւ ⁹ձեղունը մայրիի փայտով ծածկուած էր:

8 Իր բնակած տունը նոյնպէս շինուած էր՝ ուրիշ գաւիթի մը մէջ, դահլիճին տեսքը: Փարաւոնի աղջիկին համար ալ, որ առեր էր իբր կին, Սողոմոն այս դահլիճին պէս տուն մը շինեց: 9 Այս բոլորը – հիմէն մինչեւ առաստաղը, դուրսի կողմէն մինչեւ մեծ գաւիթը – հոյակապ քարերով շինուած էին, տաշուած քարերու չափով, ներսէն ու դուրսէն ¹⁰սղոցուած: 10 Հիմն ալ հոյակապ քարերէ շինուած էր, մեծ քարերէ – տասը կանգուն քարերէ եւ ութ կանգուն քարերէ: 11 Վրան ալ հոյակապ քարեր կային՝ տաշուած քարերու չափով, նաեւ մայրիի փայտ: 12 Մեծ գաւիթին շուրջը՝ երեք կարգ տաշուած քարեր ու մէկ կարգ մայրիի փայտէ հեծաններ կային, ինչպէս Տէրոջ տան ներքին գաւիթին եւ տան ներքնագաւիթին շուրջ:

ՔԻՐԱՄԻ ԳՈՐԾԸ

13 Սողոմոն թագաւորը մարդ դրկեց, ու Տիրոսէն Զիրամը բերել տուաւ: 14 Ան Նեփթաղիմի տոհմէն այրի կնոջ մը որդին էր. անոր հայրը տիրացի պղնձագործ մըն էր: Այս մարդը պղինձէ ամէն տեսակ գործեր ընելու իմաստութիւն, հանճար ու գիտութիւն ունէր. Սողոմոն թագաւորին եկաւ եւ անոր ամբողջ գործը կատարեց: 15 Պղինձէ երկու

⁶ Կամ՝ տաշուած կոճղերով
⁸ Եբր.՝ բաներով
¹⁰ Կամ՝ աստիճաններ
¹¹ Եբր.՝ յատակը
¹² Եբր.՝ սղոցով սղոցուած

ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ Գ. ԳԻՐԸԸ

սիւն ձուլեց. մէկ սիւնին բարձրութիւնը տասնութ կանգուն էր, ու ՚շրջագիծը տասներկու կանգուն էր՝. **նոյնպէս էր նաեւ** երկրորդ սիւնը: **16** Սիւներուն գագաթը դնելու համար ձուլածոյ պղինձէ երկու խոյակ շինեց. մէկ խոյակին բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր, եւ միւս խոյակին բարձրութիւնը՝ հինգ կանգուն: **17** Սիւներուն գագաթը եղող խոյակներուն համար՝ ցանցակերպ ու շղթայագործ հիւսուած զարդեր **շինեց**, մէկ խոյակին համար՝ եօթը **հատ**, եւ միւս խոյակին համար՝ եօթը:

ԵՐԿՈՒ ՊՂԻՆՁԷ ՍԻՒՆԵՐԸ

(Բ. Մնաց. 3. 15-17)

18 Այսպէս սիւները շինեց, նաեւ բոլորածել **շարուած** երկու կարգ **նուռեր**՝ մէկ ցանցակերպ զարդին վրայ, որպէսզի **սիւնին** գագաթը եղած խոյակը նուռերով ծածկուի: Միւս խոյակին ալ այդպէս ըրաւ: **19** Ներքնագաւիթին մէջ՝ սիւներուն գագաթը եղող խոյակները չորս կանգուն էին, շուշանածել շինուածքով: **20** Երկու սիւներուն վրայի խոյակներուն ու ցանցակերպ զարդին մօտ եղող փորին վրայ ալ **նուռեր** կային. «երկու խոյակներուն» շուրջ կարգով շարուած երկու հարիւր նուռ կար: **21** Սիւները տաճարին ներքնագաւիթին մէջ կանգնեցուց. աջ կողմի սիւնը կանգնեցնելով՝ զայն «Յաքին կոչեց, ու ձախ կողմի սիւնը կանգնեցնելով՝ զայն ալ «Բոռզ կոչեց: **22** Սիւներուն գագաթը շուշանածել շինուածք կար: Այսպէս՝ սիւներուն գործը լրացաւ:

ՊՂԻՆՁԷ ԱԻԱԶԱՆԸ

(Բ. Մնաց. 4. 2-5)

23 Ձուլածոյ ծովը շինեց, **որուն** մէկ ՚եզերքէն մինչեւ միւս եզերքը տասը կանգուն էր, ու բոլորովին կլոր էր: Անոր բարձրութիւնը հինգ կանգուն էր, եւ ՚շրջագիծը՝ երեսուն կանգուն՝: **24** Անոր եզերքին տակ՝ բոլորածել **շարուած**՝ գնդակներ կային որ զայն կը շրջապատէին, տասը **գնդակ**՝ մէկ կանգունի մէջ. ծովը բոլորածել կը շրջապատէին: Գնդակները երկու կարգի վրայ ձուլուեր էին, **ծովին** ձուլուած ատենը: **25** Ան տասներկու եզներու վրայ կը կենար, **որոնց** երեքը դէպի հիւսիս կը նայէին, երեքը՝ դէպի արեւմուտք, երեքը՝ դէպի հարաւ, ու երեքը՝ դէպի արեւելք: Ծովը անոնց վրայ **դրուած** էր, եւ բոլորին տեսի կողմը դէպի ներս **դարձած էր**: **26** Անոր թանձրութիւնը չորս մատնաչափ էր, ու եզերքը բաժակի եզերքին պէս շինուած էր՝ շուշանի ծաղիկներով: Ան երկու հազար մար կը պարունակէր:

ՊՂԻՆՁԷ ԽԱՐԻՍԻՆԵՐ (ՄԵՔԵՆՈՎԹՆԵՐ)

⁷ **Եբր.**՝ տասներկու կանգուն **երկար** դերձան մը զայն կը շրջապատէր

⁸ **Կամ**՝ երկրորդ խոյակին

⁹ **Այսինքն**՝ պիտի հաստատէ

¹⁰ **Այսինքն**՝ անոր մէջ զօրութիւն

¹¹ **Եբր.**՝ շրթունքէն

¹² **Եբր.**՝ երեսուն կանգուն **երկար** լար մը զայն կը շրջապատէր

27 Պղիճձէ տասը ^ժմեքենով շինեց: **Ամէն** մէկ մեքենով շինեց Երկայնքը չորս կանգուն էր, լայնքը՝ չորս կանգուն, եւ բարձրութիւնը՝ երեք կանգուն: **28** Մեքենովները սա՛պէս շինուած էին. անոնք եզերքներ ունէին, ու եզերքները յենակներուն մէջտեղն էին: **29** Յենակներուն մէջտեղը եղող եզերքներուն վրայ առիւծներ, եզներ ու քերովբէներ կային: Յենակներուն վրայ՝ վերի կողմը՝ ^իխարիսխն էր, եւ առիւծներուն ու եզներուն տակ կախուած զարդեր կային: **30** Իւրաքանչիւր մեքենով պղիճձէ չորս անիւ եւ պղիճձէ առանցքներ ունէր. անոր չորս ոտքերը ուսեր ունէին: Ամէն կախուած զարդի քով՝ աւազանին տակ՝ ձուլածոյ ուսեր կային: **31** Անոր բերանը՝ խոյակին մէջէն դէպի վեր՝ մէկ կանգուն էր. անոր բերանը խարիսխի շինուածքին պէս կլոր էր, եւ մէկուկէս կանգուն: Բերանին վրայ ալ քանդակներ կային. եզերքները քառակուսի էին, ո՛չ թէ կլոր: **32** Եզերքներուն տակ չորս անիւ կար, եւ անիւներուն առանցքները մեքենովին վրայ **հաստատուած էին**: Իւրաքանչիւր անիւին բարձրութիւնը մէկուկէս կանգուն էր: **33** Անիւներուն շինուածքը կառքի անիւներու շինուածքին պէս էր. անոնց առանցքները, շրջանակները, շառաւիղներն ու 'գունտերը՝ բոլորը ձուլածոյ էին: **34** Իւրաքանչիւր մեքենովի չորս անկիւններուն վրայ չորս ուս կար, եւ ուսերը **նոյնիցն** մեքենովէն էին: **35** Մեքենովին գագաթը՝ կէս կանգուն բարձրութեամբ բոլորակ մը կար, ու մեքենովին գլուխին վրայ եղող յենակը եւ եզերքները իրմէ էին: **36** Յենակներուն տախտակներուն վրայ ու եզերքներուն վրայ քերովբէներ, առիւծներ եւ արմաւենիներ փորագրուած էին, իւրաքանչիւրին յարմարութեան համեմատ, ու **անոնց** շուրջը կախուած զարդեր կային: **37** Տասը մեքենովներն ալ այսպէս շինեց. բոլորն ալ մէկ ձուլուածք, մէկ չափ ու մէկ ձեւ ունէին:

38 Պղիճձէ տասը աւազան շինեց: **Ամէն** մէկ աւազան քառասուն մար կը պարունակէր. իւրաքանչիւր աւազան չորս կանգուն էր: Տասը մեքենովներէն իւրաքանչիւրին վրայ աւազան մը կար: **39** Հինգ մեքենով տան աջ կողմը դրաւ, եւ հինգ **մեքենով**՝ տան ձախ կողմը: Ծովը տան աջ կողմը դրաւ, դէպի հարաւ-արեւելք:

40 Զիրամ աւազանները, թիակներն ու կոնքերը շինեց: Այսպէս՝ Զիրամ ^իաւարտեց այն ամբողջ գործը, որ Տէրոջ տան համար Սողոմոն թագաւորին կը կատարէր.– **41** երկու սիւները, սիւներուն գագաթը եղող խոյակներուն երկու ^ժգունտերը, սիւներուն գագաթը եղող խոյակներուն երկու գունտերը ծածկող երկու ցանցակերպ զարդերը, **42** ու երկու ցանցակերպ զարդերուն չորս հարիւր նուռերը – երկու կարգ նուռ մէկ ցանցակերպ զարդի վրայ – սիւներուն վրայի խոյակներուն երկու գունտերը ծածկելու համար. **43** տասը մեքենովները, եւ մեքենովներուն վրայի տասը աւազանները. **44** մէկ ծով, ու ծովին տակի տասներկու եզները. **45** կաթսաները, թիակները եւ կոնքերը: Այն բոլոր առարկաները, որ Զիրամ Սողոմոն թագաւորին շինեց Տէրոջ տան համար, փայլուն պղիճձէ էին: **46** Թագաւորը զանոնք Յորդանանի դաշտին մէջ՝ ^իթանձր հողի մը վրայ՝

^ժ Այսինքն՝ խարիսխ, կամ՝ խարսխածեւ պատուանդան

^ի Կամ՝ նոյնպէս

^լ Այսինքն՝ միջանցիները

^ի Եբր.՝ աւարտեց ընելը

^ծ Այսինքն՝ խոյողերը

^դ Կամ՝ հողին թանձրութեան մէջ

ձուլել տուաւ, Սոկրովթի ու Սարթանի մէջտեղ: **47** Սողոմոն այս առարկաները **առանց կշռելու** ձգեց, որովհետեւ չափազանց շատ էին. պղինձին կշիռը ⁶չփնտռուեցաւ:

48 Սողոմոն շինեց նաեւ Տէրոջ տան **միւս** բոլոր առարկաները.– **խունկին** ոսկի գոհասեղանը եւ ոսկի սեղանը՝ որուն վրայ առաջադրութեան հացը **կը դրուէր**. **49** դաբիրին առջեւի մաքուր ոսկիէ աշտանակները, որոնց հինգը աջ կողմն էին, ու հինգը՝ ձախ կողմը. ոսկիէ ծաղիկները, ճրագները եւ ունելիները. **50** մաքուր ոսկիէ գաւաթները, բազմակալները, կոնքերը, խնկամաններն ու բուրվառները. նաեւ ներքին տան՝ **այսինքն** Սրբութիւններու սրբութեան դռներուն, ու տան՝ **այսինքն** տաճարին դռներուն ոսկի ծխնիները:

51 Այսպէս՝ Տէրոջ տան համար Սողոմոն թագաւորին կատարած ամբողջ գործը ււարտեցաւ: Յետոյ Սողոմոն իր հօր՝ Դաւիթի ^ձսուրբ բաները՝ – արծաթը, ոսկին եւ առարկաները – տարաւ ու Տէրոջ տան գանձարանին մէջ դրաւ:

ՈՒՄՏԻՆ ՏԱՊԱՆԱԿԸ ԿԸ ԲԵՐՈՒԻ ՏԱՃԱՐԸ
(Բ. Մնաց. 5. 2-6.2)

8

Այն ատեն Սողոմոն հաւաքեց Իսրայէլի երէցներն ու բոլոր տոհմապետները – Իսրայէլի որդիներուն ^անահապետները – Սողոմոն թագաւորին քով՝ Երուսաղէմ, որպէսզի Տէրոջ ուխտին տապանակը բարձրացնեն Դաւիթի քաղաքէն, այսինքն՝ Սիոնէն: **2** Իսրայէլի բոլոր մարդիկը Սողոմոն թագաւորին քով հաւաքուեցան եօթներորդ ամիսը – Անթանի ամիսը –, տօնին ատենը: **3** Իսրայէլի բոլոր երէցները եկան, ու քահանաները տապանակը կրեցին: **4** Տէրոջ տապանակը, Հանդիպումի վրանը եւ վրանին մէջ եղած բոլոր սուրբ առարկաները բարձրացուցին. քահանաներն ու Ղեւտացիները զանոնք բարձրացուցին: **5** Սողոմոն թագաւորը եւ անոր քով հաւաքուած Իսրայէլի ամբողջ համայնքը՝ անոր հետ տապանակին առջեւ ըլլալով՝ ոչխարներ եւ արջառներ զոհեցին, որոնք շատութենէն չէին հաշուուեր ու չէին համրուեր: **6** Քահանաները Տէրոջ ուխտին տապանակը ներս տարին՝ իր տեղը, տան դաբիրը, Սրբութիւններու սրբութիւնը, եւ քերովբէներուն թելերուն տակ **դրին**: **7** Արդարեւ քերովբէները տապանակին տեղին վրայ **իրենց** թելերը կը տարածէին. քերովբէները վերէն կը ծածկէին տապանակն ու անոր ձողերը: **8** Ձողերը երկարեցին, այնպէս որ ձողերուն ծայրերը դաբիրին առջեւ **եղող** Սրբութենէն կը տեսնուէին, բայց դուրսէն չէին տեսնուեր. անոնք մինչեւ այսօր հոն են: **9** Տապանակին մէջ ոչինչ կար, բացի այն երկու քարէ տախտակներէն՝ որ Սովսէս Զորեքի մէջ հոն դրաւ, երբ Տէրը Իսրայէլի որդիներուն հետ **ուխտ** կնքեց՝ անոնց Եգիպտոսի երկրէն ելած ատենը: **10** Երբ քահանաները Սրբութենէն ելան, ամպը լեցուց Տէրոջ տունը. **11** ամպին պատճառով քահանաները չէին կրնար **հոն** կենալ՝ որ **իրենց** պաշտօնը կատարեն, որովհետեւ Տէրոջ փառքը Տէրոջ տունը լեցուցած էր:

12 Այն ատեն Սողոմոն ըսաւ. «Տէրը ըսաւ թէ ինք մառախուղի մէջ կը բնակի: **13** Ահա՛ ի՛րապէս քեզի տուն մը կառուցանեցի՝ բնակութեան համար, վայր մը՝ ուր յաւիտեան կենաս»:

⁶ Եբր.՝ չհետազօտուեցաւ

^ձ Եբր.՝ սրբացուցածները

^ա Եբր.՝ հայրերուն իշխանները

ՍՈՂՈՄՈՆ ԿԸ ԽՕՍԻ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

(Բ. Մնաց. 6. 3-11)

14 Ապա թագաւորը իր երեսը դարձուց եւ Իսրայէլի ամբողջ համախմբումը օրհնեց, մինչ Իսրայէլի ամբողջ համախմբումը **ոտքի վրայ** կայնած էր: 15 Ան ըսաւ. «Օրհնեա՛լ ըլլայ Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը, որ իր բերանով իմ հօրս՝ Դաւիթի խօսեցաւ ու իր ձեռքով **խոստումը**՝ իրագործեց, որովհետեւ ըսաւ. 16 “Իմ ժողովուրդս՝ Իսրայէլը Եգիպտոսէն հանած օրէս ի վեր, Իսրայէլի բոլոր տոհմերուն մէջէն ո՛չ մէկ քաղաք ընտրեցի՝ տուն մը կառուցանելու համար, որպէսզի անունս հոն ըլլայ. բայց Դաւիթը ընտրեցի, որպէսզի իմ ժողովուրդիս՝ Իսրայէլի վրայ **թագաւոր** ըլլայ»: 17 Իմ հայրս՝ Դաւիթ “կը մտածէր” որ Տէրոջ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն անունին տուն մը կառուցանէ: 18 Բայց Տէրը իմ հօրս՝ Դաւիթի ըսաւ. “Քանի դուն մտածեցիր որ իմ անունիս տուն կառուցանես, լաւ ըրիր՝ այդպէս մտածելով: 19 Սակայն տունը դուն պիտի չկառուցանես, հապա քու որդիդ՝ որ մէջքէդ պիտի ելլէ. անիկա՛ իմ անունիս տունը պիտի կառուցանէ»: 20 **Հիմա** Տէրը իր ըսած խօսքը իրագործեց. ես իմ հօրս՝ Դաւիթի յաջորդեցի, Տէրոջ խոստումին համաձայն Իսրայէլի գահին վրայ բազմեցայ, եւ Տէրոջ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն անունին այս տունը կառուցանեցի. 21 հոն տեղ մը նշանակեցի տապանակին համար, որուն մէջ է Տէրոջ ուխտը՝ որ մեր հայրերուն հետ կնքեց երբ զանոնք Եգիպտոսի երկրէն դուրս հանեց»:

ՍՈՂՈՄՈՆԻ ԱՂՕԹԸԸ

(Բ. Մնաց. 6. 12-42)

22 Սողոմոն Տէրոջ զոհասեղանին առջեւ կայնեցաւ, Իսրայէլի ամբողջ համախմբումին դիմաց, ձեռքերը դէպի երկինք տարածեց 23 եւ ըսաւ. «**Ո՛վ** Տէր, Իսրայէլի՛ Աստուած, վերը՝ երկինքը, կամ վարը՝ երկրի վրայ քեզի պէս Աստուած չկայ, որ քու առջեւ իրենց ամբողջ սիրտով ընթացող ծառաներուդ հետ ուխտ ու կարեկցութիւն կը պահես: 24 Դուն քու ծառայիդ, իմ հօրս՝ Դաւիթի խոստացածդ պահեցիր, եւ բերանովդ խօսածդ ձեռքովդ իրագործեցիր, ինչպէս այսօր **կ’երեւնայ**: 25 Ուստի հիմա, **ո՛վ** Տէր, Իսրայէլի՛ Աստուած, պահէ՛ քու ծառայիդ, իմ հօրս՝ Դաւիթի խոստացածդ, երբ ըսիր. “Իմ առջեւ՝ Իսրայէլի գահին վրայ բազմող մարդ քեզմէ պակաս պիտի չըլլայ. միայն թէ քու որդիներդ իրենց ճամբաներուն ուշադիր ըլլան, եւ իմ առջեւ ընթանան՝ ինչպէս դուն իմ առջեւ ընթացար»: 26 Հիմա, **ո՛վ** Իսրայէլի Աստուածը, կ’աղերսե՛մ, քու ծառայիդ, իմ հօրս՝ Դաւիթի ըսած խօսքդ թող հաստատուի:

27 «Բայց միթէ Աստուած ի՞րապէս երկրի վրայ պիտի բնակի: Ահա՛ երկինքը, ու երկինքներուն երկինքը քեզ չեն կրնար պարունակել. ^Եո՞ւր կը մնայ” այս իմ կառուցանած տունս: 28 Սակայն **ո՛վ** Տէր, իմ Աստուածս, ^Գուշադրութի՛ւն դարձուր քու ծառայիդ

^Բ Եբբ.՝ լրացուց
^Գ Եբբ.՝ սիրտին մէջ ունէր
^Դ Եբբ.՝ տեղը կանգնեցայ
^Ե Եբբ.՝ ո՛րչափ անելի քիչ
^Զ Եբբ.՝ երե՛ս

աղօթքին եւ անոր աղաչանքին, ու լսէ՛ ծառայիդ Կաղատանքը եւ այսօր քու առջեւդ Ըմատուցանած աղօթքը: **29** Այս տան վրայ գիշեր ու ցերեկ քու աչքերդ բաց ըլլան,– այն տեղին վրայ՝ որուն համար ըսիր. “Իմ անունս հոն պիտի ըլլայ”,– որպէսզի այս տեղը քու ծառայիդ մատուցանած աղօթքը լսես: **30** Ուրեմն լսէ՛ քու ծառայիդ եւ քու ժողովուրդիդ՝ Իսրայէլի աղաչանքը, երբ այս տեղը աղօթեն: Այո՛, լսէ՛ քու բնակութեանդ տեղէն՝ երկինքէն, լսէ՛ ու ներէ՛:

31 «Եթէ մէկը իր ընկերին դէմ մեղանչէ, եւ իրեն անէծքով երդում Թպարտադրուի, ու Ժերդումին համար՝ այս տունը՝ քու գոհասեղանիդ առջեւ գայ, **32** դուն երկինքէն լսէ՛, կատարէ՛ ու քու ծառաներդ դատէ՛. ամբարիշտը դատապարտէ՛ եւ անոր Իրածը բեր իր գլուխը՝, իսկ արդարին իրաւունքը պաշտպանէ՛ ու անոր հատուցանէ՛ իր արդարութեան համեմատ:

33 «Երբ քու ժողովուրդդ՝ Իսրայէլ, քեզի դէմ մեղանչելուն համար՝ թշնամիէն պարտուի, եթէ քեզի վերադառնայ, քու անունդ ներբողէ, այս տան մէջ քեզի աղօթէ եւ աղաչէ, **34** դուն երկինքէն լսէ՛, քու ժողովուրդիդ՝ Իսրայէլի մեղքը ներէ՛, ու զանոնք վերադարձո՛ւր այն՝ երկիրը՝ որ անոնց հայրերուն տուիր:

35 «Երբ երկինքը գոցուի եւ չանձրեւէ՝ անոնց քեզի դէմ մեղանչելուն համար, եթէ անոնք այս տեղը քեզի աղօթեն, քու անունդ ներբողեն ու զանոնք տառապեցնելուդ համար իրենց մեղքերէն հեռանան, **36** դուն երկինքէն լսէ՛, քու ծառաներուդ ու ժողովուրդիդ՝ Իսրայէլի մեղքը ներէ՛,– անոնց սորվեցո՛ւր այն շիտակ ճամբան՝ որուն մէջէն ընթանալու են,– եւ անձրեւ տուր այն երկրին՝ որ քու ժողովուրդիդ իբր ժառանգութիւն տուիր:

37 «Երբ երկրի վրայ սով ըլլայ, կամ՝ ժանտախտ, կամ՝ խորշակահարութիւն, արմտիքի դալուկ, մարախ, գրուիճ, երբ անոնց թշնամիները զանոնք իրենց Խբնակած երկրին մէջ պաշարեն, երբ որեւէ հարուած կամ հիւանդութիւն ըլլայ, **38** եթէ քու ամբողջ ժողովուրդէդ՝ Իսրայէլէն ոեւէ մարդ աղօթք մը եւ աղաչանք մը ընէ, ու իւրաքանչիւրը իր սիրտին ախտը ճանչնալով՝ ձեռքերը դէպի այս տունը՝ Երկարէ, **39** դուն երկինքէն՝ քու բնակութեանդ վայրէն լսէ՛, ներէ՛ եւ կատարէ՛. իւրաքանչիւրին հատուցանէ՛ իր բոլոր ճամբաներուն համեմատ, քանի անոր սիրտը կը ճանչնաս,– արդարեւ միայն դուն բոլոր մարդոց որդիներուն սիրտը կը ճանչնաս,– **40** որպէսզի քեզմէ վախճան բոլոր օրերուն մէջ որ պիտի ապրին այն հողին վրայ՝ որ մեր հայրերուն տուիր:

41 «Քու ժողովուրդէդ՝ Իսրայէլէն չեղող, ու քու անունիդ համար հեռաւոր երկրէ մը եկող օտարազգին ալ,– **42** որովհետեւ քու մեծ անունիդ, ուժեղ ձեռքիդ ու երկարած բազուկիդ մասին պիտի լսեն,– եթէ գայ եւ այս տան մէջ աղօթէ, **43** դուն երկինքէն՝ քու

^Կ Եբր.՝ ճիշը
^Ը Եբր.՝ աղօթած
^Թ Եբր.՝ պարտադրուի՝ որ անէծքով երդում ընէ
^Ժ Եբր.՝ անէծքով երդումը
^Ի Եբր.՝ ճամբան դի՛ր իր գլուխին վրայ
^Լ Եբր.՝ հողը
^Խ Եբր.՝ դռներուն
^Ծ Եբր.՝ տարածէ

բնակութեանդ վայրէն լսէ՛, եւ օտարազգիին քեզմէ հայցած ամէն ինչ իրագործէ՛, որպէսզի երկրի բոլոր ժողովուրդները քու անունդ ճանչնան, քու ժողովուրդիդ՝ Իսրայէլի պէս քեզմէ վախնան, ու գիտնան թէ այս կառուցանած տունս քու անունովդ կոչուած է:

44 «Երբ քու ժողովուրդդ իր թշնամիին դէմ պատերազմի՝ Կերթայ այն ճամբայով՝ որ դուն պիտի դրկես զանոնք, եթէ անոնք Տէրոջ աղօթեն՝ այս ընտրած քաղաքիդ եւ քու անունիդ համար այս կառուցանած տանս կողմը **նայելով, 45** երկինքէն անոնց աղօթքն ու աղաչանքը լսէ՛, եւ անոնց իրաւունքը՝ պաշտպանէ՛:

46 «Երբ քեզի դէմ մեղանչեն,– արդարեւ չմեղանչող մարդ չկայ,– ու անոնց դէմ բարկանալով զանոնք թշնամիին ձեռքը մատնես, եւ անոնց գերեվարները զիրենք թշնամիին հեռաւոր կամ մօտակայ երկիրը գերի տանին, **47** եթէ իրենց գերեվարութեան երկրին մէջ՝ մտածեն, **քեզի** վերադառնան, եւ իրենց գերեվարներուն երկրին մէջ քեզի աղաչեն՝ ըսելով. «Մեղանչեցինք, անիրաւութիւն գործեցինք եւ ամբարիշտ եղանք», **48** ու **եթէ** իրենց ամբողջ սիրտով եւ իրենց ամբողջ անձով քեզի վերադառնան՝ զիրենք գերեվարող թշնամիներուն երկրին մէջ, ու քեզի աղօթեն՝ իրենց երկրին – որ իրենց հայրերուն տուիր –, եւ ընտրած քաղաքիդ ու քու անունիդ համար կառուցանած տանս կողմը **նայելով, 49** դուն երկինքէն՝ քու բնակութեանդ վայրէն լսէ՛ անոնց աղօթքն ու աղաչանքը, եւ անոնց իրաւունքը պաշտպանէ՛: **50** Զեզի դէմ մեղանչող ժողովուրդիդ՝ Բոլոր յանցանքները՝՝ ներէ՛, ու իրենց գերեվարներուն առջեւ գթութիւն **գտնել** տուր անոնց, որպէսզի իրենց գթան. **51** արդարեւ անոնք քու ժողովուրդդ ու ժառանգութիւնդ են, որոնք երկաթի քուրայէն՝ Եգիպտոսէն հանեցիր: **52** Զու ծառայիդ աղաչանքին եւ ժողովուրդիդ՝ Իսրայէլի աղաչանքին քու աչքերդ **ու ականջներդ** բաց ըլլան, որպէսզի լսես ամէն ինչ որ անոնք քեզմէ կը հայցեն. **53** արդարեւ դուն զանոնք զատեցիր երկրի բոլոր ժողովուրդներէն՝ որպէսզի քու ժառանգութիւնդ ըլլան, ինչպէս քու ծառայիդ՝ Մովսէսի՝ միջոցով հաղորդեցիր, երբ մեր հայրերը Եգիպտոսէն հանեցիր, ո՛վ Տէր Եհովա»:

ՎԵՐՁԻՆ ԱՂՕԹԸԸ

54 Երբ Սողոմոն այս ամբողջ՝ աղօթքն ու Տէրոջ աղաչանքը ւաւարտեց, Տէրոջ զոհասեղանին առջեւէն ոտքի ելաւ, ուր՝ ծնրադրած էր՝ ձեռքերը դէպի երկինք տարածած: **55** Կայնեցաւ, Իսրայէլի ամբողջ համախմբումը բարձր ձայնով օրհնեց եւ ըսաւ. **56** «Օրհնեա՛լ ըլլայ Տէրը, որ իր ժողովուրդին՝ Իսրայէլի հանգստավայր տուաւ, իր բոլոր խոստումներուն համաձայն. իր ծառային՝ Մովսէսի միջոցով խօսած բոլոր բարի խոստումներէն ո՛չ մէկ խօսք **գետիւնը** ինկաւ: **57** Տէրը՝ մեր Աստուածը մեզի հետ ըլլայ, ինչպէս մեր հայրերուն հետ էր. մեզ չլքէ եւ մեզ **երեսէ** չձգէ, **58** ու մեր սիրտը իրեն

⁴ Եբբ.՝ դուրս ելլէ

⁶ Եբբ.՝ գործադրէ՛

⁸ Եբբ.՝ իրենց սիրտին մէջ դարձնեն

⁷ Եբբ.՝ անոնց բոլոր յանցանքները որ քեզի դէմ գործած են

⁶ Եբբ.՝ ձեռքով

⁵ Եբբ.՝ աղօթքը աղօթելն

¹ Եբբ.՝ ծունկ ծռած

ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ Գ. ԳԻՐԸԸ

հակեցնէ, որպէսզի իր բոլոր ճամբաներէն ընթանանք եւ պահենք իր պատուիրանները, կանոններն ու «դատավճիռները, որոնք մեր հայրերուն պատուիրեց: **59** Տէրոջ առջեւ **մատուցանած** այս աղաչանքի խօսքերս ցերեկ ու գիշեր Տէրոջ՝ մեր Աստուծոյն մօտ ըլլան, որպէսզի ամէն օրուան խնդիրին համեմատ՝ իր ծառային, եւ իր ժողովուրդին՝ Իսրայէլի իրաւունքը պաշտպանէ. **60** որպէսզի երկրի բոլոր ժողովուրդները գիտնան թէ Եհովա՛ն է **միակ** Աստուածը, **եւ** ուրիշ մը չկայ: **61** Ուստի ձեր սիրտը Տէրոջ՝ մեր Աստուծոյն հանդէպ կատարեալ ըլլայ, որպէսզի անոր կանոններով ընթանաք ու անոր պատուիրանները պահէք՝ ինչպէս այսօր **կ'ընէք**»:

ՏԱՃԱՐԻՆ ՆԱԽԱԿԱՏԻԸ

(Բ. Մնաց. 7. 4-10)

62 Թագաւորը, եւ ամբողջ Իսրայէլը անոր հետ, Տէրոջ առջեւ զոհեր մատուցանեցին: **63** Սողոմոն՝ Տէրոջ մատուցանած խաղաղութեան զոհին համար՝ քսաներկու հազար արջառ ու հարիւր քսան հազար ոչխար զոհեց: Այսպէս՝ թագաւորը եւ բոլոր Իսրայէլի որդիները Տէրոջ տան նաւակատիքը կատարեցին: **64** Այդ օրը թագաւորը Տէրոջ տան առջեւ եղող գաւիթին մէջտեղը սրբացուց, քանի որ **ի**ր ողջակէզները, **հացի** ընծաներն ու խաղաղութեան **զոհերուն** ճարպերը հոն մատուցանեց. արդարեւ Տէրոջ առջեւ եղող պղինձէ զոհասեղանը շատ պզտիկ էր՝ այս ողջակէզները, **հացի** ընծաներն ու խաղաղութեան **զոհերուն** ճարպերը պարունակելու համար:

65 Այդ ատեն Սողոմոն եւ անոր հետ ամբողջ Իսրայէլը – մեծ համախմբում մը, Եմաթի մուտքէն մինչեւ Եգիպտոսի վտակը – Տէրոջ՝ մեր Աստուծոյն առջեւ տօն կատարեցին եօթը օր, **ու** եօթը օր եւս, **այսինքն**՝ տասնչորս օր: **66** Սողոմոն ութերորդ օրը ժողովուրդը արծակեց. անոնք թագաւորը օրհնեցին եւ իրենց վրանները գացին, զուարթ սիրտով մը ուրախանալով այն բոլոր բարիքներուն համար, որ Տէրը իր ծառային՝ Դաւիթի, ու իր ժողովուրդին՝ Իսրայէլի ըրաւ:

ԱՍՏՈՒԱԾ ԿՐԿԻՆ Կ՛ԵՐԵՒՆԱՅ ՍՈՂՈՄՈՆԻ

(Բ. Մնաց. 7. 11-22)

9

Երբ Սողոմոն Տէրոջ տան ու թագաւորին տան կառուցումը աւարտեց, եւ Սողոմոնի բոլոր «բաղձանքները գործադրուեցան, **2** Տէրը Սողոմոնի կրկին երեւցաւ՝ ինչպէս Գաբաւոնի մէջ երեւցեր էր: **3** Տէրը անոր ըսաւ. «Իմ առջեւ **ըրած** աղօթքդ ու աղաչանքդ լսեցի, **եւ** այս կառուցանած տունդ սրբացուցի, որպէսզի իմ անունս յաւիտեան հոն դնեմ. իմ աչքերս ու սիրտս՝ ընդմիջտ հոն պիտի ըլլան: **4** Եթէ դուն իմ առջեւ քու հօրդ՝ Դաւիթի պէս ընթանաս, – պարկեշտ սիրտով եւ ուղղամտութեամբ ընթանաս, – բոլոր քեզի պատուիրածներս գործադրելով, ու իմ կանոններս եւ «դատավճիռներս պահես, **5** քու թագաւորութեանդ գահը Իսրայէլի վրայ յաւիտեան պիտի հաստատեմ, ինչպէս հօրդ՝

⁶ Կամ՝ սովորութիւնները

⁷ Եբր.՝ հաւնած բաղձանքները

⁸ Եբր.՝ բոլոր օրերը

⁹ Կամ՝ սովորութիւններս

Դաւիթի խոստացայ, ըսելով. “Իսրայէլի գահին վրայ քեզմէ մարդ պակաս պիտի չըլլայ: 6 Բայց եթէ դուք կամ ձեր որդիները ՚իմձմէ հեռանաք”, ու ձեր առջեւ դրած պատուիրաններս եւ կանոններս չպահէք, հապա երթաք ուրիշ աստուածներ պաշտէք ու անոնց երկրպագէք, 7 Իսրայէլը պիտի բնաջնջեմ այն հողին վրայէն՝ որ իրենց տուի. այս տունը՝ որ իմ անունիս համար սրբացուցի՝ երեսէս պիտի ՚ձգեմ, եւ Իսրայէլ բոլոր ազգերուն մէջ առակ ու կատակի առարկայ պիտի ըլլայ: 8 Ո՛վ որ այս բարձր տան քովէն անցնի՝ պիտի ապշի ու սուլէ: Անոնք պիտի ըսեն. “Տէրը ինչո՞ւ այս երկրին եւ այս տան այսպէս ըրաւ: 9 Անոնց պիտի պատասխանեն. “Որովհետեւ անոնք լքեցին Տէրը՝ իրենց Աստուածը, որ անոնց հայրերը Եգիպտոսի երկրէն հաներ էր, եւ ուրիշ աստուածներու ղյարեցան, անոնց երկրպագեցին ու զանոնք պաշտեցին. այս պատճառով Տէրը անոնց վրայ այս բոլոր չարիքները բերաւ:»:

ՍՈՂՈՄՈՆԻ ՀԱՄԱԶԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ԶԻՐԱՄԻ ՀԵՏ

(Բ. Մնաց. 8. 1-2)

10 Սողոմոն երկու տուները՝ Տէրոջ տունը եւ թագաւորին տունը՝ քսան տարուան մէջ կառուցանելէն ետք, 11 քանի Տիւրոսի թագաւորը՝ Զիրամ, մայրիի փայտեր, եղեւնափայտեր ու ոսկի ՚հայթայթեր էր Սողոմոնի՝ անոր ամբողջ բաղձանքին համաձայն, Սողոմոն թագաւորն ալ Զիրամի քսան քաղաք տուաւ Գալիլեայի երկրին մէջ: 12 Զիրամ Տիւրոսէն յեկաւ որպէսզի Սողոմոնի իրեն տուած քաղաքները տեսնէ, սակայն թիրեն հաճելի չթուեցան՝: 13 Ուստի ըսաւ. «Եղբայ՛ր, այս ի՛նչ քաղաքներ են՝ որ ինձի տուիր», եւ անոնց անունը Քարողի երկիր իկոչուեցաւ մինչեւ այսօր: 14 Զիրամ թագաւորին հարիւր քսան տաղանդ ոսկի ՚դրկեր էր՝:

ՍՈՂՈՄՈՆԻ ՄԻՒՍ ՆՈՒԱՃՈՒՄՆԵՐԸ

(Բ. Մնաց. 8. 3-18)

15 Ահա՛ւասիկ Սողոմոն թագաւորին ՚հաւաքած մարդահարկին պատճառը.– Տէրոջ

⁷ Եբբ.՝ ինձի հետեւելէ

⁸ Եբբ.՝ վտարեմ

⁹ Եբբ.՝ կառչեցան

¹⁰ Եբբ.՝ փոխադրեր

¹¹ Եբբ.՝ դուրս ելաւ

¹² Եբբ.՝ իր աչքերուն ուղիղ չեղան

¹³ Եբբ.՝ Այսինքն՝ անհաճոյ, կամ՝ կապեալ

¹⁴ Եբբ.՝ կոչեց

¹⁵ Կամ՝ դրկեց

¹⁶ Եբբ.՝ հանած

տունը, իր տունը, Մելոնը, Երուսաղէմի պարիսպը, Հասորը, Մակեդոնովն ու Գազերը կառուցանել: **16** (Արդարեւ Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորը բարձրանալով՝ Գազերը գրաւեր եւ զայն կրակով այրեր էր, եւ այդ քաղաքը բնակող Զանանացիները ջարդելով՝ զայն իր աղջիկին – Սողոմոնի կնոջ – տուեր էր իբր օժիտ:)
17 Սողոմոն Գազերն ու Ստորին Բեթորոնը կառուցանեց, **18** նաեւ Բահաղէթն ու Թադմորը՝ երկրին անապատին մէջ, **19** Սողոմոնի բոլոր շտեմարանի քաղաքները, կառքերուն քաղաքները, ձիաւորներուն քաղաքները, եւ այն բոլոր **շէնքերը**[՝] որ Սողոմոնն [՝]ուզեց կառուցանել Երուսաղէմի մէջ, Լիբանանի մէջ, ու իր տէրութեան ամբողջ երկրին մէջ:

20 Այն բոլոր ժողովուրդները, որ Ամորհացիներէն, Զետացիներէն, Փերեզացիներէն, Խելացիներէն ու Յեբուսացիներէն մնացած էին եւ Իսրայէլի որդիներէն չէին, **21** **այսինքն** անոնց զաւակները՝ որ անոնցմէ ետք **այդ** երկրին մէջ մնացած էին ու Իսրայէլի որդիները չէին կրցած զանոնք անճիտել, Սողոմոն զանոնք հարկատու հպատակ ըրաւ մինչեւ այսօր: **22** Բայց Սողոմոն Իսրայէլի որդիները իրեն ստրուկ չըրաւ. հապա անոնք **իր** պատերազմիկները, իր ⁴պալատականները, վերահսկիչները, զօրավարները, եւ իր կառքերուն ու ձիաւորներուն վերահսկիչներն էին: **23** Սողոմոնի գործին վրայ եղող վերակացուները հինգ հարիւր յիսուն պետեր ունէին, որոնք գործը կատարող ժողովուրդին վրայ կը տիրապետէին:

24 Փարաւոնի աղջիկը Դաւիթի քաղաքէն բարձրացաւ իր տունը, որ **Սողոմոն** անոր համար կառուցաներ էր: Ապա Մելոնը կառուցանեց:

25 Սողոմոն տարին երեք անգամ ողջակէզներ ու խաղաղութեան **զոհեր** կը մատուցանէր՝ Տէրոջ համար կառուցանած զոհասեղանին վրայ, եւ Տէրոջ առջեւ **եղող** զոհասեղանին վրայ խունկ կը ծխէր: Այսպէս տունը աւարտեց:

26 Սողոմոն թագաւորը Եդովմի երկրին մէջ, Կարմիր ծովուն եզերքը, Ելաթի քով եղող Գասիոն-Գաբերի մէջ նաւատորմ մը շինեց: **27** Զիրամ **այդ** նաւատորմին վրայ՝ Սողոմոնի ծառաներուն հետ՝ դրկեց իր ծառաները, ծովու **ճամբորդութեան** [՝]հմուտ նաւագներ: **28** Անոնք Ոփիր գացին, եւ անկէ չորս հարիւր քսան տաղանդ ոսկի առին ու Սողոմոն թագաւորին բերին:

ՇԱՐԱՅԻ ԹԱԳՈՒՇԻՒՆ ԱՅՅԵԼՈՒԹԻՒՆԸ
(Բ. Մնաց. 9. 1-12)

10

Շաբայի թագուհին Սողոմոնի համբաւը եւ Տէրոջ անունը լսեց, ու եկաւ որ զայն հանելուկներով փորձարկէ: **2** Ան Երուսաղէմ հասաւ յոյժ շատ [՝]հետեւորդներով, բուրաւէտ **համեմներ** եւ յոյժ շատ ոսկի ու պատուական քարեր կրող ուղտերով: Երբ Սողոմոնի քով եկաւ, անոր հետ խօսեցաւ իր սիրտին մէջ եղած ամէն ինչի մասին: **3** Սողոմոն անոր բոլոր հարցումները բացատրեց. թագաւորէն թաքնուած ո՛չ մէկ խօսք կար, որ **չկարենար** բացատրել անոր: **4** Երբ Շաբայի թագուհին տեսաւ Սողոմոնի ամբողջ իմաստութիւնը, անոր կառուցանած տունը, **5** անոր սեղանին ուտելիքները, անոր ծառաներուն

[՝] Եբր.՝ հաւնեցաւ
⁴ Եբր.՝ ծառաները
⁶ Եբր.՝ գիտցող
[՝] Եբր.՝ ոյժով

ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ Գ. ԳԻՐԸԸ

Բքնակարանները, անոր սպասարկուներուն կեցուածքն ու անոնց հանդերձները, անոր մատռուակները, եւ «Տէրոջ տունը բարձրանալու ելնարանը», ՚խելքը գլուխէն գնաց՝: **6** Ուստի թագաւորին ըսաւ. «**Ուրեմն** քու արարքներուդ եւ իմաստութեանդ մասին իմ երկրիս մէջ լսած խօսքերս ճշմարիտ էին: **7** Բայց ես այդ խօսքերուն չհաւատացի, մինչեւ որ **անձամբ** եկայ ու իմ աչքերովս տեսայ, եւ ահա՛ **ասոր** կէսը ինձի պատմած չէին. քու իմաստութիւնդ ու բարօրութիւնդ իմ լսած համբաւս կը գերազանցեն: **8** Երանի՛ քու մարդոցդ, երանի՛ այս ծառաներուդ, որոնք շարունակ քու առջեւ կենալով՝ քու իմաստութիւնդ կը լսեն: **9** Օրհնեա՛լ ըլլայ քու Աստուածդ՝ Եհովան, որ քեզի հաճեցաւ ու քեզ Իսրայէլի գահին վրայ դրաւ: Եհովան Իսրայէլը յաւիտեան սիրելուն համար՝ քեզ թագաւոր նշանակեց, որպէսզի իրաւունքը եւ արդարութիւնը կիրարկես»: **10** Ապա թագաւորին հարիւր քսան տաղանդ ոսկի, յոյժ շատ բուրաւէտ **համեմներ** ու պատուական քարեր տուաւ: Ա՛յ անկէ ետք այնչափ շատ բուրաւէտ **համեմ** չեկաւ, որչափ Ծաբայի թագուհին Սողոմոն թագաւորին տուաւ:

11 (Զիրամի նաւատորմը, որ Ոփիրէն ոսկի կը բերէր, Ոփիրէն յոյժ շատ ալմուկ փայտեր եւ պատուական քարեր ալ բերաւ: **12** Թագաւորը ալմուկ փայտէն ՚յենարաններ շինեց՝ Տէրոջ տան ու թագաւորին տան համար, նաեւ քնարներ եւ տաւիղներ՝ երգողներուն համար: Ա՛յ այսպիսի ալմուկ փայտ չեկաւ, ո՛չ ալ տեսնուեցաւ մինչեւ այսօր:)

13 Սողոմոն թագաւորը Ծաբայի թագուհիին բոլոր ՚ուզածները եւ խնդրածները տուաւ, Սողոմոն թագաւորին իր էառատածեռնութեամբ անոր տուածէն զատ: Յետոյ ան դարձաւ ու իր երկիրը գնաց, ինք եւ իր ծառաները:

ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐՆԻ ՆԱՐԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
(Բ. Մնաց. 9. 13-29)

14 Մէկ տարուան մէջ Սողոմոնի եկած ոսկիին կշիռը վեց հարիւր վաթսուներեք տաղանդ ոսկի էր, **15** առեւտրականներէն, վաճառականներու առուտուրէն, Արաբիայի բոլոր թագաւորներէն ու երկրին կուսակալներէն **առածէն** զատ:

16 Սողոմոն թագաւորը կռածոյ ոսկիէ երկու հարիւր ասպար շինեց. **ամէն** մէկ ասպարի համար վեց հարիւր **սիկո** ոսկի ՞գործածուեցաւ: **17** Կռածոյ ոսկիէ երեք հարիւր վահան ալ **շինեց. ամէն** մէկ վահանի երեք մնաս ոսկի գործածուեցաւ: Թագաւորը զանոնք Լիբանանի անտառին տունը դրաւ:

18 Թագաւորը փղոսկրէ մեծ գահ մը շինեց, ու զուտ ոսկիով պատեց զայն: **19** Այս գահը վեց աստիճան ունէր. գահին ՞վերի մասը՝ ետեւէն կլոր էր. նստելու տեղը՝ մէկ կողմէն ու

^բ **Կամ՝** նստուածքը
^գ **Կամ՝** Տէրոջ տան մէջ մատուցած ողջակէզները
^դ **Եբր.**՝ վրան ա՛լ հոգի չեղաւ
^ե **Կամ՝** բազրիքներ
^զ **Եբր.**՝ բաղձանքը
^է **Եբր.**՝ ձեռքին համեմատ
^ը **Եբր.**՝ հանուեցաւ
^թ **Եբր.**՝ գագաթը

միևս կողմէն ժյնարաններ ունէր. յենարաններուն քով երկու առիւծներ կը կենային: 20
Հոն՝ վեց աստիճաններուն վրայ՝ մէկ կողմէն ու միևս կողմէն տասներկու առիւծներ կը
կենային: Ո՛չ մէկ թագաւորութեան մէջ նոյնպիսի բան մը շինուած էր:

21 Սողոմոն թագաւորին բոլոր խմելիքի անօթները ոսկիէ էին: Լիբանանի անտառին
տան բոլոր անօթները մաքուր ոսկիէ էին. արծաթէ չկար, որովհետեւ ան Սողոմոնի օրերը
ոչինչ կը սեպուէր: 22 Արդարեւ թագաւորը ծովու վրայ Թարսիսի նաւատորմ ունէր՝
Քիրամի նաւատորմին հետ. Թարսիսի նաւատորմը երեք տարին անգամ մը կու գար՝ ոսկի,
արծաթ, փղոսկր, նաեւ կապիկներ ու սիրամարգներ փոխադրելով:

23 Սողոմոն թագաւորը երկրի բոլոր թագաւորներէն աւելի մեծ եղաւ հարստութեամբ եւ
իմաստութեամբ: 24 Ամբողջ երկիրը կը իփափաքէր Սողոմոնի երեսը տեսնել ու անոր
իմաստութիւնը լսել, որ Աստուած անոր սիրտին մէջ դրած էր: 25 Անոնցմէ իւրաքանչիւրը
իր ընծան կը բերէր.— արծաթէ անօթներ, ոսկիէ անօթներ, հանդերձներ, գէնքեր, բուրաւէտ
համեմներ, ձիեր եւ ջորիներ. ամէն տարի՝ տարեկան քանակը:

26 Սողոմոն կառքեր ու ձիաւորներ հաւաքեց. ան հազար չորս հարիւր կառք եւ
տասներկու հազար ձիաւոր ունէր: Զանոնք կառքերու քաղաքներուն մէջ ու երուսաղէմ՝
թագաւորին քով տեղաւորեց: 27 Թագաւորը երուսաղէմի մէջ արծաթը քարերու պէս
հասարակ բան մը ըրաւ. նաեւ մայրիի փայտը դաշտագետիցի մէջ եղող
ժանտաթգենիներուն չափ առատ ըրաւ: 28 Սողոմոնի ձիերը Եգիպտոսէն կու գային.
Թագաւորին վաճառականներուն կարաւանը որոշ գինով մը ձիերու երամակներ կը գներ:
29 Եգիպտոսէն կառք մը՝ կ'արտածուէր վեց հարիւր սիկղ արծաթի, իսկ ձի մը՝ հարիւր
յիսուն սիկղ արծաթի. քետացիներու բոլոր թագաւորներուն համար, եւ Սուրիայի
թագաւորներուն համար ալ՝ անոնց ձեռքով այդպէս կ'արտածուէին:

ՍՈՂՈՄՈՆ ԿԸ ՀԵՌԱՆԱՅ ԱՍՏՈՒԾՄԷ

11

Սողոմոն թագաւորը Փարաւոնի աղջիկէն գատ շատ օտարազգի կիներ սիրեց, այսինքն՝
մովաբացի, ամմոնացի, եդովմայեցի, սիդոնացի ու քետացի կիներ. 2 այն ազգերէն՝ որոնց
համար Տէրը Իսրայէլի որդիներուն ըսեր էր. «Անոնց քով մի՛ մտնէք, եւ անոնք ալ ձեր քով
թող չմտնեն, որպէսզի ձեր սիրտերը իրենց աստուածներուն չհակեցնեն»: Սողոմոն սիրով
անոնց յարեցաւ. 3 ան եօթը հարիւր իշխանագուն կին ունէր, ու երեք հարիւր հարճ. անոր
կիները իր սիրտը հակեցուցին: 4 Սողոմոնի ծերութեան ժամանակ՝ անոր կիները իր սիրտը
օտար աստուածներու հակեցուցին, եւ անոր սիրտը իր հօր՝ Դաւիթի սիրտին պէս
կատարեալ չեղաւ Տէրոջ՝ իր Աստուծոյն հանդէպ: 5 Սողոմոն Սիդոնացիներու աստուծոյն՝
Աստարովթի, եւ Ամմոնացիներուն պիղծ Մեղքոմին հետեւեցաւ: 6 Սողոմոն Տէրոջ «առջեւ
չարիք գործեց, ու իր հօր՝ Դաւիթի պէս լման Տէրոջ չհետեւեցաւ: 7 Այն ատեն Սողոմոն
երուսաղէմի դիմաց եղող լերան վրայ Մովաբացիներուն պիղծ Զամովսին համար բարձր
տեղ մը կառուցանեց, եւ Ամմոնի որդիներուն պիղծ Սողոքին համար ալ: 8 Նոյնպէս ալ

^d Եբր.՝ ձեռքեր

^b Եբր.՝ փնտռէր

ⁱ Եբր.՝ կը բարձրանար եւ դուրս կ'ելլէր

^u Եբր.՝ աչքերուն

ըրաւ իր բոլոր օտարազգի կիներուն համար, որոնք իրենց աստուածներուն խունկ կը ծխէին ու զոհ կը մատուցանէին:

9 Տէրը Սողոմոնի դէմ բարկացաւ, որովհետեւ անոր սիրտը դարձաւ Տէրոջմէն՝ Իսրայէլի Աստուծմէն, որ երկու անգամ իրեն երեւցեր էր, **10** եւ ^բճիշդ այս մասին իրեն պատուիրեր էր՝ որ ուրիշ աստուածներու չհետեւի. բայց ինք Տէրոջ պատուէրը չպահեց: **11** Ուստի Տէրը Սողոմոնի ըսաւ. «Զանի «դուն այսպէս ըրիր» եւ իմ ուխտս ու քեզի պատուիրած կանոններս չպահեցիր, թագաւորութիւնը անշուշտ քեզմէ պիտի յիւլեմ եւ զայն ծառայիդ պիտի տամ: **12** Միայն թէ այս բանը քու օրերուդ մէջ պիտի չընեմ, քու հօրդ՝ Դաւիթի սիրոյն համար, **հապա** զայն քու որդիիդ ձեռքէն պիտի խլեմ: **13** Սակայն ամբողջ թագաւորութիւնը պիտի չխլեմ, **հապա** տոհմ մը պիտի տամ քու որդիիդ, իմ ծառայիս՝ Դաւիթի սիրոյն համար, ու երուսաղէմի սիրոյն համար՝ որ ես ընտրեցի»:

ՍՈՂՈՄՈՆԻ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ

14 Տէրը Սողոմոնի դէմ ^բթշնամի մը ոտքի հանեց, **այսինքն՝** Եդովմի թագաւորին զարմէն **եղող** եդովմայեցի Ադադը: **15** Արդարեւ՝ երբ Դաւիթ Եդովմի մէջ էր, եւ Յովաբ սպարապետը սպաննուածները թաղելու համար բարձրացաւ՝ Եդովմի մէջ բոլոր արունները զարնելէ ետք, **16** (որովհետեւ Յովաբ ամբողջ Իսրայէլի հետ հոն վեց ամիս մնաց, մինչեւ որ Եդովմի բոլոր արունները կոտորեց,) **17 այդ ատեն** Ադադ իր հօր ծառաներէն քանի մը Եդովմայեցիներու հետ փախաւ, որպէսզի Եգիպտոս երթայ. Ադադ **դէռ** պզտիկ տղայ մըն էր: **18** Անոնք Մադիամէն ^գմեկնեցան եւ Փառան գացին. Փառանէն իրենց հետ մարդիկ առին ու Եգիպտոս հասան, Եգիպտոսի Փարաւոն թագաւորին քով, որ անոր տուն մը տուաւ, անոր ^դպարէն ^բորոշեց, եւ անոր հողեր տուաւ: **19** Ադադ Փարաւոնի առջեւ շատ շնորհք գտաւ, ու **Փարաւոն** իր կնոջ քոյրը – Թահփենէս ^բմայր-թագուհիին՝ քոյրը – անոր տուաւ իբր կին: **20** Թահփենէսի քոյրը **Ադադի** որդի մը ծնաւ, որ Գանեբաթ **կոչուեցաւ**. Թահփենէս զայն Փարաւոնի տան մէջ ^գմեծցուց, եւ Գանեբաթ Փարաւոնի տունը՝ Փարաւոնի որդիներուն մէջ էր: **21** Երբ Ադադ Եգիպտոսի մէջ լսեց թէ Դաւիթ իր հայրերուն հետ քնացեր է ու Յովաբ սպարապետը մեռեր է, Ադադ Փարաւոնի ըսաւ. «Արձակէ՛ զիս, որպէսզի իմ երկիրս երթամ»:**22** Փարաւոն անոր ըսաւ. «Իմ քովս քու ի՞նչդ պակաս է, որ

^բ Եբր.՝ այս խնդիրին

^գ Եբր.՝ ասիկա քու քովդ եղաւ

^դ Եբր.՝ պատռեմ

^ե Եբր.՝ ընդդիմադիր

^զ Եբր.՝ կանգնեցան

^է Եբր.՝ հաց

^ը Եբր.՝ հրամայեց

^թ Եբր.՝ տիրուհիին

^ժ Եբր.՝ կաթէն կտրեց

քու երկիրդ երթալ կը ^հփափաքիս»։ Ան ալ պատասխանեց. «Ո՛չինչ. սակայն ա՛նպատճառ արձակէ զիս»։

23 Աստուած անոր դէմ **ուրիշ** թշնամի մըն ալ ոտքի հանեց, **այսինքն** Եղիադայի որդին՝ Ռազոնը, որ իր տիրոջ՝ Սուբայի Ադրազար թագաւորին քովէն փախեր էր։ **24** Ան իր քով մարդիկ հաւաքեց եւ գնդապետ եղաւ. երբ Դաւիթ [՝]զանոնք ջարդեց, Դամասկոս գացին ու հոն բնակեցան, եւ Դամասկոսի մէջ թագաւորեցին։ **25** Ուստի **Ռազոն** Սողոմոնի բոլոր օրերուն մէջ Իսրայէլի թշնամի եղաւ, Ադադի **գործած** չարիքին ատենը. Իսրայէլը ^Խկը զգուեցնէր՝, եւ Սուրիայի վրայ կը թագաւորէր։

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԽՈՍՏՈՒՄԸ ՅԵՐՈՐՈՎԱՄԻ

26 Սողոմոնի ծառան՝ Յերոբովամ ալ, Սարեդայէ **եղող** Եփրաթացի Նաբատի որդին,– որուն մայրը այրի կին մըն էր՝ Սարուա անունով ,– թագաւորին դէմ ձեռք վերցուց։ **27** Թագաւորին դէմ ձեռք վերցնելուն պատճառը սա՛ էր.– մինչ Սողոմոն Մելոնը կը կառուցանէր **եւ** իր հօր՝ Դաւիթի քաղաքին ճեղքուածքը կը գոցէր, **28** Յերոբովամ զօրաւոր ու կտրիճ մարդ մըն էր, եւ Սողոմոն տեսաւ թէ ան գործունեայ երիտասարդ մըն է. ուստի զայն Յովսէփի տան ամբողջ բռնի աշխատանքին վրայ նշանակեց։ **29** Այդ ատեն, երբ Յերոբովամ Երուսաղէմէն դուրս ելաւ, ճամբան Սիլոնացի Աքիա մարգարէն անոր հանդիպեցաւ. ան նոր վերարկու մը հագեր էր, ու դաշտին մէջ երկուքը մինակ էին։ **30** Աքիա անոր վրայի նոր վերարկուն բռնեց, զայն պատռեց՝ տասներկու կտոր **ընելով**, **31** եւ Յերոբովամի ըսաւ. «Տասը կտորը քեզի՛ առ, քանի որ Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը սա՛ կը յայտարարէ. “Ահա՛ Սողոմոնի ձեռքէն թագաւորութիւնը պիտի պատռեմ, ու տասը տոհմը քեզի պիտի տամ, **32** (սակայն իմ ծառայիս՝ Դաւիթի **սիրոյն** համար, եւ Իսրայէլի բոլոր տոհմերէն ընտրուած Երուսաղէմ քաղաքին **սիրոյն** համար, տոհմ մը անոր ըլլայ,) **33** որովհետեւ զիս լքեցին ու Սիդոնացիներուն աստուծոյն՝ Աստարովթի, Մովաբացիներու աստուծոյն՝ Քամովսի, եւ Ամմոնի որդիներուն աստուծոյն՝ Մեղքոմի երկրպագեցին ու իմ ճամբաներէս չընթացան, որ իր հօր՝ Դաւիթի պէս իմ անջեւս ուղիղ եղածն ու իմ կանոններս եւ ^Կդատավճիռներս **գործադրեն**։ **34** Սակայն անոր ձեռքէն ամբողջ թագաւորութիւնը պիտի չառնեմ, հապա զայն իր կեանքին բոլոր օրերուն մէջ իշխան պիտի ՚թողում, իմ պատուիրաններս ու կանոններս պահող իմ ընտրած ծառայիս՝ Դաւիթի **սիրոյն** համար։ **35** Բայց անոր որդիին ձեռքէն թագաւորութիւնը պիտի առնեմ, եւ տասը տոհմը քեզի պիտի տամ։ **36** Իսկ անոր որդիին տոհմ մը պիտի տամ, որպէսզի իմ ծառաս՝ Դաւիթ իմ անջեւս ^Յընդմիջտ ճրագ մը ունենայ Երուսաղէմ քաղաքին մէջ, որ ընտրեցի իմ

^հ Եբր.՝ փնտռես

[՝] Այսինքն՝ Սուբայի բնակիչները

^Խ Կամ՝ կ'ահաբեկէր

[՝] Եբր.՝ աչքերուս

^Կ Կամ՝ սովորութիւններս

^հ Եբր.՝ դնեմ

^Յ Եբր.՝ բոլոր օրերը

անունս հոն դնելու համար: **37** Զեզ ալ պիտի առնեմ, ու ՚սիրտիդ ամբողջ փափաքածին համաձայն պիտի թագաւորես, եւ Իսրայէլի վրայ թագաւոր պիտի ըլլաս: **38** Եթէ բոլոր քեզի պատուիրածներուս հնազանդիս, իմ ճամբաներէս ընթանաս, ու կանոններս եւ պատուիրաններս պահելով՝ իմ առջեւ ուղիդ եղածը ընես, ինչպէս իմ ծառաս՝ Դաւիթ ըրաւ, եւ քեզի հետ պիտի ըլլամ ու քեզի հաստատ տուն մը պիտի կառուցանեմ, ինչպէս Դաւիթի կառուցանեցի, եւ Իսրայէլը քեզի պիտի տամ: **39** «Այսպէս Դաւիթի զարմը պիտի խոնարհեցնեմ, բայց ոչ՝ միշտ»: **40** Սողոմոն Յերոբովամը մեռցնել ՚ուզեց, բայց Յերոբովամ կանգնեցաւ ու Եգիպտոս փախաւ. Եգիպտոսի Սիսակ թագաւորին քով գնաց, եւ մինչեւ Սողոմոնի մահը Եգիպտոս մնաց:

ՍՈՂՈՄՈՆԻ ՄԱՆԸ
(Բ. Մնաց. 9. 29-31)

41 Սողոմոնի մնացեալ արարքները, անոր բոլոր ըրածներն ու իմաստութիւնը՝ ահա՛ Սողոմոնի Արարքներու գիրքին մէջ գրուած են: **42** Սողոմոն քառասուն տարի թագաւորեց՝ ամբողջ Իսրայէլի վրայ՝ Երուսաղէմի մէջ: **43** Ապա Սողոմոն իր հայրերուն հետ քնացաւ, եւ իր հօր՝ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ: Անոր տեղ իր որդին՝ Ռոբովամ թագաւոր եղաւ:

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՏՈՂՄԵՐԸ Կ՝ԱՊՍԱՄԲԻՆ
(Բ. Մնաց. 10. 1-19)

12

Ռոբովամ Սիւքէմ գնաց, որովհետեւ ամբողջ Իսրայէլը զինք թագաւոր հռչակելու համար Սիւքէմ գացեր էր: **2** Երբ Նաբատեան Յերոբովամ այս լուրը լսեց՝ տակաւին Եգիպտոս էր, քանի որ Սողոմոն թագաւորին ՞ներկայութենէն փախած էր: Յերոբովամ Եգիպտոս կը բնակէր, **3** ուստի մարդ ղրկելով զինք կանչեցին: Յերոբովամ եւ Իսրայէլի ամբողջ համախմբումը եկան, ու Ռոբովամի հետ խօսեցան՝ ըսելով. **4** «Զու հայրդ մեր լուծը ծանրացուց: Հիմա հօրդ տաժանելի ծառայութիւնը եւ մեր վրայ դրած ծանր լուծը թեթեւցո՛ւր, ու քեզի ծառայենք»: **5** Ինք ալ անոնց ըսաւ. «Գացէ՛ք, ու երեք օր ետք ինծի՛ վերադարձէք»: Ժողովուրդը գնաց:

6 Ռոբովամ թագաւորը խորհուրդ հարցուց այն երէցներուն, որոնք իր հօր՝ Սողոմոնի թելադրիչներն էին՝, երբ ան ողջ էր, եւ ըսաւ. «Դուք ինծի ի՞նչ խորհուրդ կու տաք, որ այս ժողովուրդին պատասխանեմ»: **7** Անոր ըսին. «Եթէ դուն այսօր այս ժողովուրդին ծառայ ըլլաս, անոնց ծառայես եւ անոնց նպաստաւոր խօսքեր ըսելով պատասխանես, անոնք

¹ Եբր.՝ անձիդ

² Կամ՝ Ասոր համար

³ Եբր.՝ փնտռեց

⁴ Եբր.՝ Սողոմոնի թագաւորած օրերը քառասուն տարի եղան

⁵ Եբր.՝ երեսէն

⁶ Եբր.՝ առջեւ կը կայնէին

«ընդմիջտ քու ծառաներդ կ'ըլլան»: 8 Բայց ան երէցներուն իրեն տուած խրատը անտեսեց, ու իր թելադրիչ **եւ** իրեն հետ մեծցած երիտասարդներուն խորհուրդ հարցուց: 9 Անոնց ըսաւ. «Դուք ի՞նչ խորհուրդ կու տաք, որ այս ժողովուրդին պատասխանենք, քանի որ անոնք ինծի խօսեցան՝ ըսելով. “Քու հօրդ մեր վրայ դրած լուծը թեթեւցո՛ւր»: 10 Անոր հետ մեծցած երիտասարդները իրեն պատասխանեցին. «Սա՛պէս խօսէ այս ժողովուրդին՝ որ քեզի ըսաւ. “Քու հայրդ մեր լուծը ծանրացուց, բայց դուն մեր վրայէն թեթեւցո՛ւր». անոնց սա՛ ըսէ՛. “Իմ պզտիկ մատս իմ հօրս մէջքէն հաստ է: 11 Իմ հայրս ձեր վրայ ծանր լուծ բեռցուցեր է, բայց ես հիմա ձեր լուծը Եաւելի պիտի ծանրացնեմ”: Իմ հայրս ձեզ խարազաններով պատժեր է, բայց ես ձեզ Կարիճներո՛վ պիտի պատժեմ»:

12 Յերոբովամ եւ ամբողջ ժողովուրդը երրորդ օրը Ռոբովամի եկան, ինչպէս թագաւորը ըսեր էր. «Երրորդ օրը ինծի՛ վերադարձէք»: 13 Թագաւորը ժողովուրդին խստութեամբ պատասխանեց, երէցներուն իրեն տուած խրատը անտեսելով: 14 Անոնց հետ խօսեցաւ երիտասարդներուն խորհուրդին համաձայն՝ ըսելով. «Իմ հայրս ձեր լուծը ծանրացուցեր է, բայց ես ձեր լուծը աւելի՛ պիտի ծանրացնեմ: Իմ հայրս ձեզ խարազաններով պատժեր է, բայց ես ձեզ կարիճներո՛վ պիտի պատժեմ»: 15 Թագաւորը ժողովուրդին խօսքը մտիկ չըրաւ, որովհետեւ այս բանը Տէրոջմէն եղաւ, որպէսզի Տէրը Սիլոնացի Աքիայի Կմիջոցով Նաբատեան Յերոբովամի ըսած խօսքը իրագործէ: 16 Երբ ամբողջ Իսրայէլը տեսաւ թէ թագաւորը իրեն մտիկ չըրաւ, ժողովուրդը թագաւորին պատասխանեց. «Մենք Դաւիթի քով ի՞նչ բաժին ունինք. Յեսսէի որդիին քով ժառանգութիւն չունինք: Ո՛վ Իսրայէլ, ձեր վրանները վերադարձէք: Ո՛վ Դաւիթ, հիմա դո՛ւն տունդ Բհոգա»: Հետեւաբար Իսրայէլ իր վրանները գնաց. 17 բայց Յուդայի քաղաքները բնակող Իսրայէլի որդիներուն վրայ Ռոբովամ թագաւորեց: 18 Երբ Ռոբովամ թագաւորը հարկերուն վրայ **նշանակուած** Ադորամը դրկեց, ամբողջ Իսրայէլը գայն քարկոծեց, ու մեռաւ: Ուստի Ռոբովամ թագաւորը արտորալով կառքը հեծաւ, որպէսզի երուսաղէմ փախչի: 19 Այսպէս Իսրայէլ Դաւիթի տան դէմ ապստամբեցաւ մինչեւ այսօր:

20 Երբ ամբողջ Իսրայէլը Յերոբովամի վերադառնալը լսեց, **մարդ** դրկեցին, զինք համայնքին մօտ կանչեցին, եւ զինք ամբողջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր հռչակեցին: Միայն Յուդայի տոհմը Դաւիթի տան հետեւեցաւ. ուրիշ ո՛չ մէկը **հետեւեցաւ**: 21 Երբ Ռոբովամ երուսաղէմ հասաւ, ամբողջ Յուդայի տունէն ու Բենիամինի տոհմէն հարիւր ութսուն հազար ընտիր պատերազմողներ հաւաքեց, որպէսզի Իսրայէլի տան դէմ պատերազմին եւ թագաւորութիւնը Սողոմոնի որդիին՝ Ռոբովամի վերադարձնեն:

ՍԵՄԱՅԻԱՅԻ ՄԱՐԳԱՐԷՈՒԹԻՒՆԸ
(Բ. Մնաց. 11. 1-4)

^Գ Եբբ.՝ բոլոր օրերը

^Դ Եբբ.՝ թողուց

^Ե Եբբ.՝ պիտի աւելցնեմ

^Զ Այսինքն՝ գամերով օժտուած մտրակներով

^Է Եբբ.՝ ձեռքով

^Ը Եբբ.՝ տես

^Թ Եբբ.՝ քարերով քարկոծեց

22 Բայց «Աստուած խօսեցաւ» Սեմայիայի՝ Աստուծոյ մարդուն, ըսելով. 23 «Խօսէ՛ Սողոմոնի որդիին՝ Յուդայի Ռոբովամ թագաւորին, Յուդայի եւ Բենիամինի ամբողջ տան, ու ժողովուրդի մնացորդին, եւ ըսէ՛. 24 “Տէրը սա՛ կը յայտարարէ. “Մի՛ բարձրանաք, ու Իսրայէլի որդիներուն՝ ձեր եղբայրներուն դէմ մի՛ պատերազմիք: Իւրաքանչիւրը իր տունը թող վերադառնայ, որովհետեւ այս բանը ինձմէ եղաւ”Σ»: Ուստի Տէրոջ խօսքը մտիկ ըրին, եւ Տէրոջ ըսածին համաձայն՝ վերադարձան:

ՅԵՐՈԲՈՎԱՄ ԿԸ ՀԵՌԱՆԱՅ ԱՍՏՈՒԾՄԷ

25 Յերոբովամ Եփրեմի լեռնակողմը Սիւքէմը կառուցանեց, ու հոն բնակեցաւ. յետոյ անկէ ելաւ եւ Փանուէլը կառուցանեց: 26 Յերոբովամ իր սիրտին մէջ ըսաւ. «Հիմա թագաւորութիւնը Դաւիթի տան պիտի վերադառնայ: 27 Եթէ այս ժողովուրդը Երուսաղէմ բարձրանայ, Տէրոջ տունը զոհ ընծայելու համար, այս ժողովուրդին սիրտը իր տիրոջ՝ Յուդայի Ռոբովամ թագաւորին պիտի վերադառնայ. զիս պիտի մեռցնեն ու Յուդայի Ռոբովամ թագաւորին պիտի վերադառնան»: 28 Թագաւորը խորհուրդ հարցուց, երկու ոսկիէ հորթ շինեց, եւ լանոնց ըսաւ. «ԽԱսկէ ետք Երուսաղէմ պիտի չբարձրանաք՝. ո՛վ Իսրայէլ, ահա՛ աստուածներդ՝ որ քեզ Եփրատուէն բարձրացուցին»: 29 Մէկը Բեթէլի մէջ դրաւ, միւսն ալ Դանի մէջ դրաւ: 30 Ասիկա մեղքի պատճառ եղաւ, որովհետեւ ժողովուրդը մինչեւ Դան կ'երթար՝ այս հորթերէն մէկուն առջեւ երկրպագելու: 31 Նաեւ բարձր տեղերու վրայ՝ զնաւտուն շինեց, ու ժողովուրդին կ'մէջէն քուրմեր՝ նշանակեց, որոնք Ղեւիի որդիներէն չէին:

ԲԵԹԷԼԻ ՄԷՋ ՊԱՇՏԱՍՈՒՆԸ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԻ

32 Յերոբովամ ութերորդ ամսուան մէջ, ամսուան տասնհինգերորդ օրը, Յուդայի մէջ կատարուած տօնին պէս տօն մը սահմանեց, եւ բազինին վրայ գոհեր մատուցանեց: Բեթէլի մէջ այդպէս ըրաւ՝ իր շինած հորթերուն զոհելով, ու բարձր տեղերուն համար իր նշանակած քուրմերը Բեթէլի մէջ դրաւ: 33 Եւ իր միտքէն հնարած ամսուան մէջ, այսինքն՝ ութերորդ ամսուան տասնհինգերորդ օրը, Բեթէլի մէջ գոհեր մատուցանեց իր

^Ժ Եբբ.՝ Աստուծոյ խօսքը եղաւ

^Ի Եբբ.՝ երթալէն դարձան

^Լ Այսինքն՝ ժողովուրդին

^Խ Եբբ.՝ Ա՛լ շատ Երուսաղէմ բարձրացաք

^Ծ Եբբ.՝ տուն

^Կ Եբբ.՝ ծայրերէն

^Զ Եբբ.՝ ըրաւ

^Ճ Եբբ.՝ կեցուց

^Ղ Եբբ.՝ սիրտին մէջ

շինած բազինին վրայ. Իսրայելի որդիներուն տօն մը կատարեց, ու բազինին վրայ գոհեք մատուցանեց՝ խունկ ծխելով:

13

Մինչ Յերոբովամ խունկ ծխելու համար բազինին քով կայնած էր, ահա՛ Աստուծոյ մարդ մը՝ Տէրոջ խօսքով՝ Յուդայէն Բեթէլ եկաւ: **2** Տէրոջ խօսքով բազինին գոչեց եւ ըսաւ. «Բազին, բազին, Տէրը սա՛ կը յայտարարէ. “Ահա՛ Դաւիթի տան որդի մը պիտի ծնի՝ Յովսիա անունով, ու քու վրադ խունկ ծխող բարձր տեղերուն քուրմերը քու վրադ պիտի գոհէ, եւ քու վրադ մարդոց ոսկորները պիտի այրեն»»: **3** Նոյն օրը “նշան մը տուաւ՝ ըսելով. «Ահա՛ւասիկ նշանը՝ թէ Տէ՛րը խօսեցաւ. “Ահա՛ բազինը պիտի ճեղքուի, ու վրայի մոխիրը պիտի թափի»»:

4 Երբ թագաւորը Աստուծոյ մարդուն խօսքը լսեց, որ Բեթէլի մէջ եղող բազինին դէմ գոչեց, Յերոբովամ բազինին վրայէն ձեռքը երկարեց եւ ըսաւ. «Այս մարդը բռնեցէք»: Սակայն անոր վրայ երկարած ձեռքը չորցաւ, ու գայն իրեն քաշել չկրցաւ: **5** Նաեւ բազինը ճեղքուեցաւ ու մոխիրը բազինէն թափեցաւ, Տէրոջ խօսքով Աստուծոյ մարդուն տուած նշանին համաձայն: **6** Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն ըսաւ. «Տէրոջ՝ քու Աստուծոյդ “պաղատէ՛ եւ ինձի համար աղօթէ՛, որ ձեռքս ինձի վերադառնայ»»: Ուստի Աստուծոյ մարդը Տէրոջ պաղատեցաւ, ու թագաւորին ձեռքը իրեն վերադարձաւ եւ նախկինին պէս եղաւ: **7** Թագաւորը Աստուծոյ մարդուն ըսաւ. «Ինձի հետ տո՛ւն եկուր, կազդուրուէ՛, ու քեզի պարգեւ մը պիտի տամ»: **8** Աստուծոյ մարդը թագաւորին ըսաւ. «Եթէ ինձի քու տանդ կէսն ալ տաս, քեզի հետ պիտի չերթամ եւ այստեղ հաց պիտի չուտեմ, ո՛չ ալ ջուր պիտի խմեմ. **9** արդարեւ Տէրը իր խօսքով ինձի սա՛ պատուիրեց. “Հաց մի՛ ուտեր ու ջուր մի՛ խմեր, եւ գացած ճամբայէդ մի՛ վերադառնար»»: **10** Ուստի ան ուրիշ ճամբայով գնաց. չվերադարձաւ այն ճամբայով՝ որով Բեթէլ եկեր էր:

ԲԵԹԷԼԻ ԾԵՐ ՄԱՐԳԱՐԷՆ

11 Բեթէլի մէջ ծեր մարգարէ մը կը բնակէր: Իր որդիները եկան եւ իրեն պատմեցին այն բոլոր գործերը՝ որ Աստուծոյ մարդը նոյն օրը Բեթէլի մէջ կատարած էր. այն խօսքերը որ ան թագաւորին ըսեր էր՝ զանոնք ալ իրենց հօր հաղորդեցին: **12** Անոնց հայրը իրենց ըսաւ. «Ո՞ր ճամբայէն գնաց»: Իր որդիները “տեսեր էին” Յուդայէն եկող Աստուծոյ մարդուն գացած ճամբան: **13** Ուստի իր որդիներուն ըսաւ. «Է՛ջը համետեցէք ինձի համար»: Անոնք էջը համետեցին իրեն համար, եւ ինք վրան հեծաւ, **14** Աստուծոյ մարդուն ետեւէն գնաց, ու գայն բեւեկնիի մը տակ նստած գտաւ: Անոր ըսաւ. «Յուդայէն եկող Աստուծոյ մարդը դո՞ւն ես»: Ան ալ ըսաւ. «Ես եմ»: **15** Ուստի անոր ըսաւ. «Ինձի հետ տո՛ւն եկուր եւ հա՛ց կեր»: **16** Ան ըսաւ. «Քեզի հետ չեմ կրնար վերադառնալ ու քու տունդ մտնել. այստեղ ալ քեզի հետ հաց պիտի չուտեմ եւ ջուր պիտի չխմեմ, **17** որովհետեւ Տէրոջ խօսքով ինձի ըսուեցաւ. “Հոն հաց մի՛ ուտեր, ջուր մի՛ խմեր, ու երթալու ատեն՝

^u Եբր.՝ հրաշք

^p Կամ՝ վերադարձնել

^q Եբր.՝ երեսի՛ն պաղատէ

^r Կամ՝ ցուցուցիցն

գացած ճամբայէդ մի՛ վերադառնարՃ»: 18 Բայց ինք անոր ըսաւ. «Ե՛ս ալ քեզի պէս մարգարէ եմ, եւ հրեշտակ մը Տէրոջ խօսքով ինծի ըսաւ. “Ջայն քեզի հետ քու տո՛ւնդ վերադարձուր, որպէսզի հաց ուտէ ու ջուր խմէՃ»: Սակայն անոր կը ստէր:

19 Այն ատեն ան իրեն հետ վերադարձաւ, եւ իր տունը հաց կերաւ ու ջուր խմեց: 20 Երբ անոնք սեղան նստած էին, ^ԵՏէրը խօսեցաւ՝ զայն վերադարձնող մարգարէին. 21 ան ալ Յուդայէն եկող Աստուծոյ մարդուն գոչեց՝ ըսելով. «Տէրը սա՛ կը յայտարարէ. “Զանի դուն Տէրոջ ^Գհրամանին անհնազանդ եղար, ու Տէրոջ՝ քու Աստուծոյդ քեզի հրամայած պատուիրանը չպահեցիր, 22 հապա վերադարձար, հաց կերար եւ ջուր խմեցիր այն տեղը՝ որուն համար քեզի ըսած էր. “Հաց մի՛ ուտեր ու ջուր մի՛ խմեր”, քու դիակդ հայրերուդ գերեզմանը պիտի չմտնէՃ»:

23 Հաց ուտելէն եւ ջուր խմելէն ետք, ինք անոր համար էջը համետեց – իր վերադարձուցած մարգարէին համար –, 24 ան ալ գնաց: Ճամբան առիւծ մը անոր հանդիպեցաւ ու զայն մեռցուց: Անոր դիակը ճամբային վրայ նետուած մնաց. էջը անոր քով կայնած էր, առիւծն ալ դիակին քով կայնած էր: 25 Եւ ահա՛ անկէ քանի մը մարդիկ անցնելով՝ ճամբային վրայ նետուած դիակը, ու դիակին քով կայնող առիւծը տեսան, եւ գացին այդ ծեր մարգարէին բնակած քաղաքին մէջ պատմեցին: 26 Երբ զայն ճամբայէն դարձնող մարգարէն լսեց՝ ըսաւ. «Անհկա Տէրոջ հրամանին անհնազանդ եղող Աստուծոյ մարդն է. Տէրը զայն յանձներ է առիւծին, որ զայն յօշոտելով մեռցուցեր է, Տէրոջ անոր ըսած խօսքին համաձայն»: 27 Յետոյ իր որդիներուն ըսաւ. «Է՛ջը համետեցէք ինծի համար». անոնք ալ համետեցին, 28 ու գնաց: Անոր դիակը գտաւ, որ ճամբային վրայ նետուած էր, նաեւ էջը եւ առիւծը՝ դիակին քով կայնած: Առիւծը դիակը կերած չէր, ո՛չ ալ էջը յօշոտեր էր: 29 Այդ մարգարէն Աստուծոյ մարդուն դիակը վերցուց, զայն իշուն վրայ դրաւ, եւ զայն վերադարձուց: Ծեր մարգարէն քաղաքը մտաւ, որպէսզի հեծեծէ ու զայն թաղէ: 30 Անոր դիակը իր գերեզմանին մէջ դրաւ, եւ անոր վրայ հեծեծեցին՝ ըսելով. «Վա՛յ, եղբայրս»: 31 Ջայն թաղելէն ետք իր որդիներուն ըսաւ. «Երբ ես մեռնիմ, զիս թաղեցէ՛ք Աստուծոյ մարդուն թաղուած գերեզմանին մէջ. իմ ոսկորներս դէ՛ք անոր ոսկորներուն քով, 32 որովհետեւ Բեթէլի մէջ եղող բագինին դէմ ու Սամարիայի քաղաքներուն մէջ եղող բոլոր բարձր տեղերու կռատուններուն դէմ Տէրոջ հրամանով անոր գոչած խօսքը անպատճառ պիտի կատարուի»:

ՅԵՐՈՐՈՎԱՄԻ ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՄԵՂԸ

33 Այս էպատահարէն ետք՝ Յերոբովամ իր չար ճամբայէն չդարձաւ, հապա դարձեալ ժողովուրդին մէջէն բարձր տեղերուն քուրմեր Թնշանակեց: Ո՛վ որ փափաքէր՝ ինք զայն կը նուիրէր, որպէսզի բարձր տեղերու քուրմ ըլլայ: 34 Այս բանը՝ Յերոբովամի տան մեղքը եղաւ, նաեւ պատճառը անոր անհետանալուն ու երկրագունդի մակերեսէն բնաջնջուելուն:

^Ե Երբ.՝ Տէրոջ խօսքը եղաւ
^Գ Երբ.՝ բերանին
^Կ Երբ.՝ բանէն
^Ը Երբ.՝ ծայրերէն
^Բ Երբ.՝ ըրաւ

14

Այդ ատեն Յերոբովամի որդին՝ Աքիա հիւանդացաւ: **2** Յերոբովամ իր կնոջ ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, կանգնե՛, «ծպտուե՛, որպէսզի Յերոբովամի կինը ըլլալդ չգիտցուի, ու Սելով գնա: Ահա՛ հոն է Աքիա մարգարէն, որ ինծի ըսաւ թէ այս ժողովուրդին վրայ թագաւոր պիտի ըլլամ: **3** Բեզի հետ՝ տա՛սը հաց, բլիթներ ու փարջ մը մեղր առ, եւ անո՛ր գնա: Ան բեզի պիտի իմացնէ ինչ որ տղային պիտի պատահի»»: **4** Յերոբովամի կինը այդպէս ըրաւ. կանգնեցաւ, Սելով գնաց եւ Աքիայի տունը մտաւ: Բայց Աքիա չէր կրնար տեսնել, քանի որ իր աչքերը ալեւորութենէն Գանշարժացած էին:

5 Տէրը Աքիայի ըսաւ. «Ահա՛ Յերոբովամի կինը իր որդիին համար քեզմէ ՚խօսք մը խնդրելու՝ կու գայ, որովհետեւ ան հիւանդ է: Անոր սա՛ եւ սա՛ ըսէ՛: Երբ հասնի՝ կերպարանափոխուած **պիտի ըլլայ**»»: **6** Մինչ ան դռնէն ներս կը մտնէր, երբ Աքիա անոր ոտքերուն ձայնը լսեց՝ ըսաւ. «Մտի՛ր, **ո՛վ** Յերոբովամի կին, – ինչո՞ւ այդպէս կերպարանափոխուած ես, – քանի ես քեզի ՚տխտր **լուր մը տալու** դրկուեցայ: **7** Գնա՛, Յերոբովամի ըսէ՛. “Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը սա՛ կը յայտարարէ. “Զեզ ժողովուրդին մէջէն բարձրացուցի, եւ քեզ իմ ժողովուրդիս՝ Իսրայէլի վրայ առաջնորդ կարգեցի. **8** թագաւորութիւնը Դաւիթի տունէն է՛լսեցի ու զայն քեզի տուի, բայց դուն իմ ծառայիս՝ Դաւիթի պէս չեղար. ան իմ պատուիրաններս կը պահէր եւ իր ամբողջ սիրտով ինծի կը հետեւէր՝ միայն ընելով ինչ որ իմ Խաջեւս ուղիղ է: **9** Մանաւանդ բոլոր քեզմէ առաջ եղողներէն աւելի չարիք գործեցիր, ու գացիր քեզի ուրիշ աստուածներ եւ Թուլածոյ կուռքեր՝ շինեցիր՝ զիս գրգռելու համար, ու զիս կռակիդ ետելը նետեցիր: **10** Հետեւաբար ահա՛ Յերոբովամի տան վրայ չարիք պիտի բերեմ. Յերոբովամի բոլոր **“այր մարդիկը”** – Իսրայէլի մէջ ՚բանտարկուածն ու ազատը՝ – պիտի բնաջնջեմ, եւ Յերոբովամի տան յետնորդները պիտի լաւեմ՝ ինչպէս կղկղանքը կ'ալեմ, մինչեւ որ հատնի: **11** Յերոբովամի

^ա **Երբ.**՝ այլափոխուե՛

^բ **Կամ**՝ Չեռքդ

^գ **Երբ.**՝ հաստատուած

^դ **Կամ**՝ լուր մը հարցնելու

^ե **Երբ.**՝ ինքզինք օտար պիտի ընէ

^զ **Երբ.**՝ ծանր

^է **Երբ.**՝ պատռեցի

^ը **Երբ.**՝ աչքերուս

^թ **Երբ.**՝ ծուլածոյ պատկերներ

^ժ **Երբ.**՝ պատի վրայ միզողները

^ի **Երբ.**՝ արգելափակուածն ու **ազատ** թողուածը

^լ **Երբ.**՝ վերցնեմ, **կամ**՝ այրեմ

տունէն՝ քաղաքի մէջ մեռնողը շուները պիտի ուտեն, ու դաշտի մէջ մեռնողը երկինքի թռչունները պիտի ուտեն, քանի որ Տէրը խօսեցաւ՝^Տ: **12** Իսկ դուն կանգնէ՛, տո՛ւնդ գնա: Երբ ոտքերդ քաղաքը մտնեն՝ զաւակը պիտի մեռնի: **13** Ամբողջ Իսրայէլը հեծեծելով զինք պիտի թաղէ, որովհետեւ Յերոբովամէն միայն ան գերեզման պիտի մտնէ. արդարեւ՝ Յերոբովամի տունէն **միայն** անոր վրայ բարի բան մը գտնուեցաւ Տէրոջ՝ Իսրայէլի Աստուծոյն առջեւ: **14** Տէրը իրեն համար Իսրայէլի վրայ թագաւոր մը պիտի հանէ, որ Յերոբովամի տունը պիտի բնաջնջէ այդ օրը. բայց ի՞նչ մնաց, գրեթէ հի՛մա **պիտի ընէ: 15** Տէրը Իսրայէլը պիտի զարնէ, ինչպէս ջուրերու մէջ եղէգը կը շարժի: Իսրայէլը պիտի խլէ այս լաւ ^Խերկրէն՝ որ անոնց հայրերուն տուեր էր, ու զանոնք Գետին միւս կողմը պիտի ցրուէ, որովհետեւ Տէրը գրգռելով՝ իրենց աստարովթներ շինեցին: **16** Իսրայէլը պիտի մատնէ Յերոբովամի մեղքերուն համար, **որովհետեւ** ան մեղանջեց եւ Իսրայէլի ալ մեղանջել տուաւ»:

17 Այն ատեն Յերոբովամի կինը կանգնեցաւ, գնաց ու Թերսա հասաւ. երբ տան **դրան** սեմէն ներս կը մտնէր, տղան մեռաւ: **18** Զայն թաղեցին, եւ ամբողջ Իսրայէլը անոր վրայ հեծեծեց Տէրոջ խօսքին համաձայն, որ իր ծառային՝ Աքիա մարգարէին ^Ծմիջոցով ըսեր էր:

ՅԵՐՈԲՈՎԱՄԻ ՄԱՆԸ

19 Յերոբովամի մնացեալ արարքները – թէ ի՛նչպէս պատերազմեցաւ եւ ի՛նչպէս թագաւորեց – ահա՛ Իսրայէլի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են: **20** ^ՎՅերոբովամ քսաներկու տարի թագաւորեց», ապա իր հայրերուն հետ քնացաւ: Անոր տեղ իր որդին՝ Նադաբ թագաւոր եղաւ:

ՅՈՒԴԱՅԻ ՌՈԲՈՎԱՄ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

(Բ. Մնաց. 11. 5-12. 15)

21 Սողոմոնի որդին՝ Ռոբովամ Յուդայի վրայ թագաւորեց: Ռոբովամ քառասունմէկ տարեկան էր՝ երբ թագաւոր եղաւ, եւ տասնեօթը տարի թագաւորեց Երուսաղէմի մէջ, **այսինքն** այն քաղաքին մէջ՝ որ Տէրը Իսրայէլի բոլոր տոհմերէն ընտրեց, իր անունը հոն դնելու համար: Անոր մայրը Նաամա անուևով Ամմոնացի մըն էր: **22** ^ՅՅուդայեաններն ալ Տէրոջ ^Զառջեւ չարիք գործեցին, ու զայն նախանձի մղեցին իրենց գործած մեղքերով՝ իրենց հայրերուն բոլոր գործածներէն աւելի: **23** Իրենք ալ՝ ամէն բարձր բլուրի վրայ եւ ամէն կանաչազարդ ծառի տակ՝ բարձր տեղեր, արձաններ ու աստարովթներ կառուցանեցին իրենց համար. **24** նոյնիսկ երկրին մէջ ^Ղիգացեալներ կային: Իսրայէլի որդիներուն առջեւէն Տէրոջ վտարած ազգերուն բոլոր գարշութիւններուն նմանները

^Տ Եբբ.՝ հողէն

^Վ Եբբ.՝ ձեռքով

^Վ Եբբ.՝ Յերոբովամի թագաւորած օրերը քսաներկու տարի եղան

^Զ Եբբ.՝ Յուդա

^Զ Եբբ.՝ աչքերուն

^Ղ Եբբ.՝ վերապահուած մարդիկ (այսինքն՝ կռապաշտական պողոնկութեան վերապահուած)

գործեցին:

25 Ռոբոժամ թագաւորին հինգերորդ տարին՝ Եգիպտոսի Սիսակ թագաւորը Երուսաղէմի դէմ բարձրացաւ: 26 Տէրոջ տան գանձերն ու թագաւորին տան գանձերը գրաւեց. բոլորն ալ գրաւեց. Սողոմոնի շինած բոլոր ոսկիէ վահաններն ալ գրաւեց: 27 Ռոբոժամ թագաւորը անոնց տեղ պղինձէ վահաններ շինեց, ու զանոնք թագաւորին տան մուտքը պահպանող սուրհանդակներու պետերուն ձեռքը յանձնեց: 28 Երբ թագաւորը Տէրոջ տունը կ'երթար, սուրհանդակները զանոնք կը կրէին. 15տոյ զանոնք սուրհանդակներուն խուցը կը վերադարձնէին:

29 Ռոբոժամի մնացեալ արարքներն ու անոր բոլոր ըրածները՝ ահա՛ Յուդայի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են: 30 Ռոբոժամի ու Յերոբոժամի միջեւ «ամէն ատեն» պատերազմ կար: 31 Ռոբոժամ իր հայրերուն հետ քնացաւ, եւ իր հայրերուն հետ՝ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ: Անոր մայրը Նաամա անունով Ամմոնացի մըն էր: Անոր տեղ իր որդին՝⁶Աբիա թագաւորեց:

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՐԻԱ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

(Բ. Մնաց. 13. 1-14. 1)

15

Նաբատեան Յերոբոժամ թագաւորին տասնութերորդ տարին՝ Աբիա Յուդայի վրայ թագաւոր եղաւ: 2 Ան Երուսաղէմի մէջ երեք տարի թագաւորեց. իր մայրը Աբիսողոմի աղջիկն էր՝ Մաաքա անունով: 3 Իր հօր բոլոր մեղքերուն «հետեւեցաւ, որոնք ան իրմէ առաջ գործած էր. սիրտը իր հօր՝ Դաւիթի սիրտին պէս կատարեալ չեղաւ Տէրոջ՝ իր Աստուծոյն հանդէպ: 4 Բայց Դաւիթի սիրոյն համար Տէրը՝ անոր Աստուածը Երուսաղէմի մէջ անոր ճրագ մը տուաւ, անկէ ետք անոր որդին հաստատելով ու Երուսաղէմը կայունացնելով. 5 որովհետեւ Դաւիթ ըրաւ ինչ որ Տէրոջ Բառքեւ ուղիղ է, եւ իր կեանքին բոլոր օրերուն մէջ բնաւ անոր պատուիրաններէն չջեղեցաւ՝ Զետացի Ուրիայի խնդիրէն զատ: 6 Ռոբոժամի ու Յերոբոժամի միջեւ պատերազմ կար՝ անոր կեանքին բոլոր օրերուն մէջ:

7 Աբիայի մնացեալ արարքներն ու անոր բոլոր ըրածները՝ ահա՛ Յուդայի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են: Աբիայի եւ Յերոբոժամի միջեւ պատերազմ կար: 8 Աբիա իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու զայն Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղեցին: Անոր տեղ իր որդին՝ Ասա թագաւոր եղաւ:

ՅՈՒԴԱՅԻ ԱՍԱ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

(Բ. Մնաց. 15. 16-16. 6)

9 Իսրայէլի Յերոբոժամ թագաւորին քսաներորդ տարին՝ Ասա Յուդայի վրայ թագաւոր եղաւ, 10 ու Երուսաղէմի մէջ քառասունմէկ տարի թագաւորեց. իր մայրը Աբիսողոմի

⁶ Եբր.՝ բոլոր օրերը

⁷ Եբր.՝ Աբիամ

⁸ Եբր.՝ մէջէն ընթացաւ

⁹ Եբր.՝ աչքերուն

¹⁰ Այսինքն՝ մեծ մայրը

աղջիկն էր՝ Մաաքա անունով: **11** Ասա իր հօր՝ Դաւիթի պէս ըրաւ ինչ որ Տէրոջ առջեւ ուղիղ է: **12** Իգացեալները երկրէն ⁷հեռացուց, եւ իր հայրերուն շինած բոլոր չաստուածները հանեց: **13** Նոյնիսկ իր մայրը՝ Մաաքան ⁸մայր-թագուհութենէ՝ պաշտօնագրկեց, քանի որ ան Աստարովթի կուռք մը շիներ էր: Ասա անոր կուռքը կտորտեց ու Կեդրոնի ձորին մէջ այրեց: **14** Բայց բարձր տեղերը չհանուեցան. սակայն Ասայի սիրտը Տէրոջ հանդէպ կատարեալ եղաւ՝ իր կեանքին բոլոր օրերուն մէջ: **15** Իր հօր ⁹սուրբ բաները՝ եւ իր սուրբ բաները – արծաթը, ոսկին ու առարկաները – Տէրոջ տունը տարաւ:

16 Ասայի եւ Իսրայէլի Բաասա թագաւորին միջեւ, անոնց բոլոր օրերուն մէջ, պատերազմ կար: **17** Իսրայէլի թագաւորը՝ Բաասա Յուդայի դէմ բարձրացաւ ու Ռաման ¹⁰կառուցանեց, որպէսզի ո՛չ **մէկուն** թոյլատրէ Յուդայի Ասա թագաւորին քովէն դուրս ելլել կամ **քովը** մտնել: **18** Ուստի Ասա Տէրոջ տան գանձարանին մէջ եւ թագաւորին տան գանձարանին մէջ մնացած բոլոր արծաթն ու ոսկին առաւ, իր ծառաներուն ձեռքը տուաւ, եւ Ասա թագաւորը Դամասկոս բնակող Սուրիայի թագաւորին՝ Էզիոնի որդիին Տաբբեմոնի որդիին Բենադադի ղրկեց զանոնք՝ ըսելով. **19** «Իմ ու քու միջեւ, **եւ** իմ հօրս ու քու հօրդ միջեւ դաշինք կայ: Ահա՛ քեզի արծաթ եւ ոսկի կը ղրկեմ **իբր** ¹¹վարձատրութիւն. գնա՛ ու Իսրայէլի Բաասա թագաւորին հետ **կնքած** դաշինքդ խզէ՛, որպէսզի ան ինձմէ ¹²հեռանայ»: **20** Բենադադ Ասա թագաւորին **խօսքը** մտիկ ըրաւ, իր զօրապետները Իսրայէլի քաղաքներուն դէմ ղրկեց, եւ Իյոնը, Դանը, Աբէլ-Բեթմաաքան, ամբողջ քեներէթն ու Նեփթաղիմի ամբողջ երկիրը զարկաւ: **21** Բաասա **այս լուրը** լսելով՝ Ռաման կառուցանելէն հրաժարեցաւ, եւ Թերսայի մէջ մնաց: **22** Այն ատեն Ասա թագաւորը ամբողջ Յուդան ¹³կանչեց. ո՛չ մէկը գերծ եղաւ: Անոնք Ռամայի քարերն ու անոր փայտերը փոխադրեցին, որոնցմով Բաասա կը կառուցանէր, եւ Ասա թագաւորը անոնցմով Բենիամինի Գաբան ու Մասփան կառուցանեց:

23 Ասայի բոլոր մնացեալ արարքները, անոր բոլոր քաջութիւնները, բոլոր ըրածներն ու կառուցանած քաղաքները՝ ահա՛ Յուդայի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են. սակայն ան իր ծերութեան ատենը ոտքերու հիւանդութիւն ունէր: **24** Ասա իր հայրերուն հետ քնացաւ, եւ իր հօր՝ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ իր հայրերուն հետ: Անոր տեղ իր որդին՝ Յովսափատ թագաւոր եղաւ:

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՆԱԴԱԲ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

25 Յուդայի Ասա թագաւորին երկրորդ տարին, Յերոբովամի որդին՝ Նադաբ Իսրայէլի

⁷ Եբր.՝ անցուց

⁸ Եբր.՝ տիրուհի ըլլալէ

⁹ Եբր.՝ սրբացուցածները

¹⁰ Կամ՝ ամրացուց

¹¹ Եբր.՝ կաշառք

¹² Եբր.՝ բարձրանայ

¹³ Եբր.՝ իմացուց

վրայ թագաւոր եղաւ, եւ Իսրայէլի վրայ երկու տարի թագաւորեց: **26** Ան Տէրոջ Կառքեւ չարիք գործեց. իր հօր ճամբայէն ընթացաւ, ու գործեց անոր մեղքը՝ որով Իսրայէլի մեղանչել տուեր էր: **27** Իսաքարի տունէն Աքիայի որդին՝ Բասաս անոր դէմ դաւադրեց. Բասաս զայն Փղշտացիներու Գաբաթոնին քով զարկաւ, երբ Նադաբ ամբողջ Իսրայէլի հետ Գաբաթոնը պաշարած էր: **28** Յուդայի Ասա թագաւորին երրորդ տարին՝ Բասաս մեռցուց զայն, եւ անոր տեղ թագաւոր եղաւ: **29** Երբ ինք թագաւոր եղաւ, Յերոբովամի ամբողջ տունը զարկաւ. Յերոբովամէն ո՛չ մէկ շնչաւոր ողջ թողուց, զայն բնաջնջեց՝ Տէրոջ խօսքին համաձայն, որ իր ծառային՝ Սիլոնացի Աքիա մարգարէին միջոցով ըսեր էր **30** Յերոբովամի մեղքերուն պատճառով, որոնցմով ինք մեղանչեր էր եւ Իսրայէլի ալ մեղանչել տուեր էր, Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը գրգռելով:

31 Նադաբի մնացեալ արարքներն ու անոր բոլոր ըրածները՝ ահա՛ Իսրայէլի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են: **32** Ասայի եւ Իսրայէլի Բասաս թագաւորին միջեւ պատերազմ կար՝ անոնց բոլոր օրերուն մէջ:

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԲԱՍՍԱ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

33 Յուդայի Ասա թագաւորին երրորդ տարին, Աքիայի որդին՝ Բասաս Թերսայի մէջ ամբողջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ, ու քսանչորս տարի թագաւորեց: **34** Ան Տէրոջ առջեւ չարիք գործեց. Յերոբովամի ճամբայէն ընթացաւ, եւ գործեց անոր մեղքը՝ որով Իսրայէլի մեղանչել տուեր էր:

16

Բասասայի դէմ՝ «Տէրը խօսեցաւ» Անանիի որդիին՝ Յէուի, ըսելով. **2** «Քանի քեզ Բփոշիէն բարձրացուցի, ու քեզ իմ ժողովուրդիս՝ Իսրայէլի վրայ առաջնորդ կարգեցի, բայց դուն Յերոբովամի ճամբայէն ընթացար եւ իմ ժողովուրդիս՝ Իսրայէլի մեղանչել տուիր, ու իրենց մեղքերով զիս գրգռեցին, **3** ահա՛ ես Բասասայի յետնորդները եւ անոր տան յետնորդները պիտի բնաջնջեմ, ու քու տունդ Նաբատեան Յերոբովամի տան պէս պիտի ընեմ: **4** Բասասայի տունէն՝ քաղաքի մէջ մեռնողը շուները պիտի ուտեն, եւ դաշտի մէջ մեռնողը երկինքի թռչունները պիտի ուտեն»:

5 Բասասայի մնացեալ արարքները, անոր ըրածն ու քաջութիւնը՝ ահա՛ Իսրայէլի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են: **6** Բասաս իր հայրերուն հետ քնացաւ եւ Թերսայի մէջ թաղուեցաւ: Անոր տեղ իր որդին՝ Էլա թագաւոր եղաւ: **7** Նաեւ Անանիի որդիին՝ Յէու մարգարէին միջոցով Տէրը խօսեցաւ Բասասայի ու անոր տան դէմ՝ այն բոլոր չարիքներուն համար, որոնք ինք Տէրոջ Կառքեւ գործեր էր, իր ձեռքերուն գործով զայն գրգռելով ու Յերոբովամի տան պէս ըլլալով, նաեւ զայն մեռցնելուն համար:

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԷԼԱ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

^h Եբր.՝ աչքերուն
ⁱ Եբր.՝ ձեռքով
^u Եբր.՝ Տէրոջ խօսքը եղաւ
^p Կամ՝ հողէն
^q Եբր.՝ աչքերուն

8 Յուդայի Ասա թագաւորին քսանվեցերորդ տարին, Բաասայի որդին՝ Էլա Թերսայի մէջ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ, ու երկու տարի թագաւորեց: 9 Մինչ ան Թերսայի մէջ խմելով կը գինովնար՝ իր Թերսայի տան վերակացուին՝ Արսայի տունը, անոր ծառան՝ Ջամբրի, որ անոր կառքերուն կէսին վերահսկիչն էր, անոր դէմ դաւադրեց: 10 Ջամբրի ներս երթալով՝ զայն զարկաւ ու մեռցուց, եւ անոր տեղ ինք թագաւոր եղաւ՝ Յուդայի Ասա թագաւորին քսանեօթներորդ տարին: 11 Երբ թագաւոր եղաւ ու իր գահին վրայ բազմեցաւ, իսկոյն Բաասայի ամբողջ տունը զարկաւ. ո՛չ մէկ "այր մարդ" ողջ թողուց անոր, ո՛չ անոր ազգականները, ո՛չ անոր բարեկամները: 12 Ջամբրի Բաասայի ամբողջ տունը բնաջնջեց՝ Բաասայի դէմ Յէու մարգարէին ^Եմիջոցով Տէրոջ ըսած խօսքին համաձայն, 13 Բաասայի բոլոր մեղքերուն համար եւ անոր որդիին՝ Էլայի մեղքերուն համար, որոնցմով իրենք մեղանչեցին ու Իսրայէլի ալ մեղանչել տուին, իրենց սնապաշտութիւններով Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը գրգռելով:

14 Էլայի մնացեալ արարքներն ու անոր բոլոր ըրածները՝ ահա՛ Իսրայէլի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են:

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԶԱՄԲՐԻ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

15 Յուդայի Ասա թագաւորին քսանեօթներորդ տարին, Ջամբրի Թերսայի մէջ եօթը օր թագաւորեց. իսկ ժողովուրդը Փղշտացիներու Գաբաթոնին դէմ բանակած էր: 16 Երբ բանակող ժողովուրդը լսեց թէ կ'ըսեն. «Ջամբրի դաւադրեր է ու թագաւորն ալ մեռցուցեր է», նոյն օրը ամբողջ Իսրայէլը՝ բանակավայրին մէջ՝ Ամրի սպարապետը թագաւոր հռչակեց Իսրայէլի վրայ: 17 Ամրի եւ անոր հետ եղող ամբողջ Իսրայէլը Գաբաթոնէն բարձրացան ու Թերսան պաշարեցին: 18 Երբ Ջամբրի քաղաքին գրաւուիլը տեսաւ, թագաւորին տան ^Գներսի կողմը՝ մտաւ, թագաւորին տունը իր վրայ կրակով այրեց, եւ մեռաւ: 19 Իր գործած մեղքերուն համար, որոնցմով Տէրոջ առջեւ չարիք գործեց՝ ընթանալով Յերոբովամի ճամբայէն, եւ գործելով անոր մեղքը՝ որով ան Իսրայէլի մեղանչել տուեր էր:

20 Ջամբրիի մնացեալ արարքներն ու անոր ^Դդաւադրութիւնը՝ ահա՛ Իսրայէլի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են:

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԱՄՐԻ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

21 Այն ատեն Իսրայէլի ժողովուրդը երկուքի բաժնուեցաւ: Ժողովուրդին կէսը Գինաթի որդիին՝ Թաբնիի հետեւեցաւ, որպէսզի գինք թագաւոր հռչակէ. կէսն ալ Ամրիի հետեւեցաւ: 22 Ամրիի հետեւող ժողովուրդը Գինաթեան Թաբնիի հետեւող ժողովուրդին յաղթեց. Թաբնի մեռաւ, եւ Ամրի թագաւոր եղաւ: 23 Յուդայի Ասա թագաւորին երեսունմէկերորդ տարին՝ Ամրի Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ, ու տասներկու տարի թագաւորեց. վեց տարի Թերսայի մէջ թագաւորեց: 24 Սամերէն երկու տաղանդ արծաթով

^Դ Երբ.՝ պատի վրայ միգող

^Ե Երբ.՝ ձեռքով

^Գ Երբ.՝ պալատը

^Դ Երբ.՝ դաւադրած դաւադրութիւնը

Սամարիայի լեռը գնեց, լերան վրայ քաղաք մը կառուցանեց, եւ կառուցանած քաղաքին անունը Սամարիա կոչեց, այդ լերան տիրոջ՝ Սամեթի անունով:

25 Ամրի Տէրոջ առջեւ չարիք գործեց, ու բոլոր իրմէ առաջ եղողներէն ակելի Քչար եղաւ՝ **26** արդարեւ ան Նաբատեան Յերոբովամի ամբողջ ճամբայէն ընթացաւ, եւ գործեց անոր մեղքը՝ որով Իսրայէլի մեղանչել տուաւ, իրենց սնապաշտութիւններով Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը գրգռելով:

27 Ամրիի կատարած մնացեալ արարքներն ու անոր քաջագործութիւնը՝ ահա՛ Իսրայէլի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են: **28** Ամրի իր հայրերուն հետ քնացաւ, եւ Սամարիայի մէջ թաղուեցաւ: Անոր տեղ իր որդին՝ Աքաաբ թագաւոր եղաւ:

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ԱԶԱԲ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

29 Ամրիի որդին՝ Աքաաբ, Յուդայի Ասա թագաւորին երեսունութորոյ տարին՝ Իսրայէլի վրայ թագաւոր եղաւ. Ամրիի որդին՝ Աքաաբ Իսրայէլի վրայ Սամարիայի մէջ քսաներկու տարի թագաւորեց: **30** Ամրիի որդին՝ Աքաաբ բոլոր իրմէ առաջ եղողներէն ակելի չարիք գործեց Տէրոջ առջեւ: **31** Նաբատեան Յերոբովամի մեղքերը գործելը պզտիկ բան սեպելով՝, Սիդոնացիներուն Եթահաղ թագաւորին աղջիկը՝ Յեզաբէլը առաւ իբր կին, ու գնաց՝ Բահաղը պաշտեց եւ անոր երկրպագեց: **32** Սամարիայի մէջ՝ իր կառուցանած Բահաղի տան մէջ Բահաղի բագին մը կանգնեցուց. **33** նաեւ Աքաաբ Իստարովթի կուռք՝ մը շինեց: Իր կատարած գործերով՝ Աքաաբ իրմէ առաջ եղող Իսրայէլի բոլոր թագաւորներէն ակելի գրգռեց Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը:

34 Անոր օրերը Բեթելացի Յիէլ Երիքովը կառուցանեց. իր անդրանիկին՝ Աբիրոնի կեանքին գինով՝ անոր հիմը դրաւ, եւ իր կրտսերին՝ Սեգուբի կեանքին գինով՝ անոր դռները կանգնեցուց, Նաւեան Յեսուի միջոցով Տէրոջ ըսած խօսքին համաձայն:

ԵՂԻԱ ԵՒ ԵՐԱՇՏԸ

17

Գաղաադի բնակիչներէն Թեզբացի Եղիա Աքաաբի ըսաւ. «Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը, որուն առջեւ կը կայնիմ՝, կ'ապրի՛. այս տարիներուն մէջ ո՛չ ցօղ պիտի ըլլայ, ո՛չ անձրեւ,

² Եբբ.՝ աչքերուն

³ Եբբ.՝ չարիք գործեց

⁴ Եբբ.՝ մեղքերուն մէջէն ընթանալը անոր առջեւ թեթեւ բան ըլլալով

⁵ Եբբ.՝ աստարովթ

⁶ Եբբ.՝ անդրանիկին՝ Աբիրոնի վրայ

⁷ Եբբ.՝ կրտսերին՝ Սեգուբի վրայ

⁸ Եբբ.՝ ձեռքով

⁹ Այսինքն՝ ծառան եմ

բայց ^բմիայն իմ խօսքովս^բ»:

2 ^գՏէրը խօսեցաւ^գ՝ անոր՝ ըսելով. **3** «Ասկէ գնա՛, ու դէպի արեւելք դառնալով՝ պահուրտէ՛ Յորդանանի դիմաց եղող Թերիթ վտակին քով: **4** Այդ վտակէ՛ն **ջուր** պիտի խմես, եւ ագռաւներուն հրամայեր եմ որ հոն քեզ կերակրեն»: **5** Ան ալ գնաց ու Տէրոջ խօսքին համաձայն ըրաւ. գնաց եւ Յորդանանի դիմաց եղող Թերիթ վտակին քով բնակեցաւ: **6** Ագռաւները առտուն անոր հաց ու միս կը բերէին, եւ իրիկունն ալ՝ հաց ու միս, եւ վտակէն **ջուր** կը խմէր: **7** Ժամանակ մը ետք վտակը ցամքեցաւ, որովհետեւ երկրին վրայ տեղատարափ չեկաւ:

ԵՂԻԱ ԵՒ ՍԱՐԵՓԹԱՅԻ ԱՅՐԻՆ

8 Ուստի Տէրը խօսեցաւ անոր՝ ըսելով. **9** «Կանգնէ՛, Սիդոնացիներու Սարեփթա՛ն գնա ու հո՛ն բնակէ. ահա՛ հոն այրի կնոջ մը հրամայեր եմ, որ քեզ կերակրէ»: **10** Ան ալ կանգնեցաւ եւ Սարեփթա գնաց: Երբ քաղաքին մուտքը հասաւ, ահա՛ այրի կին մը հոն փայտ կը հաւաքէր: Զայն կանչեց եւ ըսաւ. «Կ’աղերսե՛մ, ինձի անօթով քիչ մը ջո՛ւր բեր, որպէսզի խմեմ»: **11** Երբ ան բերելու գնաց, **Եղիա** անոր **ետեւէն** պռռաց ու ըսաւ. «Կ’աղերսե՛մ, ձեռքդ պատա՛ռ մը հաց **ալ առ եւ** ինձի՛ բեր»: **12** Կինը ըսաւ. «Տէրը՛ քու Աստուածդ կ’ապրի՛. շօթ չունիմ, բայց միայն սափորի մը մէջ՝ մէկ բուռի **չափ** ալիւր կայ, ու կուծին մէջ ալ քիչ մը իւղ կայ: Ահա՛ երկու **կտոր** փայտ կը հաւաքեմ, որպէսզի երթամ, զայն ինձի եւ որդիիս համար ՚եփեմ, ուտենք, ու **յետոյ** մեռնինք»: **13** Եղիա անոր ըսաւ. «Մի՛ վախճար, գնա՛ եւ ըրէ՛ ինչպէս որ ըսիր: Բայց անկէ նախ ինձի՛ համար պզտիկ շօթ մը պատրաստէ եւ ինձի՛ բեր. յետոյ քեզի ու որդիիդ համար պատրաստէ: **14** Արդարեւ Տէրը՛ իսրայէլի Աստուածը սա՛ կը յայտարարէ. “Սափորէն ալիւրը պիտի չհատնի, ու կուծէն իւղը պիտի չպակսի՛՝ մինչեւ այն օրը, երբ Տէրը երկրագունդին վրայ տեղատարափ էղրկէΣ»: **15** **Կինը** գնաց, Եղիայի խօսքին համաձայն ըրաւ, եւ ան, ինք ու իր ընտանիքը **երկար** ժամանակ կերան: **16** Սափորէն ալիւրը չհատաւ եւ կուծէն իւղը չպակսեցաւ, Տէրոջ խօսքին համաձայն՝ որ Եղիայի ^բմիջոցով ըսեր էր:

17 Այս բաներէն ետք՝ **այդ** կնոջ – տան տիրուհիին – որդին հիւանդացաւ: Անոր հիւանդութիւնը այնչափ զօրաւոր էր, որ անոր վրայ շունչ չմնաց: **18** **Կինը** Եղիայի ըսաւ. «Ո՛վ Աստուծոյ մարդ, ինձի հետ ի՞նչ ունիս. միթէ իմ մեղքս յիշեցնելո՞ւ եւ իմ որդիս մեռցնելո՞ւ համար ինձի եկար»: **19** Ինք ալ անոր ըսաւ. «Որդիդ ինձի՛ տուր»: Զայն անոր ծոցէն առաւ, իր բնակած վերնատունը հանեց, ու զայն իր մահիճին մէջ պառկեցուց: **20** Ապա Տէրոջ գոչելով՝ ըսաւ. «Ո՛վ Տէր, իմ Աստուա՛ծս, **ի՛րապէս** այս այրի կի՞նն ալ – որուն քով ես պանդխտացած եմ – չարչարեցիր՝ անոր որդին մեռցնելով»: **21** Զաւակին վրայ երեք անգամ երկննալով ու Տէրոջ գոչելով՝ ըսաւ. «Ո՛վ Տէր, իմ Աստուա՛ծս, կ’աղերսե՛մ, այս զաւակին հոգին իր մարմինին թող վերադառնայ»: **22** Տէրը Եղիայի ձայնը լսեց, ու զաւակին հոգին իր մարմինին վերադարձաւ, եւ ան վերապրեցաւ: **23** Եղիա զաւակը առաւ,

^բ Եբբ.՝ իմ խօսքիս համաձայն
^գ Եբբ.՝ Տէրոջ խօսքը եղաւ
^դ Եբբ.՝ պատրաստեմ
^ե Եբբ.՝ տայ
^զ Եբբ.՝ ձեռքով

զինք վերնատունէն տունը իջեցուց եւ իր մօր տուաւ: Եղիա ըսաւ. «Նայէ՛, որդիդ կ'ապրի՛»: 24 Կինը Եղիայի ըսաւ. «Հիմա ասով գիտցայ թէ դուն Աստուծոյ մարդն ես, ու քու բերանիդ մէջ Տէրոջ խօսքը ճշմարիտ է»:

ԵՂԻԱ ԵՒ ԲԱՀԱՂԻ ՄԱՐԳԱՐԷՆԵՐԸ

18

Շատ օրեր **անցնելէն** ետք, երրորդ տարուան մէջ **՝Տէրը խօսեցաւ՝** Եղիայի՛ ըսելով. «Գնա՛, Աքաաբի՛ երեւցիր, ու երկրագունդին վրայ անձրեւ պիտի ՚ղրկեմ»: 2 Ուստի Եղիա գնաց՝ Աքաաբի երեւնալու: Սամարիայի մէջ սաստիկ սով կար:

3 Աքաաբ իր տան վերակացուն՝ Աբդիան կանչեց, (Աբդիա Տէրոջմէն շատ կը վախնար. 4 երբ Յեզաբէլ Տէրոջ մարգարէները կոտորեց, Աբդիա հարիւր մարգարէ առաւ, զանոնք քարայրներու մէջ պահեց՝ յիսուն-յիսուն, եւ զանոնք հացով ու ջուրով կերակրեց:) 5 Եւ Աքաաբ Աբդիայի ըսաւ. «Գնա՛ այս երկրին մէջ եղած բոլոր ջուրի աղբիւրներուն ու բոլոր վտակներուն քով. թերեւս խոտ գտնենք եւ ձիերն ու ջորիները ողջ պահենք, որ բոլոր անասունները չբնաջնջենք»: 6 Ուստի անոնք երկիրը իրենց մէջ բաժնեցին՝ շրջագայելու համար. Աքաաբ ճամբայէ մը մինակ գնաց, Աբդիա ալ ուրիշ ճամբայէ մը մինակ գնաց:

7 Երբ Աբդիա ճամբան էր, ահա՛ Եղիա անոր հանդիպեցաւ: **Աբդիա** զայն ճանչցաւ, իր երեսին վրայ ինկաւ եւ ըսաւ. «Արդեօք դո՞ւն ես, իմ տէրս՝ Եղիան»: 8 **Եղիա** անոր պատասխանեց. «Ես եմ. գնա՛ տիրոջդ ըսէ՛. “Ահա՛ Եղիա **կու գայ**»»: 9 Ան ալ ըսաւ. «Ես ի՞նչ մեղք գործեր եմ, որ քու ծառայ Աքաաբի ձեռքը կը մատնես, որպէսզի զիս մեռցնէ: 10 Տէրը՝ քու Աստուածդ կ'ապրի՛. ազգ մը կամ թագաւորութիւն մը չմնաց, ուր իմ տէրս քեզ փնտռելու համար **մարդ** ղրկած չըլլայ: Ու երբ կ'ըսէին. “**Հոս** չէ՛», այդ թագաւորութեան կամ այդ ազգին երդում ընել կու տար՝ թէ քեզ գտած չեն: 11 Եւ հիմա դուն կ'ըսես. “Գնա՛ տիրոջդ ըսէ՛. “Ահա՛ Եղիա **կու գայ**”»: 12 Կրնայ ըլլալ որ **երբ** քովէդ երթամ, Տէրոջ Հոգին քեզ Գինծի անծանօթ տեղ մը՝ փոխադրէ: Եթէ երթամ Աքաաբի իմացնեմ, ու քեզ չգտնէ, զիս պիտի մեռցնէ: Բայց ես՝ քու ծառայ՝ մանկութենէս ի վեր Տէրոջմէն կը վախնամ: 13 Միթէ տիրոջս չպատմուեցա՞ւ ինչ որ ըրի, երբ Յեզաբէլ Տէրոջ մարգարէները սպաննեց. Տէրոջ մարգարէներէն հարիւր մարդ քարայրներու մէջ պահեցի՝ յիսուն-յիսուն, եւ զանոնք հացով ու ջուրով կերակրեցի: 14 Եւ հիմա դուն կ'ըսես. “Գնա՛ տիրոջդ ըսէ՛. “Ահա՛ Եղիա **կու գայ**”»: Ան զիս պիտի մեռցնէ»: 15 Եղիա ըսաւ. «Զօրքերու Տէրը, որուն առջեւ կը կայնիմ, կ'ապրի՛. այսօր անոր պիտի երեւնամ»:

16 Աբդիա գնաց, Աքաաբի հանդիպեցաւ եւ անոր իմացուց. Աքաաբ ալ Եղիան դիմաւորելու գնաց: 17 Երբ Աքաաբ Եղիան տեսաւ՝ Դանոր ըսաւ. «Իսրայէլը դժբախտացնողը դո՞ւն ես»: 18 Ան ալ պատասխանեց. «Իսրայէլը ես չդժբախտացուցի, հապա դո՞ւն ու հօրդ տունը. արդարեւ Տէրոջ պատուիրանները լքեցիք, եւ Բահաղներու հետեւեցաք: 19 Հիմա **մարդ** ղրկէ՛, ու Կարմեղոս լերան վրայ՝ իմ քովս հաւաքէ ամբողջ Իսրայէլը, Բահաղի չորս հարիւր յիսուն մարգարէները, եւ Յեզաբէլի սեղանէն ուտող Աստարովթի չորս հարիւր մարգարէները»: 20 Աքաաբ բոլոր Իսրայէլի որդիներուն **մարդ**

^u Եբբ.՝ Տէրոջ խօսքը եղաւ
^p Եբբ.՝ տամ
^q Եբբ.՝ չեմ գիտեր ո՛ր
^r Եբբ.՝ Աքաաբ անոր

դրկեց, ու մարգարէները Կարմեղոս լեռը հաւաքեց:

21 Եղիա ամբողջ ժողովուրդին մօտեցաւ եւ ըսաւ. «Դուք մինչեւ ե՞րբ երկու կարծիքի վրայ պիտի կադաք. եթէ Եհովան Աստուած է՝ անո՛ր հետեւեցէք, իսկ եթէ Բահադ Աստուած է՝ անո՛ր հետեւեցէք»: Ժողովուրդը ոչինչ պատասխանեց անոր: 22 Եղիա ժողովուրդին ըսաւ. «Միայն ե՛ս մնացի Տէրոջ մարգարէ, իսկ Բահադի մարգարէները չորս հարիւր յիսուն մարդ են: 23 Ուրեմն մեզի երկու զուարակ թող տրուի. անոնք իրենց համար զուարակներէն մէկը թող ընտրեն, զայն կտորներու բաժնեն եւ փայտերու վրայ դնեն, բայց տակը կրակ է՝ չվառեն: Միւս զուարակը ես պատրաստեմ ու զայն փայտերու վրայ դնեմ, բայց կրակ չվառեմ: 24 Դուք ձեր աստուծոյն անունը կանչեցէք, ես ալ Եհովայի անունը կանչեմ: Այն աստուածը՝ որ կրակով պատասխանէ, անիկա՛ է ճշմարիտ Աստուածը»: Ամբողջ ժողովուրդը պատասխանեց. «Այս խօսքը՝ նպաստաւոր է»:

25 Եղիա Բահադի մարգարէներուն ըսաւ. «Ձեզի համար զուարակներէն մէկը ընտրեցէք, եւ առաջ դո՛ւք պատրաստեցէք, որովհետեւ դուք բազմաթիւ էք. ձեր աստուծոյն անունը կանչեցէք, բայց կրակ մի՛ վառէք»: 26 Անոնք ալ իրենց տրուած զուարակը առին, պատրաստեցին, եւ առտուընէ մինչեւ կէսօր Բահադի անունը կանչեցին՝ ըսելով. «Ո՛վ Բահադ, պատասխանէ՛ մեզի». բայց ձայն չկար, ո՛չ ալ պատասխանող: Անոնք շինուած բագինին էքով կը ցատկէին: 27 Երբ կէսօր եղաւ, Եղիա զանոնք ծաղրելով ըսաւ. «Բարձր ձայնով կանչեցէք, քանի ան աստուած է. թերեւս թխօսակցութիւն մը ունի, կամ զբաղած է, կամ կը ճամբորդէ. թերեւս քնացած է ու պէտք է որ արթննայ»: 28 Անոնք բարձր ձայնով կը պոռային, եւ իրենց սովորութեան համաձայն՝ դանակներով ու գեղարդներով իրենք զիրենք կը կտրատէին, մինչեւ որ իրենց վրայ արիւն հոսեցաւ: 29 Երբ կէսօրը անցաւ, մինչեւ իրիկուան ընծային մատուցանուելու ատենը՝ մարգարէացան. բայց ո՛չ ձայն կար, ո՛չ պատասխանող, ո՛չ ալ ուշադիր եղող:

30 Այն ատեն Եղիա ամբողջ ժողովուրդին ըսաւ. «Ինձի՛ մօտեցէք»: Ամբողջ ժողովուրդը իրեն մօտեցաւ, եւ ինք Տէրոջ փլցուած զոհասեղանը նորոգեց: 31 Եղիա տասներկու քար առաւ՝ Յակոբի որդիներուն տոհմերուն թիւով, որուն Տէրը խօսեցաւ՝ ըսելով. «Զու անունդ Իսրայէլ ըլլայ»: 32 Այդ քարերով Տէրոջ անունին զոհասեղան կառուցանեց, եւ զոհասեղանին շուրջը թխրամ մը փորեց, երկու գրիւ հունտի տարողութեամբ: 33 Փայտերը գետեղեց, զուարակը կտորներու բաժնեց ու փայտերուն վրայ դրաւ, 34 եւ ըսաւ. «Չո՛րս սափոր ջուրով լեցուցէք, ու թափեցէ՛ք ողջակէզին վրայ եւ փայտերուն վրայ»: Յետոյ ըսաւ. «Երկրորդ անգամ այդպէս ըրէք», ու երկրորդ անգամ այդպէս ըրին: Ապա ըսաւ. «Երրորդ անգամ այդպէս ըրէք», ու երրորդ անգամ այդպէս ըրին: 35 Ջուրը զոհասեղանին շուրջը հոսեցաւ ու խրամն ալ ջուրով լեցուցաւ:

36 Իրիկուան ընծային մատուցանուելու ատենը՝ Եղիա մարգարէն մօտեցաւ եւ ըսաւ. «Ո՛վ Եհովա, Աբրահամի, Իսահակի ու Իսրայէլի Աստուածը, այսօր թող գիտցուի թէ դո՛ւն Աստուած ես Իսրայէլի մէջ, ես քու ծառայ եմ, եւ այս բոլոր բաները քու խօսքովդ ըրի: 37

^b Եբր.՝ չդնեն
^գ Եբր.՝ լաւ
^է Կամ՝ վրայ
^ը Կամ՝ մտածումներ
^թ Կամ՝ ջրանցք
^ժ Եբր.՝ ըրաւ

Պատասխանէ՛ ինծի, ո՛վ Տէր, պատասխանէ՛ ինծի, որ այս ժողովուրդը գիտնայ թէ դո՛ւն Աստուած ես, ո՛վ Տէր, եւ թէ դո՛ւն ես անոնց սիրտը դարձնողը»։ 38 Այն ատեն Տէրոջմէն կրակ իջաւ, ողջակէզը, փայտերը, քարերն ու հողը այրեց, եւ խրամին մէջի ջուրն ալ լափեց։ 39 Ամբողջ ժողովուրդը **ասիկա** տեսնելով՝ երեսի վրայ ինկաւ եւ ըսաւ. «Եհովա՛ն է միակ Աստուածը, Եհովա՛ն է միակ Աստուածը»։

ԵՐԱՇՏԻՆ ՎԱԽՃԱՆԸ

40 Եղիա անոնց ըսաւ. «Բահաղի մարգարէները բռնեցէ՛ք. անոնցմէ ո՛չ մէկը թող խոյս տայ»։ Զանոնք բռնեցին, ու Եղիա զանոնք Կիսոնի ձորը իջեցուց եւ հոն զանոնք մորթեց։

41 Եղիա Աքաաբի ըսաւ. «Բարձրացի՛ր, կե՛ր ու խմէ՛, քանի ՚տեղատարափի ոտնաձայն՝ կայ»։ 42 Աքաաբ բարձրացաւ՝ ուտելու եւ խմելու։ Իսկ Եղիա Կարմեղոս **լերան** գագաթը բարձրացաւ, մինչեւ գետին կծկուեցաւ, երեսը ծունկերուն մէջ դրաւ, 43 եւ իր սպասաւորին ըսաւ. «Հիմա բարձրացի՛ր, ու ծովո՛ւն կողմը նայէ»։ Ան ալ բարձրացաւ, նայեցաւ ու ըսաւ. «Բա՛ն մը չկայ»։ Եղիա եօթը անգամ ըսաւ. «Դա՛րձեալ գնա»։ 44 Եօթներորդ անգամին՝ **սպասաւորը** ըսաւ. «Ահա՛ ծովէն մարդու ափի չափ պզտիկ թանձր **ամպ** մը կը բարձրանայ»։ Եղիա ըսաւ. «Կանգնէ՛, Աքաաբի ըսէ՛. “Կառքդ լծէ՛ եւ իջի՛ր, որպէսզի տեղատարափը քեզ չարգելափակէ»»։ 45 Մինչեւ հոս-հոն **դառնալը՝** երկինքը թանձր **ամպերով** մթազնեցաւ. հով կար, ու՝ սաստիկ տեղատարափ եկաւ՝։ Աքաաբ **կառքը** նստաւ եւ Յեզրայէլ գնաց։ 46 Տէրոջ ձեռքը Եղիայի վրայ եղաւ. ան իր մէջքը գօտեւորեց, ու մինչեւ Յեզրայէլի մուտքը՝ Աքաաբի առջեւէն վազեց։

ԵՂԻԱ ՍԻՆԱ ԼԵՐԱՆ ՎՐԱՅ

19

Աքաաբ Յեզրաբէլի պատմեց Եղիայի բոլոր ըրածները, եւ թէ ինչպէս ան բոլոր մարգարէները սուրով մեռցուց։ 2 Ուստի Յեզրաբէլ պատգամաւոր մը դրկեց Եղիայի՝ ըսելով. «Աստուածները այսպէս եւ ասկէ աւելին ընեն **ինծի**, եթէ վաղը՝ այս ատեն՝ քու անձդ անոնցմէ մէկուն անձին տեղ դրած չըլլամ»։

3 Եղիա **“ասիկա տեսնելով”** կանգնեցաւ եւ իր անձը **ազատելու** համար գնաց։ Յուդայի Բերսաբէն հասնելով՝ իր սպասաւորը հոն ձգեց, 4 իսկ ինք մէկ օրուան ճամբայ գնաց անապատին մէջ։ Երբ եկաւ ու գիհիի մը տակ նստաւ, իր անձին մեռնիլը խնդրելով ըսաւ. «Ա՛լ կը բաւէ, ո՛վ Տէր, ա՛ռ իմ անձս, քանի որ ես իմ հայրերէս լաւ չեմ»։ 5 Ապա գիհիի մը տակ պառկեցաւ ու քնացաւ։ Բայց ահա՛ հրեշտակ մը անոր դպաւ եւ անոր ըսաւ. «Կանգնէ՛ ու կե՛ր»։ 6 Եղիա նայեցաւ, եւ ահա՛ Քլուկիսին քով **“տաք քարերու”** վրայ **եփուած** շօթ մը կար, ու կուժ մը ջուր։ Կերաւ, խմեց, եւ դարձեալ պառկեցաւ։ 7 Տէրոջ հրեշտակը վերադարձաւ, երկրորդ անգամ անոր դպաւ եւ անոր ըսաւ. «Կանգնէ՛ ու կե՛ր, քանի որ

^h Կամ՝ առատ տեղատարափի ձայն
ⁱ Երբ.՝ մեծ տեղատարափ եղաւ
^u Կամ՝ վախճալով
^p Երբ.՝ սնարին
^q Կամ՝ կայծերու

՝ճամբորդութիւնդ շատ երկար է»։ **8** Ան ալ կանգնեցաւ, կերաւ, խմեց, եւ այդ կերակուրին ոյժով քառասուն օր ու քառասուն գիշեր քալեց, մինչեւ քորեք՝ Աստուծոյ լեռը։

9 Հոն՝ քարայրը մտաւ, ուր գիշերեց։ Եւ ահա՝ ^ԵՏէրը խօսեցաւ՝՝ անոր՝ ըսելով. «Ո՛վ Եղիա, հոս ի՞նչ կ'ընես»։ **10** Ան ալ պատասխանեց. «Տէրոջ՝ զօրքերու Աստուծոյն համար շատ նախանձախնդիր եղայ, քանի որ Իսրայէլի որդիները քու ուխտդ լքեցին, զոհասեղաններդ փլցուցին ու մարգարէներդ սուրով սպաննեցին. միայն ես մնացած եմ, եւ իմ անձս ալ կը փնտռեն՝ որպէսզի զայն ջնջեն»։ **11** **Տէրը անոր** ըսաւ. «Դո՛ւրս ելիր, ու կայնէ՛ լերան վրայ՝ Տէրոջ առջեւ»։ Եւ ահա՝ Տէրը անցաւ, եւ Տէրոջ առջեւէն մեծ ու սաստիկ հով մը լեռները կը քակէր եւ ժայռերը կը փշրէր. **բայց Տէրը այդ** հովին մէջ չէր։ Հովէն ետք երկրաշարժ եղաւ, **բայց Տէրը երկրաշարժին մէջ չէր**։ **12** Երկրաշարժէն ետք կրակ եղաւ, **բայց Տէրը կրակին մէջ չէր**։ Կրակէն ետք՝ ^Եմեղմ, թեթեւ՝ ձայն մը **լսուեցաւ**։ **13** Երբ Եղիա **զայն** լսեց, իր վերարկուով երեսը ծածկեց, դուրս ելաւ ու քարայրին մուտքը կայնեցաւ։ Եւ ահա՝ անոր ձայն մը **եկաւ** ու ըսաւ. «Ո՛վ Եղիա, հոս ի՞նչ կ'ընես»։ **14** Ան ալ պատասխանեց. «Տէրոջ՝ զօրքերու Աստուծոյն համար շատ նախանձախնդիր եղայ, քանի որ Իսրայէլի որդիները քու ուխտդ լքեցին, զոհասեղաններդ փլցուցին ու մարգարէներդ սուրով սպաննեցին. միայն ես մնացած եմ, եւ իմ անձս ալ կը փնտռեն՝ որպէսզի զայն ջնջեն»։ **15** Տէրը անոր ըսաւ. «Գնա՛, քու ճամբայէդ վերադարձիր դէպի Դամասկոսի անապատը. երբ հասնիս՝ Ազայէլը Սուրիայի վրայ թագաւոր՝ օծէ։ **16** Նաեւ Նամեսսի որդին՝ Յէուսն Իսրայէլի վրայ թագաւոր՝ օծէ, եւ Աբէլ-Մաուլայէ եղող Սափատի որդին՝ Եղիսէն քու տեղդ մարգարէ՛ օծէ։ **17** Ո՛վ որ Ազայէլի սուրէն ճողոպրի՝ Յէուսսի մեռցնէ **զայն**, եւ ո՛վ որ Յէուսի սուրէն ճողոպրի՝ Եղիսէ պիտի մեռցնէ **զայն**։ **18** Բայց ես Իսրայէլէն եօթը հազար **մարդ**՝ թողուցի, **այսինքն** բոլոր ^Բանոնք՝ որ Բահաղի առջեւ ծնրադրած չեն ու զայն բերանով համբուրած չեն»։

ԵՂԻՍԷԻ ԿՈՉՈՒՄԸ

19 Անկէ գնաց, եւ Սափատի որդին՝ Եղիսէն գտաւ. ան արտ կը հերկէր՝ իր առջեւ տասներկու զոյգ **եզներ ունենալով**. Ինք տասներկորդին հետ էր։ Եղիա անոր քովէն անցնելով՝ իր վերարկուն անոր վրայ ձգեց։ **20** Այն ատեն **Եղիսէ** եզները լքեց, Եղիայի ետեւէն վազեց եւ ըսաւ. «Կ'աղերսեմ, **երթամ** հայրս ու մայրս համբուրեմ, ապա քեզի հետեւիմ»։ **Եղիա** անոր ըսաւ. «Գնա՛, վերադարձի՛ր. արդարեւ ես ի՞նչ ըրի քեզի»։ **21** **Եղիսէ** անոր քովէն վերադարձաւ. եզներէն զոյգ մը առաւ եւ զանոնք ^Գզոհեց։ Ապա եզներուն կազմածներով անոնց միսը խաշեց ու ժողովուրդին տուաւ՝ որ ուտեն, իսկ ինք կանգնեցաւ, Եղիայի հետեւեցաւ եւ անոր կը սպասարկէր։

⁷ **Երբ.**՝ ճամբան քեզի համար
^Ե **Երբ.**՝ Տէրոջ խօսքը եղաւ
^Գ **Երբ.**՝ առնեն
^Ե **Երբ.**՝ լուռ, մանր
^Կ **Կամ**՝ պիտի թողում
^Բ **Երբ.**՝ ծունկերը՝ որ Բահաղի առջեւ ծռած չեն, եւ ամէն բերան՝ որ զայն համբուրած չէ
^Գ **Կամ**՝ մորթեց

20

Սուրիայի Բենադադ թագաւորը իր բոլոր զօրագունդերը հաւաքեց. իրեն հետ երեսուններկու թագաւոր կար, նաեւ ձիեր ու կառքեր: Բարձրանալով Սամարիան պաշարեց եւ անոր դէմ պատերազմեցաւ: **2** Իսրայէլի Աքաաթ թագաւորին պատգամաւորներ ղրկեց՝ քաղաքին մէջ, **3** ու անոր ըսաւ. «Բենադադ սա՛ կ'ըսէ. “Քու արծաթդ ու ոսկիդ իմս են, եւ քու կիներդ ու գեղեցիկ որդիներդ իմս են»»: **4** Իսրայէլի թագաւորը պատասխանեց. «Ո՛վ թագաւոր, իմ տէ՛րս, քու խօսքիդ համաձայն՝ ես քուկդ եմ, նաեւ իմ ամէն ունեցածս»:

5 Պատգամաւորները վերադարձան ու ըսին. «Բենադադ սա՛ կ'ըսէ. “Թէպէտ քեզի մարդ ղրկեցի՝ ըսելով. “Քու արծաթդ, ոսկիդ, կիներդ ու որդիներդ ինձի՛ յանձնէ”, **6** սակայն վաղը՝ այս ատեն՝ ծառաներս քեզի պիտի ղրկեն: Անոնք քու տունդ ու ծառաներուդ տունները պիտի խուզարկեն, եւ ամէն ինչ որ աչքերուդ ցանկալի է՝ իրե՛նց “ձեռքերով պիտի գրաւեն»»: **7** Այն ատեն Իսրայէլի թագաւորը երկրին բոլոր երէցները կանչեց եւ ըսաւ. «Այժմ գիտցէ՛ք ու տեսէ՛ք թէ ի՛նչպէս ասիկա չարիք ^բկ'ուզէ ընել. արդարեւ իմ կիներուս, որդիներուս, արծաթիս եւ ոսկիիս համար ինձի մարդ ղրկեց, ու ես անոր պահանջը չմերժեցի»: **8** Բոլոր երէցները եւ ամբողջ ժողովուրդը իրեն ըսին. «Մտիկ մի՛ ըներ ու հաւանութիւն մի՛ տար»: **9** Ինք ալ Բենադադի պատգամաւորներուն ըսաւ. «Թագաւորին՝ իմ տիրոջս ըսէ՛ք. “Ամէն ինչ որ առաջին անգամ պահանջեցիր՝ քու ծառայիդ մարդ ղրկելով, պիտի ընեմ. բայց այս բանը չեմ կրնար ընել»»: Պատգամաւորները գացին եւ այս ^գպատասխանը տարին՝ անոր:

10 Բենադադ մարդ ղրկեց իրեն ու ըսաւ. «Աստուածները ինձի այսպէս եւ ասկէ աւելի ընեն, եթէ Սամարիայի հողը ՚ի՛նձի հետեւող՝ ամբողջ ժողովուրդին փէրը լեցնելու բաւէ»: **11** Իսրայէլի թագաւորը պատասխանեց. «Անոր սա՛ ըսէ՛ք. “Իր զէնքը մէջքը կապողը գայն մէջքէն հանողի պէս թող չպարծենայ»»: **12** Երբ Բենադադ – որ իրեն օգնող թագաւորներուն հետ տաղաւարներու մէջ կը խմէր – այս խօսքը լսեց, իր ծառաներուն ըսաւ. «Պատերազմի՛ ^դշարուեցէք»: Անոնք ալ քաղաքին դէմ պատերազմի շարուեցան:

13 Բայց ահա՛ մարգարէ մը Իսրայէլի Աքաաթ թագաւորին մօտեցաւ եւ ըսաւ. «Տէրը սա՛ կը յայտարարէ. “Այս ամբողջ մեծ բազմութիւնը տեսա՞ր. ահա՛ ես այսօր գայն քու ձեռքդ պիտի մատնեմ, որպէսզի գիտնաս թէ ե՛ս եմ Տէրը»»: **14** Աքաաթ ըսաւ. «Որո՞ւն ձեռքով»: Ան պատասխանեց. «Տէրը սա՛ կը յայտարարէ. “Գաւառներու իշխանաւորներուն ^եերիտասարդներուն ձեռքով»»: Յետոյ ըսաւ. «Պատերազմը ո՞վ պիտի ^զսկսի»: Ան ալ

^ա Եբբ.՝ ձեռքերուն մէջ դնելով

^բ Եբբ.՝ կը փնտռէ

^գ Եբբ.՝ խօսքը վերադարձուցին

^դ Եբբ.՝ իմ ոտքիս

^ե Եբբ.՝ դրուեցէք

^զ Կամ՝ սպասաւորներուն

^է Եբբ.՝ կապէ

պատասխանեց. «Դո՛ւն»։ **15** Ուստի գաւառներու իշխանաւորներուն երիտասարդները ^բթուարկեց. անոնք երկու հարիւր երեսուններկու **հոգի** էին։ Անոնցմէ ետք ամբողջ ժողովուրդը թուարկեց. բոլոր Իսրայէլի որդիները եօթը հազար **հոգի** էին։ **16** Անոնք կէսօրին դուրս ելան, մինչ Բենադադ տաղաւարներու մէջ խմելով կը գինովնար, ինք եւ թագաւորները, **այդ** երեսուններկու թագաւորները՝ որ իրեն կ'օգնէին։ **17** Նախ գաւառներու իշխանաւորներուն երիտասարդները դուրս ելան։ Բենադադ **մարդիկ** ղրկեց, որոնք իրեն իմացուցին թէ Սամարիայէն մարդիկ դուրս ելան։ **18** Ինք ալ ըսաւ. «Եթէ անոնք խաղաղութեան համար դուրս ելան՝ զանոնք ո՛ղջ բռնեցէք. եթէ պատերազմի համար ալ դուրս ելան՝ զանոնք ո՛ղջ բռնեցէք»։ **19** Այս գաւառներու իշխանաւորներուն երիտասարդները քաղաքէն դուրս ելան, նաեւ անոնց հետեւող զօրագունդը։ **20** Իւրաքանչիւրը իր ^բդիմացինը զարկաւ, եւ ^ժԱսորիները փախան։ Իսրայէլ զանոնք հալածեց, ու Սուրիայի Բենադադ թագաւորը՝ ձիու վրայ **հեծած՝ քանի մը** ձիաւորներով խոյս տուաւ։ **21** Իսրայէլի թագաւորը դուրս ելաւ, եւ ձիերն ու կառքերը զարկաւ. Ասորիները մեծ պարտութեան մատնեց։

22 Մարգարէն Իսրայէլի թագաւորին մօտեցաւ եւ անոր ըսաւ. «Գնա՛, ուժովցի՛ր, գիտցի՛ր ու տե՛ս թէ ի՛նչ պիտի ընես, որովհետեւ ՚յառաջիկայ տարին՝՝ Սուրիայի թագաւորը քու դէմդ պիտի բարձրանայ»։

ԱՍՈՐԻՆԵՐՈՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄԸ

23 Սուրիայի թագաւորին ծառաները իրեն ըսին. «Անոնց աստուածները լեռներու աստուածներ են, աստոր համար մեզի յաղթեցին. բայց եթէ անոնց դէմ լեռնադաշտի մէջ պատերազմինք, անշո՛ւշտ անոնց կը յաղթենք։ **24** Ուրեմն սա՛ բանը ըրէ՛. թագաւորներէն իւրաքանչիւրը իր տեղէն հանէ՛, ու անոնց տեղ կուսակալներ նշանակէ։ **25** Իսկ դուն՝ ընու կորսնցուցած՝՝ զօրագունդիդ նման զօրագո՛ւնդ մը ^Խպատրաստէ քեզի, ձիերուն չափ ձիերով, կառքերուն չափ կառքերով։ Անոնց դէմ լեռնադաշտի մէջ պիտի պատերազմինք, եւ անշո՛ւշտ անոնց պիտի յաղթենք»։ Ինք ալ անոնց խօսքը մտիկ ընելով՝ այդպէս ըրաւ։ **26** Յառաջիկայ տարին՝ Բենադադ Ասորիները թուարկեց, եւ Ափէկ բարձրացաւ՝ Իսրայէլի դէմ պատերազմելու համար։ **27** Իսրայէլի որդիներն ալ թուարկուեցան, պարենաւորուեցան, ու անոնց հանդիպելու գացին։ Իսրայէլի որդիները անոնց դիմաց բանակեցան՝ այծերու երկու երամակներու պէս, մինչ Ասորիները երկիրը կը լեցնէին։

28 Աստուծոյ մարդը մօտեցաւ եւ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ. «Տէրը սա՛ կը յայտարարէ. “Քանի Ասորիները ըսին. “Եհովան լեռներո՛ւ Աստուած է, ո՛չ թէ հովիտներու Աստուած”, այս ամբողջ մեծ բազմութիւնը քու ձեռքդ պիտի մատնեմ, որպէսզի գիտնաք թէ ե՛ս եմ Տէրը»։ **29** Իրարու դէմ եօթը օր բանակեցան. եօթներորդ օրը պատերազմը

^բ Կամ՝ աչքէ անցուց

^բ Եբր.՝ մարդը

^ժ Եբր.՝ Արամացիները, այսինքն՝ Սուրիացիները

^Խ Եբր.՝ տարուան վերադարձին

^Լ Եբր.՝ քեզի հետ ինկած

^Խ Եբր.՝ համրէ

Ծակասաւ: Իսրայէլի որդիները Ասորիներէն հարիւր հազար հետեւակ **գօրք** զարկին մէկ օրուան մէջ. **30** մնացորդը Ափէկ քաղաքը փախաւ, սակայն այդ մնացորդէն քսանեօթը հազար մարդու վրայ պարիսպը ինկաւ: Բենադադ փախաւ ու քաղաքը մտաւ՝ սենեակէ սենեակ **պահուըտելով**:

31 Անոր ծառաները իրեն ըսին. «Ահա՛ մենք լսեր ենք թէ Իսրայէլի տան թագաւորները կարեկից թագաւորներ են. այժմ մեր մէջքը քուրձեր դնենք, ու գլուխը՝ պարաններ, եւ դուրս ելլենք՝ Իսրայէլի թագաւորին **առջեւ**. թերեւս քու անձո՞րդ պահէ»: **32** Իրենց մէջքը քուրձեր կապեցին, գլուխը պարաններ **դրին**, Իսրայէլի թագաւորին գացին ու ըսին. «Քու ծառադ Բենադադ կ'ըսէ. "Կ'աղերսե՛մ, իմ անձս թող ապրի՛»»: Ինք ալ ըսաւ. «Տակաւին ո՞ղջ է. ան իմ եղբայրս է»: **33 Այդ** մարդիկը, գուշակելով թէ ասիկա **նպաստաւոր** է, իրմէ **եկած այս խօսքը** շուտով ընկալեցին ու պատասխանեցին. «Քու եղբայրդ Բենադադ **հոս է**»: Ուստի ինք ըսաւ. «Գացէ՛ք, զայն բերէ՛ք»: Երբ Բենադադ դուրս ելլելով իրեն **եկաւ**, զայն իր կառքին վրայ բարձրացուց: **34** Ան ալ իրեն ըսաւ. «Այն քաղաքները՝ որ իմ հայրս քու հօրմէդ գրաւած էր, կը վերադարձնեմ, եւ դուն Դամասկոսի մէջ փողոցներ շինէ քեզի համար, ինչպէս իմ հայրս Սամարիայի մէջ շինած էր»: **Իսկ ինք ըսաւ**. «Ես ալ ա՛յս դաշինքով քեզ կ'արձակեմ»: Ուստի անոր հետ դաշինք կնքեց ու զայն արձակեց:

ՄԱՐԳԱՐԷ ՄԸ ԿԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏԷ ԱՔԱԱԲԸ

35 Մարգարէներուն որդիներէն մարդ մը Տէրոջ խօսքով իր ընկերին ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, զիս զա՛րկ»: Բայց **այդ** մարդը մերժեց զինք զարնել: **36** Ինք ալ անոր ըսաւ. «Քանի դուն Տէրոջ խօսքը մտիկ չըրիր, ահա՛ երբ իմ քովէս երթաս, առիւծ մը քեզ պիտի զարնէ»: Ան իր քովէն գնաց, եւ առիւծ մը անոր հանդիպելով զայն զարկաւ: **37** Յետոյ ինք ուրիշ մարդ մը գտաւ ու **անոր** ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, զիս զա՛րկ»: Մարդը զինք զարկաւ, եւ զարնելով վիրաւորեց: **38 Այդ** մարգարէն գնաց, ճամբային վրայ կայնեցաւ՝ թագաւորին **սպասելով**, ու ծպտուեցաւ՝ աչքերուն վրայ Կ'ծածկոց մը՝ **դնելով**: **39** Երբ թագաւորը **անկէ** անցաւ, թագաւորին աղաղակելով ըսաւ. «Քու ծառադ՝ պատերազմի գնաց", եւ ահա՛ մարդ մը **պատերազմէն** հեռանալով՝ ինծի մէկը բերաւ, ու ըսաւ. "Այս մարդը պահէ՛: Եթէ ասիկա կերպով մը Կ'կորսուի, քու անձո՞րդ անոր անձին տեղ պիտի ըլլայ, կամ տաղանդ մը արծաթ պիտի ՚վճարես՛»: **40** Երբ ծառադ հոս-հոն "գբաղած էր", ան Կ'կորսուեցաւ»: Իսրայէլի թագաւորը անոր ըսաւ. «Քու դատաստանդ այդպէ՛ս է, **ինչպէս** դուն **քու բերանովդ** վճռեցիր»: **41** Ան շտապելով ծածկոցը աչքերուն վրայէն հանեց, եւ Իսրայէլի թագաւորը ճանչցաւ թէ ան մարգարէներէն մէկն է: **42** Ան իրեն ըսաւ. «Տէրը սա՛ կը յայտարարէ. "Քանի դուն իմ նգոված մարդս **քու** ձեռքէդ **ազատ** արձակեցիր, քու անձո՞րդ անոր անձին

^Ծ Երբ.՝ մօտեցաւ

^Կ Կամ՝ մոխիր

^Գ Երբ.՝ դուրս ելաւ՝ պատերազմին մէջ մտնելու

^Ծ Երբ.՝ պակսի

^Դ Երբ.՝ կշռես

^Գ Երբ.՝ կը գործէր

^Դ Երբ.՝ չքացաւ

տեղ պիտի ըլլայ, ու քու ժողովուրդդ՝ անոր ժողովուրդին տեղ»։ **43** Իսրայելի թագաւորը՝ տխրած եւ բարկացած՝ իր տունը վերադարձաւ, ու Սամարիա եկաւ։

ՆԱԲՈՎԹԻ ԱՅԳԻՆ

21

Այս բաներէն ետք, (Յեզրայելացի Նաբովթ Յեզրայելի մէջ այգի մը ունէր, Սամարիայի Աքաաբ թագաւորին պալատին քով,) **2** Աքաաբ Նաբովթի հետ խօսեցաւ՝ ըսելով. «Քու այգիդ ինծի՛ տուր, որպէսզի ինծի բանջարեղէնի պարտէզ ընեմ, քանի որ իմ տանս մօտ է. անոր տեղը՝ անկէ լաւ այգի մը կու տամ քեզի, **կամ** եթէ չուզես՝ անոր գինը դրամով կը վճարեմ քեզի»։ **3** Նաբովթ Աքաաբի ըսաւ. «Տէրը ինծի չարտօնէ որ իմ հայրերուս ժառանգութիւնը քեզի տամ»։

4 Աքաաբ իր տունը գնաց՝ տխրած եւ բարկացած, Յեզրայելացի Նաբովթի իրեն ըսած խօսքին պատճառով. արդարեւ ան ըսեր էր. «Իմ հայրերուս ժառանգութիւնը քեզի չեմ տար»։ Իր մահիճին վրայ պառկեցաւ, երեսը դարձուց, ու հաց չկերաւ։ **5** Անոր կինը՝ Յեզաբէլ իր քով գնաց եւ իրեն ըսաւ. «Ինչո՞ւ հոգիդ այդպէս տխրած է, ու հաց չես ուտեր»։ **6** Ինք ալ պատասխանեց անոր. «Որովհետեւ Յեզրայելացի Նաբովթի հետ խօսեցայ, եւ անոր ըսի. “Քու այգիդ ինծի դրամով տուր, կամ եթէ կ’ախորժիս՝ անոր տեղը **ուրիշ** այգի մը կու տամ քեզի»։ Բայց ան պատասխանեց. “Իմ այգիս քեզի չեմ տար»։ **7** Այն ատեն անոր կինը՝ Յեզաբէլ իրեն ըսաւ. «Հիմա դուն չե՞ս Իսրայելի վրայ թագաւորողը։ Կանգնէ՛, հա՛ց կեր ու սիրտդ թող զուարթանայ. Յեզրայելացի Նաբովթի այգին ե՛ս պիտի տամ քեզի»։

8 Ուստի ան Աքաաբի անունով Գնամակներ գրեց, **գանոնք** անոր կնիքով կնքեց, եւ **այդ** Գնամակները դրկեց Նաբովթի քաղաքակից երէցներուն ու ազնուականներուն։ **9** Գրած Գնամակներուն մէջ սա՛ կ’ըսէր. «Ծոմապահութի՛ւն յայտարարեցէք եւ Նաբովթը ժողովուրդին գլուխը նստեցուցէք։ **10** Անոր դիմաց երկու՛ “անօրէն մարդ” նստեցուցէք, որ անոր դէմ վկայեն՝ ըսելով. “Դուն Աստուծոյ ու թագաւորին դէմ հայհոյեցիր»։ Ապա զինք դո՛ւրս հանեցէք ու քարկոծեցէ՛ք, որպէսզի մեռնի»։

11 Անոր քաղաքին մարդիկը – անոր քաղաքը բնակող երէցներն ու ազնուականները – Յեզաբէլի իրենց Գրահանգածին համաձայն ըրին, ինչպէս անոր իրենց դրկած Գնամակներուն մէջ գրուած էր։ **12** Անոնք ծոմապահութիւն յայտարարեցին, եւ Նաբովթը ժողովուրդին գլուխը նստեցուցին։ **13** Երկու “անօրէն մարդիկ” գացին անոր դիմաց նստան։ **Այդ** անօրէն մարդիկը ժողովուրդին Բառջեւ Նաբովթի մասին վկայեցին՝ ըսելով.

^ա Եբր.՝ աչքերուդ լաւ ըլլայ
^բ Եբր.՝ թագաւորութիւն ընողը
^գ Եբր.՝ գրութիւններ
^դ Եբր.՝ հետ անոր քաղաքին մէջ բնակող
^ե Եբր.՝ մարդ՝ Բելիարի որդի
^զ Եբր.՝ դրկածին
^է Եբր.՝ մարդիկ՝ Բելիարի որդիներ՝
^ը Եբր.՝ Բելիարի

«Նաբովթ Աստուծոյ ու թագաւորին դէմ հայհոյեց»։ Ուստի զինք քաղաքէն դուրս հանեցին եւ քարկոծեցին, ու մեռաւ։ **14** Ապա Յեզաբէլի լուր դրկեցին՝ ըսելով. «Նաբովթ քարկոծուեցաւ եւ մեռաւ»։

15 Երբ Յեզաբէլ Նաբովթի քարկոծուիլն ու մեռնիլը լսեց, Աքաաբի ըսաւ. «Կանգնէ՛, տիրացի՛ր Յեզրայելացի Նաբովթի այգիին, որ ինք մերժեց դրամով տալ քեզի. արդարեւ Նաբովթ ողջ չէ, հապա մեռաւ»։ **16** Երբ Աքաաբ Նաբովթի մեռնիլը լսեց, ոտքի ելաւ որ Յեզրայելացի Նաբովթի այգին իջնէ եւ անոր տիրանայ։

17 ^ԻՏէրը խօսեցաւ՝ Թեզբացի Եղիայի՛ ըսելով. **18** «Կանգնէ՛, իջի՛ր Սամարիա բնակող Իսրայէլի Աքաաբ թագաւորը դիմաւորելու, – ահա՛ ան Նաբովթի այգիին մէջն է, ուր իջեր է անոր տիրանալու համար, – **19** եւ անոր ըսէ՛. “Տէրը սա՛ կը յայտարարէ. “Սպաննեցիր, ու կը տիրանա՞ս ալ”^Ս»։ Նաեւ անոր ըսէ՛. «Տէրը սա՛ կը յայտարարէ. “Այն տեղը՝ ուր շուները Նաբովթի արիւնը լափլիզեցին, **հոն** շուները քու արիւնդ ալ պիտի լափլիզեն^Ս»։ **20** Աքաաբ Եղիայի ըսաւ. «Ո՛վ իմ թշնամիս, զիս գտա՞ր»։ Ան ալ պատասխանեց. «Գտայ, որովհետեւ դուն քեզ ծախեցիր՝ Տէրոջ ^Լառջեւ չարիք գործելու համար։ **21** Ահա՛ ես քու վրադ չարիք պիտի բերեմ. քու յետնորդներդ պիտի բնաջնջեմ, եւ Աքաաբի բոլոր ^Խայր մարդիկը՝ – Իսրայէլի մէջ ^Բբանտարկուածն ու ազատը՝ – պիտի բնաջնջեմ։ **22** Քու տունդ Նաբատի որդիին՝ Յերոբովամի տան պէս, եւ Աքիայի որդիին՝ Բասասայի տան պէս պիտի ընեմ. որովհետեւ **զիս** գրգռեցիր, ու Իսրայէլի մեղանջել տուիր»։ **23** Տէրը Յեզաբէլի մասին ալ խօսեցաւ՝ ըսելով. «Յեզրայելի պատուարին քով՝ շուները Յեզաբէլը պիտի ուտեն։ **24** Աքաաբէ՛ քաղաքին մէջ մեռնողը շուները պիտի ուտեն, եւ դաշտին մէջ մեռնողը երկինքի թռչունները պիտի ուտեն»։

25 Աքաաբի պէս բնաւ **թագաւոր մը** եղած չէր, որ ինքզինք ծախէ՝ Տէրոջ առջեւ չարիք գործելու համար։ Իր կինը՝ Յեզաբէլ զինք կը դրդէր, **26** եւ ինք՝ չաստուածներուն հետեւելով՝ շատ գարշելի եղաւ. Ամորհացիներուն բոլոր ըրածները **կատարեց**, որոնք Տէրը Իսրայէլի որդիներուն առջեւէն վտարած էր։

27 Երբ Աքաաբ այս խօսքերը լսեց՝ իր հագուստները պատռեց, մարմինին վրայ քուրծ ^Կհագաւ ու ծոմ պահեց. քուրծով կը պառկէր եւ կամաց կը քալէր։ **28** Տէրը խօսեցաւ Թեզբացի Եղիայի՛ ըսելով. **29** «Կը տեսնե՞ս թէ ի՛նչպէս Աքաաբ իմ առջեւս խոնարհեցաւ։ Զանի ան իմ առջեւս խոնարհեցաւ, իր օրերուն մէջ **այն** չարիքը պիտի չբերեմ. իր որդիին օրերը **այն** չարիքը անոր տան վրայ պիտի բերեմ»։

ՄԻՔԻԱ ՄԱՐԳԱՐԷՆ ԿԸ ԶԳՈՒՇԱՅՆԷ ԱՔԱԱԲԸ
(Բ. Մնաց. 18. 2-27)

- ^Ս Եբբ.՝ դիմաց
- ^Տ Եբբ.՝ քարերով քարկոծեցին
- ^Ի Եբբ.՝ Տէրոջ խօսքը եղաւ
- ^Լ Եբբ.՝ աչքերուն
- ^Ս Եբբ.՝ պատի վրայ միզողները
- ^Բ Եբբ.՝ արգելափակուածն ու ազատ թողուածը
- ^Խ Եբբ.՝ դրաւ

22

Երեք տարի անցաւ, ու Սուրիայի եւ Իսրայէլի միջեւ պատերազմ չեղաւ: **2** Երրորդ տարին՝ Յուդայի Յովսափատ թագաւորը Իսրայէլի թագաւորին **քով** իջաւ: **3** Իսրայէլի թագաւորը իր ծառաներուն ըսաւ. «Գիտէ՞ք թէ Ռամովթ-Գաղաադ մերն է. բայց մենք հանդարտ կը կենանք, առանց զայն Սուրիայի թագաւորին ձեռքէն առնելու»: **4** Ապա Յովսափատի ըսաւ. «Ինծի հետ Ռամովթ-Գաղաադ պատերազմելու կ'երթա՞ս»: Յովսափատ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ. «Ես քեզի պէս եմ, իմ ժողովուրդս **ալ՝** քու ժողովուրդիդ պէս. իմ ձիերս քու ձիերուդ պէս են»:

5 Ապա Յովսափատ Իսրայէլի թագաւորին ըսաւ. «Կ'աղերսե՛մ, «Նախ Տէրո՛ջ խօսքը փնտռէ»: **6** Ուստի Իսրայէլի թագաւորը մարգարէները հաւաքեց, գրեթէ չորս հարիւր մարդ, եւ անոնց ըսաւ. «Ռամովթ-Գաղաադի դէմ պատերազմելու երթա՞մ, թէ հրաժարի՞մ»: Անոնք ալ պատասխանեցին. «Բարձրացի՛ր, որովհետեւ Տէրը **զայն** թագաւորին ձեռքը պիտի մատնէ»: **7** Սակայն Յովսափատ ըսաւ. «Հոս **ուրի՛ջ** Տէրոջ մարգարէ մըն ալ չկա՞յ, որ անոր **ալ** խորհուրդ հարցնենք»: **8** Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատի պատասխանեց. «**Ուրի՛ջ** մարդ մըն ալ կայ, որուն միջոցով **կրնանք** Տէրոջ խորհուրդ հարցնել. բայց ես զինք կ'ատենմ, քանի որ ինծի հանդէպ բարիք չի մարգարէանար, հապա՛ չարիք. ան Յեմլայի որդին՝ Սիքիան է»: Յովսափատ ըսաւ. «Թագաւորը այդպէս թող չխօսի»:

9 Իսրայէլի թագաւորը պալատական մը կանչեց եւ ըսաւ. «Շուտով **հոս** բեր Յեմլայի որդին՝ Սիքիան»: **10** Իսրայէլի թագաւորն ու Յուդայի Յովսափատ թագաւորը, իրենց **շքեղ** հագուստները հագած, իւրաքանչիւրը իր գահին վրայ բազմած էր՝ Սամարիայի դրան մուտքի հրապարակին մէջ. բոլոր մարգարէներն ալ անոնց առջեւ կը մարգարէանային: **11** Զանազանի որդին՝ Սեդեկիա իրեն երկաթէ եղջիրներ շիներ էր, եւ ըսաւ. «Տէրը սա՛ կը յայտարարէ. “Ասոնցմով՝ Ասորիները պիտի գարնես, մինչեւ որ զանոնք սպառես»»: **12** Բոլոր մարգարէներն ալ նոյնպէս կը մարգարէանային ու կ'ըսէին. «Ռամովթ-Գաղաադ բարձրացի՛ր, եւ պիտի յաջողիս. Տէրը **զայն** թագաւորին ձեռքը պիտի մատնէ»:

13 Սիքիան կանչելու գացող պատգամաւորը անոր ըսաւ. «Ահա՛ **բոլոր** մարգարէները մէկ բերանով թագաւորին համար բարիք ^բգուշակեցին. կ'աղերսե՛մ, քու խօսքդ ալ անոնց մէկուն խօսքին պէս թող ըլլայ, ու բարիք գուշակէ»: **14** Իսկ Սիքիա ըսաւ. «Տէրը կ'ապրի՛. Տէրը ինծի ինչ որ ըսէ՝ զայն պիտի խօսիմ»:

15 Երբ ինք թագաւորին եկաւ, թագաւորը իրեն ըսաւ. «Սիքիա՛, Ռամովթ-Գաղաադ պատերազմելու երթա՞նք, թէ հրաժարի՞նք»: Ինք անոր պատասխանեց. «Բարձրացի՛ր, եւ պիտի յաջողիս. Տէրը **զայն** թագաւորին ձեռքը պիտի մատնէ»: **16** Թագաւորը իրեն ըսաւ. «Մինչեւ քանի՞ անգամ երդմնեցնեմ քեզ, որպէսզի միայն ճշմարիտը ըսես ինծի՝ Տէրոջ անունով»: **17** Ինք ալ պատասխանեց. «Ամբողջ Իսրայէլը լեռներու վրայ ցրուած տեսայ՝ հովիւ չունեցող ոչխարներու պէս, եւ Տէրը ըսաւ. “Ասոնք տէր չունին. ամէն մարդ խաղաղութեամբ իր տունը թող վերադառնայ»»: **18** Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատի ըսաւ. «Զեզի չըսի՞ թէ ան ինծի հանդէպ բարիք չի մարգարէանար, հապա՛ չարիք»: **19** **Սիքիա** ըսաւ. «Ուրեմն Տէրոջ խօսքը մտի՛կ ըրէ: Տէրը իր գահին վրայ բազմած տեսայ, ու երկինքի բոլոր զօրքերը անոր շուրջը կայնած էին, անոր աջ կողմը եւ ձախ կողմը: **20** Տէրը ըսաւ. “Ո՞վ **կրնայ** Աքաաբը հրապուրել, որ Ռամովթ-Գաղաադ բարձրանայ ու

^ա Եբր.՝ այսօր
^բ Եբր.՝ խօսեցան

Վորսուհի՛: Մէկը ա՛յսպէս պատասխանեց, միւսը՝ այ՛նպէս: **21** Ոգի մըն ալ դուրս ելաւ, Տէրոջ ներկայացաւ եւ ըսաւ. “Ե՛ս զայն պիտի հրապուրեմ՛: **22** Տէրը անոր ըսաւ. “Ի՞նչպէս՛: Ան ալ պատասխանեց. “Դուրս պիտի ելլեմ, եւ անոր բոլոր մարգարէներուն բերանը ՚ստախօս ոգի մը պիտի ըլլամ՛: **Տէրը անոր** ըսաւ. “Դուն պիտի հրապուրես ու պիտի յաջողիս. դո՛ւրս ելիր, եւ ա՛յդպէս ըրէ՛: **23** Ուրեմն հիմա ահա՛ Տէրը այս բոլոր մարգարէներուդ բերանը ստախօս ոգի մը դրեր է, ու Տէրը քու մասիդ չարիք խօսեցաւ»:

24 Այն ատեն Քանանայի որդիին՝ Սեդեկիա մօտեցաւ, Միքիայի այտին զարկաւ եւ ըսաւ. «Տէրոջ Հոգին ի՞նչպէս իմ քովէս է հեռացաւ՝ քեզի հետ խօսելու համար»: **25** Միքիա պատասխանեց. «Ահա՛ պիտի տեսնես այն օրը, երբ պահուրդ տեսնուի համար սենեակէ սենեակ պիտի երթաս»:

26 Իսրայէլի թագաւորը ըսաւ. «Ա՛ն Միքիան, ՚տա՛ր զինք Ամոն քաղաքապետին ու թագաւորին որդիին՝ Յովասի, **27** եւ ըսէ՛. “Թագաւորը սա՛ կը հրամայէ. “Ասիկա բա՛նտը դրէք, ու անոր տանջանքի՛ հաց կերցուցէք եւ տանջանքի՛ ջուր խմցուցէք՝ մինչեւ որ ես խաղաղութեամբ է՛վերադառնամ՛»: **28** Միքիա ալ ըսաւ. «Եթէ բնաւ խաղաղութեամբ վերադառնաս, Տէրը ինձմով խօսած չըլլայ»: Յետոյ ըսաւ. «Ո՛վ ժողովուրդներ, բոլորդ ալ լսեցէք»:

ԱԶԱՍԻ ՄԱՆԸ
(Բ. Մնաց. 18. 28-34)

29 Իսրայէլի թագաւորն ու Յուդայի Յովսափատ թագաւորը Ռամովթ-Գաղաադ բարձրացան: **30** Իսրայէլի թագաւորը Յովսափատի ըսաւ. «Պիտի ծպտուիմ եւ ա՛յդպէս պատերազմի պիտի մտնեմ, բայց դուն հագուստդ հագի՛ր»: Իսրայէլի թագաւորը ծպտուեցաւ, ու պատերազմին մէջ մտաւ: **31** Սուրիայի թագաւորը իր կառքերու երեսուններկու վերահսկիչներուն պատուիրեր էր. «Պզտիկի կամ մեծի դէմ մի՛ պատերազմիք, հապա միայն Իսրայէլի թագաւորին դէմ»: **32** Ուստի երբ կառքերու վերահսկիչները Յովսափատը տեսան, ըսին. «Անշուշտ ասիկա՛ է Իսրայէլի թագաւորը», եւ անոր դէմ պատերազմելու ըգացին: Յովսափատ ալ աղաղակեց: **33** Երբ կառքերու վերահսկիչները տեսան թէ ան Իսրայէլի թագաւորը չէ, ըզայն հետապնդելէն՝ վերադարձան: **34** Իսկ մարդ մը, ՚առանց դիտաւորութեան՝, իր աղեղը քաշեց եւ Իսրայէլի թագաւորը ՚գրահին օղակներուն մէջէն՝ զարկաւ: Այն ատեն ան իր կառապանին ըսաւ.

^Գ Եբբ.՝ իյնայ

^Դ Եբբ.՝ կեղծիքի

^Ե Եբբ.՝ անցաւ

^Զ Եբբ.՝ վերադարձո՛ւր

^Է Եբբ.՝ մտնեմ

^Ը Եբբ.՝ շեղեցան

^Թ Եբբ.՝ անոր ետեւէն

^Ժ Եբբ.՝ պարզամտութեամբ, կամ՝ անթերի կերպով

^Ի Եբբ.՝ կցուածքներուն ու գրահին մէջտեղէն

ԹԱԳԱԻՈՐՆԵՐՈՒՆ Գ. ԳԻՐԸԸ

«Ձեռքդ դարձո՛ւր ու բանակէն դո՛ւրս հանէ զիս, որովհետեւ վիրաւորուեցայ»։ **35** Այդ օրը պատերազմը սաստկացաւ. թագաւորը իր կառքին մէջ կեցաւ՝ Ասորիներուն դիմաց, եւ իրիկուան դէմ մեռաւ։ Վերքին արիւնը կառքին մէջ վազեց։ **36** Երբ արեւը մայր կը մտնէր, բանակին մէջէն մուսնետիկ մը անցաւ ու ըսաւ. «Իւրաքանչիւրը՝ իր քաղաքը, եւ իւրաքանչիւրը՝ իր երկիրը թող **վերադառնայ**»։ **37** Այսպէս՝ թագաւորը մեռաւ, ու **զինք** Սամարիա տարին. թագաւորը Սամարիայի մէջ թաղեցին։ **38** Կառքը Սամարիայի աւազանին քով ¹լրիւ լուացին՝, եւ շուները անոր արիւնը լափլիզեցին։ ²**Անոր** զէնքերն ալ **հոն** լուացին՝, Տէրոջ ըսած խօսքին համաձայն։

39 Աքաաբի մնացեալ արարքներն ու անոր բոլոր ըրածները, փղոսկրով կառուցանած տունը եւ բոլոր կառուցանած քաղաքները՝ ահա՛ Իսրայէլի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են։ **40** Աքաաբ իր հայրերուն հետ քնացաւ, ու անոր տեղ իր որդին՝ Ոքոզիա թագաւոր եղաւ։

ՅՈՒԴԱՅԻ ՅՈՎՍԱՓԱՏ ԹԱԳԱԻՈՐԸ
(Բ. Մնաց. 20. 31-21. 1)

41 Իսրայէլի Աքաաբ թագաւորին չորրորդ տարին, Ասայի որդին՝ Յովսափատ թագաւոր եղաւ Յուդայի վրայ։ **42** Յովսափատ երեսունհինգ տարեկան էր՝ երբ թագաւոր եղաւ, ու երուսաղէմի մէջ քսանհինգ տարի թագաւորեց։ Իր մայրը Սաղիի աղջիկն էր՝ Ազուբա անունով։ **43** Ան իր հօր՝ Ասայի ամբողջ ճամբայէն ընթացաւ. անկէ չջեղեցաւ, եւ ըրաւ ինչ որ Տէրոջ ⁴առջեւ ուղիղ է։ **44** Սակայն բարձր տեղերը չհանուեցան. ժողովուրդը տակաւին բարձր տեղերու վրայ զոհեր կը մատուցանէր ու խունկ կը ծխէր։ **45** Յովսափատ Իսրայէլի թագաւորին հետ խաղաղութիւն ըրաւ։

46 Յովսափատի մնացեալ արարքներն ու քաջագործութիւնը, նաեւ **մղած** պատերազմները՝ ահա՛ Յուդայի թագաւորներուն ժամանակագրութեան գիրքին մէջ գրուած են։ **47** Ան իր հօր՝ Ասայի ժամանակէն մնացած իգացեալները երկրէն բնաջնջեց։

48 Այդ ատեն Եդովմի մէջ թագաւոր չկար, **հասպա**⁵՝ փոխարքայ մը՝։

49 Յովսափատ Թարսիսի նաւեր շինեց, որպէսզի Ոփիր ³երթան ոսկի **բերելու** համար, բայց չգացին՝, քանի որ նաւերը Գասիոն-Գաբերի մէջ փշրուեցան։ **50** Այն ատեն Աքաաբի որդին՝ Ոքոզիա Յովսափատի ըսաւ. «Իմ ծառաներս նաւերուն վրայ քու ծառաներուդ հետ թող երթան»։ Բայց Յովսափատ հաւանութիւն չտուաւ։ **51** Յովսափատ իր հայրերուն հետ քնացաւ, եւ իր հայրերուն հետ իր հօր՝ Դաւիթի քաղաքին մէջ թաղուեցաւ։ Անոր տեղ իր որդին՝ Յովրամ թագաւոր եղաւ։

ԻՍՐԱՅԷԼԻ ՈՔՈԶԻԱ ԹԱԳԱԻՈՐԸ

¹ Եբր.՝ ճիչ
² Եբր.՝ ողողեցին
³ Կամ՝ պոռնիկներն ալ հոն լուացուեցան
⁴ Եբր.՝ աչքերուն
⁵ Եբր.՝ վերակացու մը թագաւոր էր
⁶ Կամ՝ երթայ ոսկի **բերելու** համար. բայց չգնաց

52 Յուդայի Յովսափատ թագաւորին տասնէօթներորդ տարին, Իսրայէլի վրայ Աքաաբի որդին՝ Ոքոզիա թագաւոր եղաւ Սամարիայի մէջ, ու Իսրայէլի վրայ երկու տարի թագաւորեց: 53 Տէրոջ առջեւ չարիք գործեց, եւ իր հօր ճամբայէն, մօր ճամբայէն, ու Իսրայէլի մեղանչել տուող Նաբատեան Յերոբովամի ճամբայէն ընթացաւ. 54 Բահաղը պաշտեց, անոր երկրպագեց, եւ Տէրը՝ Իսրայէլի Աստուածը գրգռեց, իր հօր բոլոր ըրածներուն հետեւելով: